

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Σημείο 2: Πίνακες με τους δείκτες

Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Θεματική Ενότητα 1: Αρχή με ευχές		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1.1	1.1.1 Να διακρίνουν τα βασικά σημεία της ακολουθίας του Αγιασμού.	<ul style="list-style-type: none"> • Η τελετή του Αγιασμού στο σχολείο: οι συμμετέχοντες και το τελετουργικό. • Τα βασικά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται, για να τελεστεί ο Αγιασμός.
	1.1.2 Να κατανοήσουν τη σημασία του Αγιασμού στη ζωή των χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ορθή στάση συμμετοχής στην ακολουθία του Αγιασμού και στα υπόλοιπα μυστήρια. • Η σημασία του Αγιασμού:<ul style="list-style-type: none"> - Ο Αγιασμός τελείται στην αρχή κάθε προσπάθειας. - Ο Θεός με τις προσευχές του ιερέα και των πιστών αγιάζει το νερό. - Σκοπός της τέλεσης του είναι ο αγιασμός των χριστιανών μέσω του νερού. - Η τελετή του Αγιασμού ενισχύει την κοινωνία των ανθρώπων μεταξύ τους και με τον Θεό. - Η παρέμβαση της Εκκλησίας μάς αλλάζει προς το καλύτερο.
1.2	1.2.1 Να αφηγούνται με χρονολογική σειρά την ιστορία της εύρεσης του Τιμίου Σταυρού.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά ιστορικά γεγονότα της Σταύρωσης, της Ανάστασης και της εύρεσης του Τιμίου Σταυρού. • Σύνδεση του απολυτίκιου του Τιμίου Σταυρού με το γεγονός της ύψωσής του.
	1.2.2 Να τεκμηριώνουν την αξία του σταυρού με βάση το πού χρησιμοποιείται το σύμβολό του και τότε κάνουν οι χριστιανοί τον σταυρό τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η χρήση του συμβόλου του σταυρού από τους χριστιανούς (ελληνική σημαία, ναοί, νοσοκομεία, φαρμακεία κ.ά.) • Οι χριστιανοί κάνουν τον σταυρό τους, όταν ξυπνούν το πρωί, στις προσευχές τους, όταν περνούν έξω από έναν ναό, πριν και μετά το φαγητό, πριν να κοιμηθούν κ.ά.
	1.2.3 Να συνδέουν τη συμμετοχή του σώματος με την πίστη στον Θεό, σχηματίζοντας το σημείο του σταυρού στο σώμα τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση σειράς βημάτων για τον σχηματισμό του σταυρού στο σώμα των παιδιών.

1.3	1.3.1 Να κατανοήσουν την αξία της προσευχής ως μέσο επικοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Η επικοινωνία του ανθρώπου με τον Θεό ως παράκληση (αίτημα) και ως ευχαριστία.
	1.3.2 Να τεκμηριώσουν την ανάγκη για παράκληση και ευχαριστία στην προσευχή, μέσα από την καθημερινή τους εμπειρία,	<ul style="list-style-type: none"> • Πράγματα που ζητάμε από τον Θεό στην προσευχή μας. • Πράγματα για τα οποία ευχαριστούμε τον Θεό στην προσευχή μας.
1.4	1.4.1 Να διακρίνουν τις βασικές στιγμές της ζωής της Παναγίας και να αναφέρονται στη σημασία της καθεμιάς.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής της Παναγίας, όπως ιστορούνται στις εικόνες της Εκκλησίας (Γέννηση, Εισόδια, Ευαγγελισμός, Γέννηση Χριστού, Υπαπαντή, Αποκαθήλωση, Κοίμηση). • Η Παναγία, μετά την κοίμησή της, προσεύχεται για όλους τους χριστιανούς.
	1.4.2 Να αναγνωρίζουν τρεις διαφορετικούς τύπους της εικόνας της Παναγίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι τρεις τύποι απεικόνισης της Παναγίας: Οδηγήτρια, Ένθρονη, Γλυκοφιλούσα και τα χαρακτηριστικά τους.

Θεματική Ενότητα 2: Χαίρομαι που ζω

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
2.1	2.1.1 Να αφηγούνται τη βιβλική διήγηση που αναφέρεται στη συνάντηση του Χριστού με τα παιδιά.	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της συνάντησης του Χριστού με τα παιδιά. • Η χαρά που πηγάζει μέσα από τη συνάντηση και την αποδοχή των παιδιών ως ανθρώπινων προσώπων από τον Χριστό.
	2.1.2 Να κατανοούν τις αιτίες, που μπορούν να τους προκαλέσουν λύπη ή χαρά και να εισηγούνται τρόπους υπέρβασης της λύπης των άλλων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ευχάριστες και δυσάρεστες καταστάσεις ζωής, που προκύπτουν από τη σχέση τους με τους άλλους. • Τρόποι υπέρβασης της λύπης των άλλων ανθρώπων. • Στάση αλληλεγγύης προς ανθρώπους που υποφέρουν.
2.2	2.2.1 Να ανακαλύψουν τα προτερήματα και τα ελαττώματά τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση και διάκριση προτερημάτων και ελαττωμάτων κάθε ανθρώπου. • Καλλιέργεια αυτογνωσίας μέσω της αναγνώρισης των προτερημάτων και ελαττωμάτων. • Στάση καλλιέργειας των προτερημάτων και μείωσης των ελαττωμάτων.

	2.2.2 Να κατανοούν ότι κάθε άνθρωπος έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, τα οποία πρέπει να τυγχάνουν σεβασμού και αποδοχής.	<ul style="list-style-type: none"> • Αποδοχή του εαυτού μας και των άλλων ως προσώπων μοναδικών και ανεπανάληπτων. • Ικανότητα ακρόασης και κατανόησης των απόψεων και των κρίσεων των άλλων για τον εαυτό τους.
	2.2.3 Να επισημαίνουν τα συναισθήματα που νιώθει κάποιος, όταν οι άλλοι δεν τον αποδέχονται.	<ul style="list-style-type: none"> • Συναισθήματα που πηγάζουν από την απόρριψη: λύπη, στενοχώρια, απογοήτευση κ.ά. και αναφορά βιωματικών καταστάσεων απόρριψης.
	2.2.4 Να εισηγούνται τρόπους καλλιέργειας των προτερημάτων και αξιοποίησής τους για το καλό όλων.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι καλλιέργειας χαρισμάτων (άσκηση, επανάληψη, προσευχή) και αξιοποίησή τους για το κοινό καλό.
2.3	2.3.1 Να τεκμηριώνουν με βάση τις προσωπικές εμπειρίες τους ότι οι σωστές σχέσεις στην οικογένεια διέπονται από αλληλοσεβασμό και αγάπη.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποδοχή ενός νέου μέλους στην οικογένεια. • Ανάλυση συμπεριφοράς μελών της οικογένειας (αιτίες και συνέπειες). • Συμπεριφορές που καλλιεργούν σωστές σχέσεις στην οικογένεια. • Ο Χριστός ως πρότυπο υπακοής και σεβασμού προς τους γονείς. • Το ενδιαφέρον και η αγάπη των γονιών για τα παιδιά και οι υποχρεώσεις των παιδιών προς την οικογένεια.
2.4	2.4.1 Να εισηγούνται τρόπους ανάπτυξης αρμονικής συνύπαρξης με τους γείτονες.	<ul style="list-style-type: none"> • Πράγματα που οι γείτονες κάνουν μαζί. • Ομάδες γειτόνων που μπορεί να χρήζουν βοήθειας. • Πράξεις και συμπεριφορές, που ενισχύουν την αρμονική συνύπαρξη με τους γείτονες.
2.5	2.5.1 Να κατανοήσουν ότι τα ζώα είναι δημιουργήματα του Θεού, όπως ο άνθρωπος.	<ul style="list-style-type: none"> • Η δημιουργία του κόσμου από τον Θεό. • Η αμοιβαία σχέση αγάπης μεταξύ ανθρώπων και ζώων, μέσα από παραδείγματα αγίων.
	Να αναπτύξουν υπεύθυνη στάση απέναντι στα ζώα.	<ul style="list-style-type: none"> • Σωστές στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στα ζώα.

Θεματική Ενότητα 3: Γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
3.1	3.1.1 Να κατανοήσουν ότι ο Χριστός γεννήθηκε, για να αποκαλύψει τον Θεό στους ανθρώπους και να φέρει την ειρήνη στις καρδιές τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα γεγονότα της γέννησης του Χριστού. • Το σκηνικό της γέννησης του Χριστού, όπως αυτό αναπαρίσταται στη βυζαντινή αιοιογραφία.
3.2	3.2.1 Να αντιληφθούν ότι ο Χριστός ήρθε στη γη για όλους τους ανθρώπους, για τους φτωχούς και αγράμματος (βοσκοί), αλλά και για τους πλούσιους και μορφωμένους (Μάγοι).	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάργηση των όποιων διακρίσεων με τον ερχομό του Χριστού, όπως απεικονίζεται στην εικόνα της Γέννησης. • Σεβασμός και αποδοχή όλων των ανθρώπων ανεξαρτήτως της κοινωνικοοικονομικής τους προέλευσης.

Θεματική Ενότητα 4: Φίλος και φίλη με όλους και όλες

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
4.1	4.1.1 Να συμπεραίνουν την αγάπη του Χριστού για τα παιδιά, από το περιστατικό της συνάντησής του μαζί τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της συνάντησης του Χριστού με τα παιδιά. • Λόγια και πράξεις του Χριστού, που δείχνουν την αγάπη του για τα παιδιά. • Αναγνώριση στάσεων και συμπεριφορών των μεγάλων, που δείχνουν την αγάπη τους για τα παιδιά.
	4.1.2 Να ορίζουν ποιος είναι, σύμφωνα με τον Χριστό, ο πιο σπουδαίος μπροστά στον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Απαρίθμηση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της παιδικής συμπεριφοράς, που καθιστούν τα παιδιά πρότυπα των μεγάλων. • Σύγκριση λόγων και πράξεων παιδιών και ενηλίκων.
4.2	4.2.1 Να αξιολογούν την αλληλοβοήθεια και τη συγχωρητικότητα ως τα θεμέλια της αληθινής φιλίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η Αγία Ματρώνα ως πρότυπο ανεξικακίας και συγχωρητικότητας. • Κριτική προσέγγιση της στάσης της Αγίας Ματρώνας απέναντι στα παιδιά που την πλήγωσαν. • Η συγχωρητικότητα ως θεμέλιο της φιλίας. • Περιγραφή συμπεριφορών που ενισχύουν την αληθινή φιλία.

4.3	4.3.1 Να εκτιμούν την ενάρετη ζωή και την αγάπη του δασκάλου προς τους μαθητές του ως στοιχεία που δημιουργούν καλές σχέσεις μεταξύ δασκάλου και μαθητών.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Άγιος Νεκτάριος ως πρότυπο δασκάλου. • Τεκμηρίωση της προσφοράς του δασκάλου προς τους μαθητές του. • Αιτιολόγηση της στάσης ευχαριστίας, που οφείλουν να έχουν οι μαθητές προς τον δάσκαλό τους.
4.4	4.4.1 Να κατανοήσουν ότι οι πραγματικοί φίλοι μοιράζονται τη χαρά τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της συνάντησης του Ναθαναήλ με τον Χριστό. • Η φιλία ενδυναμώνεται, όταν μοιραζόμαστε τη χαρά μας. • Αφήγηση περιστατικών από την καθημερινή ζωή των μαθητών, όπου οι ίδιοι μοιράζονται τη χαρά με τους φίλους τους.

Θεματική Ενότητα 5: Ζωή με αγάπη

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
5.1	5.1.1 Να κατανοήσουν ότι η Εκκλησία του Χριστού μαζεύει τα μέλη της κάθε Κυριακή, για να κοινωνήσουν το Σώμα και το Αίμα του Χριστού και να γίνουν μια οικογένεια.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγκριση της σύναξης της οικογένειας στο σπίτι με τη σύναξη των πιστών στην Εκκλησία. • Η Θεία Κοινωνία είναι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. • Στην Εκκλησία οι χριστιανοί κοινωνούν το Σώμα και το Αίμα του Χριστού και γίνονται αδέρφια με τον Χριστό και μεταξύ τους.
	5.1.2 Με βάση τα προσωπικά τους βιώματα, να τεκμηριώνουν τη συμμετοχή συγκεκριμένων αισθήσεων στις ακολουθίες της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι αισθήσεις της όρασης, της ακοής και της γεύσης και τα ερεθίσματα που συνδέονται με αυτές. • Κατηγοριοποίηση αντικειμένων του ναού και τελετουργικών πράξεων με βάση τρεις αισθήσεις: όραση, ακοή και γεύση. • Διατύπωση υποθέσεων για αποκωδικοποίηση του μηνύματος του ήχου των καμπάνων.
5.2	5.2.1 Να κατανοήσουν τη σημασία του μυστηρίου του Βαπτίσματος για τους χριστιανούς.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη Βάπτισμα και ο ρόλος του καθενός. • Τα κύρια σημεία του μυστηρίου του Βαπτίσματος. • Με τη Βάπτισμα ο νεοφώτιστος γίνεται χριστιανός και μπορεί να κοινωνεί.
5.3	5.3.1 Να κατανοήσουν το νόημα της ονομαστικής τους γιορτής.	<ul style="list-style-type: none"> • Η μέρα που γιορτάζει ο άγιος, του οποίου φέρουμε το όνομα, είναι και ημέρα της γιορτής μας. • Εορτασμός της ονομαστικής γιορτής στην Εκκλησία και στο σπίτι. • Διατύπωση και καταγραφή ευχών για όσους γιορτάζουν. • Πράγματα που ζητάμε στην προσευχή από τον προστάτη άγιο μας.

	5.3.2 Να ενισχύσουν την αυτογνωσία τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιστορία του ονόματός μου: προέλευση, ερμηνεία, ημερομηνία γιορτής, ημερομηνία γενεθλίων.
5.4	5.4.1 Να συνδέουν τη γιορτή του αγίου, στον οποίο είναι αφιερωμένος ο ναός της γειτονιάς τους, με τις ακολουθίες που τελούνται προς τιμή του.	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε ναός αφιερώνεται σε έναν άγιο ή στον Θεό. • Διάκριση του χρόνου τέλεσης της ακολουθίας του εσπερινού από την ακολουθία της Θείας Λειτουργίας.
	5.4.2 Να αποτιμούν την αξία του ναού ως χώρου καλλιέργειας της σχέσης των χριστιανών της γειτονιάς.	<ul style="list-style-type: none"> • Τεκμηρίωση της άποψης ότι ο ναός είναι το κέντρο της ζωής των χριστιανών, μέσα από αναφορές σε προσωπικά τους βιώματα: Βάπτισμα, γάμος, κηδεία, πανηγύρι, Θεία Λειτουργία, γιορτές Πάσχα και Χριστουγέννων κ.ά.

Θεματική Ενότητα 6: Γιορτάζουμε το Πάσχα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
6.1	6.1.1 Να αφηγούνται την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα και την υποδοχή του από τον λαό.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Η ταπεινή είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα πάνω στο γαϊδουράκι ως παράδειγμα ταπεινής στάσης ζωής.
	6.1.2 Να ερμηνεύουν την υποδοχή του Χριστού από τον λαό της Ιερουσαλήμ ως πρότυπης στάσης υποδοχής του Χριστού στη ζωή των χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι λόγοι που οδήγησαν τον λαό να υποδεχτεί τον Ιησού ως Μεσσία (διδασκαλία και θαύματα). • Στάση υποδοχής του Χριστού στη ζωή των χριστιανών: τήρηση των εντολών, προσευχή, Θεία Κοινωνία.
	6.1.3 Να συσχετίζουν το μυστήριο της Θείας Κοινωνίας με το γεγονός του Μυστικού Δείπνου.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα ιδρυτικά λόγια του μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας.
6.2	6.2.1 Να διηγούνται την πορεία του Χριστού προς το Πάθος.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς).
	6.2.2 Να εκφράζουν σκέψεις και συναισθήματα προς τον Θεό μέσα από την προσευχή τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση διαφορετικών περιπτώσεων από την καθημερινότητα των μαθητών, που δίνουν το έναυσμα για αναφορά προς τον Θεό.

6.3	6.3.1 Να διηγούνται τα γεγονότα της σταύρωσης, της ταφής και της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς).
	6.3.2 Να ψάλλουν τον αναστάσιμο ύμνο.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο αναστάσιμος ύμνος «Χριστός Ανέστη εκ νεκρών».
	6.3.3 Να αντιστοιχούν τα γεγονότα του Πάθους και της Ανάστασης με βυζαντινές εικόνες.	<ul style="list-style-type: none"> • Βυζαντινές εικόνες, που ιστορούν το πάθος και την ανάσταση του Χριστού.

Θεματική Ενότητα 7: Αγάπη σημαίνει μοίρασμα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
7.1	7.1.1 Να κατανοούν ότι η προσευχή είναι τρόπος επικοινωνίας με τον Θεό και τον συνάνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Προσευχές παράκλησης (για ανθρώπους που χρειάζονται βοήθεια και αλληλεγγύη). • Ορισμός των ομάδων ανθρώπων, που τα παιδιά θεωρούν ότι χρειάζεται να συμπεριλάβουν στις προσευχές τους.
7.2	7.2.1 Να κατανοούν τη μετάνοια ως μέσο που οδηγεί στην επιστροφή στον Θεό και στη σωστή σχέση με τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της μετάνοιας του Ζακχαίου.
	7.2.2 Να συσχετίζουν τη διήγηση της μετάνοιας του Ζακχαίου με συμπεριφορές της καθημερινής τους ζωής.	<ul style="list-style-type: none"> • Ερμηνεία των λόγων και πράξεων του Χριστού και του Ζακχαίου και σύνδεση με τα προσωπικά βιώματα των παιδιών.
7.3	7.3.1 Να ερμηνεύουν συμπεριφορές και στάσεις, που υποδηλώνουν διάθεση συγχώρεσης και συμφιλίωσης μεταξύ των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της ιστορίας του Ιωσήφ: ο ρόλος των προσώπων της ιστορίας, οι επιδιώξεις τους, τα αίτια της συμπεριφοράς τους, η συγχώρεση και η συμφιλίωση. • Παρουσίαση πραγματικών σεναρίων ζωής, που μπορεί να υιοθετηθεί η αρχή της συγχώρεσης.
7.4	7.4.1 Να τεκμηριώνουν, με βάση προσωπικές τους εμπειρίες, τα συναισθήματα χαράς και αγάπης, που νιώθουν οι άνθρωποι όταν	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα μοιράσματος πραγμάτων, συναισθημάτων, σκέψεων και εμπειριών. • Το μοίρασμα και η προσφορά ως τρόποι εκδήλωσης της αγάπης προς τον συνάνθρωπο.

μοιράζονται πράγματα.	
-----------------------	--

Θεματική Ενότητα 8: Επίκαιρα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
8.1	8.1.1 Να κατανοήσουν ότι η Παναγία δέχτηκε να γίνει μητέρα του Θεού ελεύθερα και ταπεινά.	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσωπα και γεγονότα που συνδέονται με τη γιορτή του Ευαγγελισμού. • Τρόποι με τους οποίους η Εκκλησία τιμά την Παναγία (θεομητορικές γιορτές, ονόματα και ύμνοι).
8.2	8.2.1 Να αφηγούνται με χρονολογική σειρά την ιστορία της εύρεσης του Τιμίου Σταυρού.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά ιστορικά γεγονότα της Σταύρωσης, της Ανάστασης και της εύρεσης του Τιμίου Σταυρού. • Η συμβολή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στην εύρεση του Τιμίου Σταυρού. • Σύνδεση του απολυτίκιου του Τιμίου Σταυρού με το γεγονός της ύψωσής του.
	8.2.2 Να τεκμηριώνουν τη σχέση της Αγίας Ελένης με την Κύπρο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιστορία του μοναστηριού του Τιμίου Σταυρού στο Σταυροβούνι και του Αγίου Νικολάου των Γάτων.

Β΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΜΟΡΦΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Θεματική Ενότητα 1: Μια μικρή οικογένεια		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1.1.	1.1.1 Να διακρίνουν το στοιχείο της αγάπης και του σεβασμού μέσα στις σχέσεις των μελών της οικογένειας του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μέλη της οικογένειας του Χριστού. • Περιστατικά από τη ζωή του Χριστού, όπου διακρίνεται η αγάπη ανάμεσα στον Χριστό και την Παναγία. • Ο Χριστός ως πρότυπο υπακοής και σεβασμού προς τους γονείς. • Η Παναγία ως πρότυπο μητρικής αγάπης.

	1.1.2 Να τεκμηριώνουν, μέσα από παραδείγματα αγίων οικογενειών αλλά και με βάση τις δικές τους προσωπικές εμπειρίες, ότι οι σωστές σχέσεις στην οικογένεια διέπονται από αλληλοσεβασμό και αγάπη.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα αγίων οικογενειών μέσα από την παράδοση της Εκκλησίας. • Στάση αποδοχής ενός νέου μέλους στην οικογένεια. • Ανάλυση συμπεριφοράς μελών της οικογένειας (αιτίες και συνέπειες). • Συμπεριφορές που καλλιεργούν σωστές σχέσεις στην οικογένεια. • Το ενδιαφέρον και η αγάπη των γονιών για τα παιδιά και οι υποχρεώσεις των παιδιών προς την οικογένεια.
1.2.	1.2.1 Να αφηγούνται την ιστορία της γέννησης της Παναγίας και να εντοπίζουν σε αυτή τα στοιχεία της αγάπης, της πίστης και της προσευχής, που οδήγησαν στο θαυμαστό αυτό γεγονός.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Η αληθινή πίστη προς τον Θεό ως προϋπόθεση για την επιτέλεση ενός θαύματος. • Η προσευχή αποτελεί μέσο επικοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό.
	1.2.2 Να τεκμηριώνουν την άποψη πως η γέννηση της Παναγίας αποτελεί δώρο του Θεού προς όλους τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνδεση γέννησης της Παναγίας με τη γέννηση του Χριστού. • Το πρόσωπο της Παναγίας είναι πολύ αγαπητό και τιμάται περισσότερο από κάθε άλλο πρόσωπο από τους χριστιανούς.
	1.2.3 Να αντιληφθούν πως η γέννηση ενός παιδιού μέσα στην οικογένεια αποτελεί καρπό αγάπης των συζύγων και δώρο του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αγάπη ανάμεσα σε δύο συζύγους έχει ως καρπό της πολλές φορές τη γέννηση ενός παιδιού. • Συναισθήματα που προκύπτουν στα μέλη μιας οικογένειας από τη γέννηση ενός νέου μέλους.
1.3.	1.3.1 Να κατανοήσουν τη σημασία του μυστηρίου του Βαπτίσματος για τους χριστιανούς.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη Βάπτισμα και ο ρόλος του καθενός. • Τα κύρια σημεία του μυστηρίου του Βαπτίσματος. • Με τη Βάπτισμα ο νεοφώτιστος γίνεται χριστιανός και μπορεί να συμμετέχει στα μυστήρια της Εκκλησίας.
	1.3.2 Να τεκμηριώνουν τον συμβολισμό των διαφόρων υλικών και αντικειμένων, που χρησιμοποιούνται στο Μυστήριο της Βάπτισμας.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα υλικά και αντικείμενα που χρησιμοποιούνται στο μυστήριο της Βάπτισμας και ο συμβολισμός τους.
1.4.	1.4.1 Να επιχειρηματολογούν γύρω από την αξία του μοιράσματος στη ζωή των	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιστορία του Ιωσήφ και των αδελφών του. • Όταν μοιραζόμαστε τη χαρά, αυτή μεγαλώνει και, αντίθετα, όταν μοιραζόμαστε τη λύπη, αυτή μικραίνει.

ανθρώπων.	
1.4.2 Να υιοθετούν συμπεριφορές προσφοράς και μοιράσματος προς τον συνάνθρωπό τους σε διάφορες πτυχές της ζωής τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση μοιράσματος και συνεργασίας με τον συμμαθητή μου μέσα από παραδείγματα της καθημερινής ζωής μιας σχολικής τάξης. • Συμμετοχή σε πανηγυράκια αγάπης και προσφοράς, στον ραδιομαραθώνιο και σε άλλες φιλανθρωπικές εκδηλώσεις αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο.

Θεματική Ενότητα 2: Μια μεγάλη οικογένεια		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
2.1	2.1.1 Να κατανοούν ότι η Εκκλησία είναι το σύνολο των βαπτισμένων χριστιανών, που βρίσκονται σε οργανική σχέση με τον Χριστό και τον συνάνθρωπό τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι χριστιανοί σχηματίζουν μια μεγάλη οικογένεια, την Εκκλησία. • Με το μυστήριο του Βαπτίσματος ο άνθρωπος γίνεται μέλος της Εκκλησίας. • Τα βασικά αντικείμενα του μυστηρίου του Βαπτίσματος. • Ο χριστιανός, με τη συμμετοχή του στο μυστήριο της Θείας Κοινωνίας, ενώνεται με τον Θεό και με τους συνανθρώπους του. • Τα βασικά αντικείμενα που συνδέονται με το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. • Τρόποι εκδήλωσης της αγάπης προς τον συνάνθρωπο στο οικείο περιβάλλον και ευρύτερα.
	2.1.2 Να τεκμηριώνουν, μέσα από προσωπικά τους βιώματα, ότι ο ναός είναι ο χώρος, όπου μαζεύονται οι χριστιανοί, για να λατρεύσουν τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Στον ναό ο χριστιανός μετέχει στα ιερά μυστήρια και λαμβάνει την αγάπη του Θεού. • Ο ναός αποτελεί το δεύτερο σπίτι του χριστιανού. Εκεί μοιράζεται τις χαρές και τις λύπες της ζωής (ονοματοδοσία, σαραντισμός, βάπτισμα, γάμος, εξόδιος ακολουθία, μνημόσυνα). • Υλοποίηση σειράς κινήσεων κατά την είσοδο στον ναό. • Η ορθή στάση των χριστιανών μέσα στον ναό. • Τα βασικά αντικείμενα που βρίσκονται σε έναν ναό.
2.2	2.2.1 Να εκτιμούν την αγάπη και την προσφορά του πατέρα προς τα παιδιά του.	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπεριφορές που καλλιεργούν σωστές σχέσεις στην οικογένεια. • Τρόποι εκδήλωσης της αγάπης του πατέρα για τα παιδιά. • Λόγια και πράξεις με τα οποία τα παιδιά εκφράζουν την αγάπη προς τον πατέρα τους.
	2.2.2 Να κατανοήσουν ότι ο Θεός είναι δημιουργός όλης της κτίσης και πατέρας όλων των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Η προσευχή ως μέσο επικοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό. • Η Κυριακή Προσευχή: <ul style="list-style-type: none"> - Ποιος την είπε; - Σε ποιον απευθύνεται; - Ποιο το περιεχόμενό της; - Πότε λέγεται; • Πράγματα τα οποία μας είναι απαραίτητα και αναγκαία για να ζήσουμε και τα ζητάμε από τον

		<p>Θεό Πατέρα μας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευχαριστία και δοξολογία προς τον Θεό για όλα όσα μας προσφέρει καθημερινά. • Ορθή απαγγελία της Κυριακής Προσευχής.
2.3	2.3.1 Να συμπεραίνουν την αδελφική σχέση του Χριστού με όλους τους ανθρώπους μέσα από την παραβολή της Τελικής Κρίσης.	<ul style="list-style-type: none"> • Η παραβολή της Τελικής Κρίσης. • Η αδιάκριτη αγάπη προς κάθε άνθρωπο. • Οι ομάδες ανθρώπων που ονομάζει αδελφούς του ο Χριστός (πεινασμένοι, διψασμένοι, ξένοι, γυμνοί, άρρωστοι και φυλακισμένοι). • Η συμπαράσταση και η φροντίδα προς κάθε πονεμένο συνάνθρωπο αποτελεί το κριτήριο για τη Βασιλεία των Ουρανών. • Η προσφορά προς τον αδελφό αποτελεί προσφορά προς τον Χριστό.
	2.3.2 Να συνδέσουν την παραβολή της Τελικής Κρίσης με πράξεις φιλανθρωπίας στην καθημερινή ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Η έμπρακτη αγάπη προς τον αδελφό μέσα από τη διδακτική ιστορία «Μια ξεχωριστή μέρα του μπάρμπα-Πανώφ». • Λόγια και πράξεις του μπαρμπα-Πανώφ που δείχνουν την αγάπη του προς τους συνανθρώπους του. • Τρόποι εκδήλωσης φιλάνθρωπης στάσης προς κάθε πονεμένο συνάνθρωπο. • Περιστατικά από την καθημερινή ζωή των παιδιών μέσα από τα οποία φαίνεται η έμπρακτη αγάπη προς τον αδελφό.
2.4	2.4.1 Να τεκμηριώνουν ότι η Παναγία είναι το πλέον αγαπημένο και τιμημένο πρόσωπο από τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι με τους οποίους εκφράζεται η αγάπη του λαού προς την Παναγία (ναοί, μοναστήρια, ύμνοι, τραγούδια). • Οι σημαντικότερες θεομητορικές εορτές. • Διάφοροι τύποι απεικόνισης της Παναγίας (Οδηγήτρια). • Ονόματα της Παναγίας. • Ονόματα παιδιών που σχετίζονται με την Παναγία.
	2.4.2 Να αναγνωρίζουν στο πρόσωπο της Παναγίας τη στοργική μάνα που αγαπά και πονά για τα παιδιά της.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σημαντικότερες στιγμές από τη ζωή της Παναγίας, όπως ιστορούνται στις εικόνες της Εκκλησίας (Γέννηση, Υπαπαντή, Σταύρωση, Χαίρε των Μυροφόρων, Ανάληψη, Κοίμηση). • Η Παναγία κοντά στον Χριστό. • Η Παναγία μετά την κοίμησή της προσεύχεται για όλους τους χριστιανούς. • Η Παναγία μετά την κοίμησή της επιτελεί πολλά θαύματα, για να βοηθήσει τους πιστούς, που καταφεύγουν σε εκείνη και της εμπιστεύονται τα προβλήματά τους. • Θαύματα της Παναγίας.
2.5	2.5.1 Να περιγράφουν την παράδοση του μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας από τον Χριστό	<ul style="list-style-type: none"> • Αφήγηση του ιστορικού γεγονότος του Δείπνου του Πάσχα με αναφορά στα πρόσωπα που παρευρίσκονται και στα ιδρυτικά λόγια του μυστηρίου από τον Χριστό.

στους μαθητές του.	
2.5.2 Να κατανοήσουν ότι η ένωσή μας με τον Χριστό και τους άλλους χριστιανούς επιτυγχάνεται μέσω της Κοινωνίας του Σώματος και του Αίματος του Χριστού στη Θεία Λειτουργία.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνδεση της μετατροπής του σιταριού σε ψωμί και του σταφυλιού σε κρασί, με τους χριστιανούς, που γίνονται μέλη του σώματος της Εκκλησίας. • Η ένωση των χριστιανών με τον Χριστό, μέσω του Σώματος και Αίματός του, ενώνει και όλους τους χριστιανούς μεταξύ τους. • Δημιουργία εικόνας που παρουσιάζει το νοηματικό σχήμα Εκκλησία-Χριστός-χριστιανοί.

Θεματική Ενότητα 3: Επίκαιρα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
3.1	3.1.1 Να αφηγούνται περιληπτικά τα γεγονότα της Γέννησης και των Εισοδίων της Θεοτόκου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της Γέννησης και των Εισοδίων της Θεοτόκου. • Ερμηνεία της εικόνας των Εισοδίων (δεξιότητα αναγνώρισης προσώπων, περιβάλλοντος και συμβολισμών).
	3.1.2 Να ερμηνεύουν τα ιστορικά γεγονότα, επισημαίνοντας την πίστη και την υπομονή των Αγίων Ιωακείμ και Άννας και να τους συγκρίνουν με τους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής.	<ul style="list-style-type: none"> • Η εμπιστοσύνη των Αγίων προς τον Θεό και η υπομονετική προσευχή οδήγησαν στο θαύμα της γέννησης της Παναγίας. • Σύγκριση της πίστης και της υπομονής των Αγίων με τη στάση των ανθρώπων σήμερα.
	3.1.3 Να απαριθμούν τα μεγαλύτερα μοναστήρια της Κύπρου, που είναι αφιερωμένα στην Παναγία (Κύκκου, Μαχαιρά και Τροοδίτισσας).	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μοναστήρια της Κύπρου, που είναι αφιερωμένα στην Παναγία (Κύκκου, Μαχαιρά και Τροοδίτισσας). • Μελέτη του χάρτη της Κύπρου και τοποθέτηση των τριών μοναστηριών της Παναγίας στη γεωγραφική τους θέση.
3.2	3.2.1 Να εντοπίζουν στον βίο του Αγίου Σπυρίδωνα τα στοιχεία της απλότητας και της αγάπης προς τον συνάνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου και των θαυμάτων του Αγίου Σπυρίδωνα. • Η ταπείνωση, η απλότητα και προ πάντων η αγάπη προς τον Θεό και τον συνάνθρωπο είναι δρόμοι που οδηγούν τον άνθρωπο στην αγιότητα.
	3.2.2 Να συνδέουν τα θαύματα, που γίνονται από τους αγίους, με την προσευχή και την αγάπη προς τον συνάνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα θαύματα γίνονται από τους αγίους, μετά από προσευχή, για να βοηθηθεί ο άνθρωπος. • Τα θαύματα του Αγίου Σπυρίδωνα, που απευθύνονταν στην ωφέλεια των ανθρώπων.

3.3	3.3.1 Να κατανοήσουν ότι ο Χριστός γεννήθηκε, για να αποκαλύψει τον Θεό στους ανθρώπους και να φέρει την ειρήνη στις καρδιές τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα πρόσωπα και τα γεγονότα της γέννησης του Χριστού. • Το περιεχόμενο του ύμνου που έψαλλαν οι άγγελοι. • Το απολυτίκιο τη γέννησης του Χριστού. • Περιγραφή της εικόνας της γέννησης του Χριστού.
	3.3.2 Να συνδέσουν τη γιορτή των Χριστουγέννων με τα έθιμα και τις παραδόσεις τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα εορτασμού των Χριστουγέννων. • Εορτασμός των Χριστουγέννων χωρίς να ξεφεύγουμε από το νόημα της εορτής. • Ενδιαφέρον για τα προβλήματα των συνανθρώπων και προσφορά βοήθειας σε αυτούς. • Κάλαντα Χριστουγέννων.
3.4	3.4.1 Να τεκμηριώνουν τη συμμετοχή της κτίσης στο κοσμοσωτήριο γεγονός της γέννησης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ύμνος από τον εσπερινό των Χριστουγέννων «Τί σοι προσενέγκωμεν Χριστέ, ...». • Το σκηνικό της γέννησης του Χριστού, όπως αυτό αναπαρίσταται στη βυζαντινή αγιογραφία. • Τα πρόσωπα και τα άψυχα που αναφέρονται στον ύμνο. • Το δώρο του καθενός στον Χριστό.
	3.4.2 Να κατανοήσουν ότι η έμπρακτη και ανιδιοτελής αγάπη προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο αποτελεί έκφραση της αγάπης προς τον Χριστό.	<ul style="list-style-type: none"> • Ενδιαφέρον για τα προβλήματα των συνανθρώπων και προσφορά βοήθειας σε αυτούς. • Τρόποι εκδήλωσης έμπρακτης αγάπης προς τον πονεμένο συνάνθρωπο. • Περιστατικά από την καθημερινή ζωή των παιδιών μέσα από τα οποία φαίνεται η έμπρακτη αγάπη προς τον πονεμένο συνάνθρωπο.
3.5	3.5.1 Να κατανοήσουν το γεγονός της Βάπτισης ως αποκάλυψης του Θεού στους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποκάλυψη των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδας κατά τη βάπτισή του Χριστού. • Η κοινωνία και η αγάπη των τριών προσώπων δημιουργεί τη μία φύση του Θεού. Αυτή η αγαπητική κοινωνία είναι το πρότυπο της σχέσης, που πρέπει να αποκτήσουν και οι άνθρωποι μεταξύ τους.
	3.5.2 Να συνδέουν το απολυτίκιο της γιορτής των Θεοφανείων με την εικόνα της γιορτής.	<ul style="list-style-type: none"> • Νοηματική επεξεργασία των δύο διαφορετικών τρόπων ιστόρησης της Βάπτισης: λόγου και εικόνας (αντιστοίχιση λέξεων του απολυτίκιου με πρόσωπα και σύμβολα της εικόνας).

Θεματική Ενότητα 4: Η χαρά της αγάπης

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
4.1	4.1.1 Να κατανοήσουν την έννοια της παραβολής.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγκριση παραβολών με πραγματικές και φανταστικές ιστορίες (πρόσωπα, θέμα, σκοπός). • Η παραβολή ως μικρή ιστορία, που δεν αναφέρεται σε πραγματικά αλλά σε πολύ πιθανά γεγονότα της καθημερινής ζωής, τα οποία βοηθούν τους ανθρώπους να κατανοήσουν καλύτερα τη διδασκαλία του Χριστού.

	4.1.2 Να συμπεράνουν το περιεχόμενο της αληθινής αγάπης μέσα από την παραβολή του καλού Σαμαρείτη.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο καλός Σαμαρείτης ως άνθρωπος, που εκφράζει με πράξεις την αγάπη του και γίνεται πλησίον σε κάθε συνάνθρωπό του. • Τεκμηρίωση της έμπρακτης αγάπης μέσα από τις ενέργειες του καλού Σαμαρείτη.
	4.1.3 Να μεταφέρουν το νόημα της παραβολής στη σύγχρονη εποχή και να προτείνουν τρόπους αγαπητικής συμπεριφοράς προς τους συνανθρώπους τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Ανακάλυψη τρόπων έμπρακτης προσφοράς αγάπης προς κάθε συνάνθρωπο. • Ανάπτυξη στάσης κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω συζήτησης κειμένων παραδειγματισμού, ταύτισης, ενσυναίσθησης και αντιμετώπισης ηθικών διλημμάτων.
4.2	4.2.1 Να κατανοήσουν, μέσα από τον βίο του Αγίου Ιωάννη του Ελεήμονα, την αξία της ελεημοσύνης.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ζωή και το έργο του Αγίου Ιωάννη του Ελεήμονα. • Στοιχεία από τη ζωή και το έργο του που δικαιολογούν την επωνυμία ελεήμων. • Ο Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων με τις πράξεις αγάπης και φιλανθρωπίας προς τους φτωχούς και πονεμένους της Αλεξάνδρειας αποτελεί πρότυπο προσφοράς και ελεημοσύνης.
	4.2.2 Να συνδέσουν τον βίο του Αγίου Ιωάννη του Ελεήμονα με πράξεις αγάπης και φιλανθρωπίας προς τον πονεμένο συνάνθρωπο στην καθημερινή ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι εκδήλωσης της αγάπης προς τους πάσχοντες συνανθρώπους ευρύτερα. • Τρόποι εκδήλωσης της αγάπης προς τους άπορους συμμαθητές του σχολείου.
4.3	4.3.1 Να αξιολογούν τις πράξεις του Αποστόλου Παύλου πριν γίνει χριστιανός και μετά που έγινε χριστιανός.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αλλαγή στη ζωή του Αποστόλου Παύλου, μετά τη βάπτισή του, όπως διαγράφεται μέσα από την αξιολόγηση των πράξεών του κατά τις δύο περιόδους της ζωής του. • Αξιολόγηση πράξεων με βάση δύο ιεραρχικά κριτήρια: το κοινό καλό και το προσωπικό καλό.
	4.3.2 Να ερμηνεύσουν τη διπλή εργασία του Αποστόλου Παύλου (σκηνοποιός και διδάσκαλος) ως υπέρβαση της κοινωνικής ευθύνης προς τους συνανθρώπους του.	<ul style="list-style-type: none"> • Τεκμηρίωση, με βάση τις καθημερινές εμπειρίες των παιδιών, της διπλής εργασίας του Παύλου ως θυσιαστικής προσφοράς προς όλους τους ανθρώπους: παρότι η διδασκαλία του χριστιανισμού θεωρείται εργασία την οποία οι χριστιανοί οφείλουν να αποζημιώνουν, ο Παύλος δεν έπαιρνε καμιά αμοιβή από τους χριστιανούς και εργαζόταν ως σκηνοποιός, για να εξασφαλίζει τα προς το ζειν.
	4.3.3 Να αναγνωρίσουν την αξία της εργασίας ως μέσου βελτίωσης του εαυτού μας και βοήθειας των συνανθρώπων μας.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγκριση πράξεων, στάσεων και ιδεών δύο διαφορετικών τύπων παιδιών: εργατικού και τεμπέλικου. • Η θετική στάση προς την εργασία ενισχύει τον κάθε άνθρωπο και τον καθιστά ικανό να βοηθά και τους συνανθρώπους του.

4.4	4.4.1 Να κατανοήσουν τη φιλοξενία, μέσα από την αιογραφική και πατερική διδασκαλία, ως βασική χριστιανική αρετή και ειδική μορφή φιλανθρωπίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η φιλοξενία του Αβραάμ και της Σάρρας ως πρότυπο φιλοξενίας σε όλες τις εποχές. • Η φιλοξενία του Αβραάμ ως η ορθή εικονογράφηση της Αγίας Τριάδας στην Ορθόδοξη Εκκλησία. • Αποκρυπτογράφηση των μυστικών της εικόνας της Φιλοξενίας του Αβραάμ. • Λόγια και πράξεις του Αβραάμ και της Σάρρας τα οποία δείχνουν την αγάπη τους προς τον «ξένο».
	4.4.2 Να συνδέσουν την αιογραφική και πατερική διδασκαλία για την αρετή της φιλοξενίας με πράξεις αγάπης και φιλανθρωπίας προς τον πονεμένο συνάνθρωπο στην καθημερινή ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Η φιλάνθρωπη στάση προς τον «ξένο» χωρίς καμιά ιδιοτέλεια και χωρίς την αναμονή της ανταπόδοσης. • Περιπτώσεις παιδιών που στερούνται τη φροντίδα και τη στήριξη της δικής τους οικογένειας για διάφορους λόγους, για κάποιο χρονικό διάστημα. • Συναισθήματα που νιώθουν τα παιδιά αυτά. • Τρόποι βοήθειας και στήριξης των παιδιών αυτών. • Πρόγραμμα αναδοχής <ul style="list-style-type: none"> - Αναδοχή φιλοξενίας. - Ανάδοχοι γονείς.

Θεματική Ενότητα 5: Φίλος και φίλη με όλους και όλες

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
5.1	5.1.1 Να κατανοήσουν ότι οι φίλοι βοηθούν και συμπαρίστανται στους φίλους τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλογική αντιπαράθεση για δύο αντίθετα σενάρια συμπεριφοράς: συμπαράστασης σε φίλο, που τους χρειάζεται ή επιλογή δραστηριοτήτων προσωπικής ευχαρίστησης. • Η φιλία κτίζεται πάνω σε πολλές πράξεις και συμπεριφορές θυσιαστικής αγάπης.
	5.1.2 Να παρουσιάζουν τρόπους και συμπεριφορές που καλλιεργούν τη φιλία.	<ul style="list-style-type: none"> • Λέξεις που σχετίζονται με τη φιλία και συμπεριφορές που καλλιεργούν τη φιλία.
	5.1.3 Να αφηγούνται ιστορίες από την παράδοση της Εκκλησίας, που αποτυπώνουν την αντίληψή της για την αξία της φιλίας και να τις αξιοποιούν ως πρότυπα φιλικής συμπεριφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστορίες φιλίας μέσα από την Αγία Γραφή: Δαβίδ και Ιωνάθαν, Χριστός και Λάζαρος. • Λόγοι και πράξεις στην καθημερινή ζωή, που εδράζονται στα παραδείγματα της Αγίας Γραφής και ενδυναμώνουν τη φιλία.
5.2	5.2.1 Να κατανοήσουν ότι η φιλία αποτελεί μορφή αγάπης, που	<ul style="list-style-type: none"> • Η μεγάλη αγάπη που είχαν για τον παράλυτο της Καπερναούμ οι φίλοι του, οδήγησε όλους ενώπιον του Χριστού, ο οποίος έκανε το θαύμα και τον θεράπευσε.

	<p>προϋποθέτει τον σεβασμό στη διαφορετικότητα του άλλου και οδηγεί πιο κοντά τον άνθρωπο στον συνάνθρωπό του και τον Θεό.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ερμηνεία των λόγων του Χριστού «Όλα όσα θέλετε να σας κάνουν οι άλλοι, τα ίδια να κάνετε κι εσείς σε αυτούς». • Η φιλία υπερβαίνει οποιαδήποτε εμπόδια εμφανίζονται μεταξύ των ανθρώπων.
	<p>5.2.2 Να προσδιορίζουν τη γνήσια φιλία ως τη σχέση, κατά την οποία οι άνθρωποι μοιράζονται τις χαρές αλλά και τα προβλήματα και τις δυσκολίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η συμπαράσταση στις δύσκολες στιγμές της ζωής ως έμπρακτη απόδειξη της αγάπης και της φιλίας. • Όταν οι άνθρωποι μοιράζονται τη χαρά, αυτή μεγαλώνει και όταν μοιράζονται τη λύπη, αυτή μικραίνει.
5.3	<p>5.3.1 Να κατανοήσουν τα στάδια της μετάνοιας μέσα από το παράδειγμα του άσωτου υιού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τα στάδια της μετάνοιας του άσωτου υιού προς τον πατέρα του: αναγνώριση του λάθους, εκζήτηση συγχώρεσης (συγγνώμη), αλλαγή τρόπου ζωής. • Τα συναισθήματα που συνοδεύουν κάθε στάδιο της μετάνοιας: αναγνώριση του λάθους (λύπη, απογοήτευση, ταραχή), εκζήτηση συγχώρεσης (ντροπή, συντριβή, αγωνία), αλλαγή τρόπου ζωής (χαρά, ηρεμία, αγάπη).
	<p>5.3.2 Να συνδέσουν τη συμπεριφορά του άσωτου υιού της παραβολής με τον αγώνα για μετάνοια ή συγχώρεση στην προσωπική τους ζωή.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ξενάρια καθημερινής ζωής μέσα από τα οποία η μετάνοια, η συγγνώμη αλλά και η συγχώρεση δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια καλή σχέση φιλίας. • Αναγνώριση και αξιολόγηση συναισθημάτων, λόγων και πράξεων.

Θεματική Ενότητα 6: Γιορτάζουμε το Πάσχα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
6.1	<p>6.1.1 Να αφηγούνται την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα και την υποδοχή του από τον λαό και να τη συνδέουν με την Κυριακή των Βαΐων ή της Ελιάς.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Η ταπεινή είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα πάνω στο γαϊδουράκι ως παράδειγμα ταπεινής στάσης ζωής. • Η προετοιμασία και οι εορτασμοί στην Εκκλησία την Κυριακή των Βαΐων ή της Ελιάς.
	<p>6.1.2 Να ερμηνεύουν την υποδοχή του Χριστού από τον λαό της Ιερουσαλήμ ως πρότυπης στάσης υποδοχής του Χριστού στη ζωή</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι λόγοι που οδήγησαν τον λαό να υποδεχτεί τον Ιησού ως Μεσσία (διδασκαλία και θαύματα). • Στάση υποδοχής του Χριστού στη ζωή των χριστιανών: τήρηση των εντολών, προσευχή, Θεία Κοινωνία.

	των χριστιανών.	
	6.1.3 Να συμπεραίνουν τη σχέση του Χριστού με τα παιδιά μέσα από το περιστατικό της εισόδου στα Ιεροσόλυμα και άλλα γεγονότα της ζωής του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ρόλος των παιδιών ως προσώπων με καθαρή συνείδηση, που υποδέχονται τον Χριστό. • Λόγια και πράξεις του Χριστού, που δείχνουν την αγάπη του για τα παιδιά. • Ο Χριστός προβάλλει την αθωότητα και την ανεξικακία των παιδιών ως παράδειγμα προς μίμηση και προϋπόθεση για είσοδο στη Βασιλεία των Ουρανών.
6.2	6.2.1 Να ερμηνεύουν το περιστατικό που ο Χριστός πλένει τα πόδια των μαθητών του ως μια άλλη πράξη ταπείνωσης και προσφοράς του Χριστού προς τον άνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Το πλύσιμο των ποδιών των μαθητών από τον Δάσκαλό τους ως παράδειγμα ταπεινής στάσης ζωής.
	6.2.2 Να συσχετίζουν το γεγονός του Μυστικού Δείπνου με το μυστήριο της Θείας Κοινωνίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Τα ιδρυτικά λόγια του μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας.
6.3	6.3.1 Να τοποθετούν σε χρονική σειρά και να διηγούνται τα Πάθη του Χριστού, από την Προδοσία του Ιούδα μέχρι και τη Σταύρωση του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης των γεγονότων των Παθών του Χριστού: Προδοσία, Σύλληψη, Εμπαιγμός/Κοροϊδία, Δίκη, Πορεία προς τον Γολγοθά, Σταύρωση (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Δεξιότητα σύνδεσης και συναρμολόγησης διαφορετικών γεγονότων και τοποθέτησής τους σε μια χρονολογική σειρά.
	6.3.2 Να αξιολογούν τη στάση του Χριστού απέναντι στους σταυρωτές του ως απόδειξη της αγάπης του προς τον άνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Χριστός πάνω στον Σταυρό ζητά από τον Πατέρα του να συγχωρέσει τους σταυρωτές του, εκφράζοντας το μεγαλείο της αγάπης του προς τον άνθρωπο. • Απέναντι στους εμπαιγμούς και τα μαρτύρια ο Ιησούς επιδεικνύει στάση σιωπής, υπομονής, ανεκτικότητας, συγχώρεσης και αγάπης.
	6.3.3 Να διακρίνουν, μέσα από τις ευαγγελικές περικοπές της σταύρωσης του Χριστού, το στοιχείο της αγάπης και της φροντίδας του Χριστού απέναντι στη μητέρα του.	<ul style="list-style-type: none"> • Πάνω στον Σταυρό ο Χριστός φροντίζει να αποκαταστήσει στο πρόσωπο του Ιωάννη την φυσική του ιδιότητα ως υιού της Παναγίας, που θα την φροντίζει και θα νοιάζεται για αυτήν.
	6.3.4 Να αντιστοιχούν τα γεγονότα του Πάθους του Χριστού με βυζαντινές εικόνες.	<ul style="list-style-type: none"> • Βυζαντινές εικόνες, που ιστορούν τα Πάθη του Χριστού.

6.4	6.4.1 Να διηγούνται το γεγονός της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς).
	6.4.2 Να ψάλλουν αναστάσιμες προσευχές.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι αναστάσιμες προσευχές «Χριστός Ανέστη εκ νεκρών» και «Αναστάς ο Ιησούς».
	6.4.3 Να ερμηνεύουν τον ρόλο των Μυροφόρων στο γεγονός της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Μυροφόρες γυναίκες πληροφορούνται πρώτες το μήνυμα της ανάστασης του Χριστού και σε αυτές ανατίθεται ο ρόλος μεταφοράς αυτού του μηνύματος, ως έμπρακτης απόδειξης της εμπιστοσύνης του Χριστού προς τις γυναίκες και αναγνώρισης της βαθιάς πίστης τους.
	6.4.4 Να κατανοήσουν ότι το μήνυμα που έφερε με την ανάστασή του ο Χριστός σε όλους τους ανθρώπους είναι μήνυμα νίκης της ζωής πάνω στον θάνατο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιστορία του Χριστού δεν τελειώνει με τον θάνατο και την ταφή του, αλλά με την ανάστασή του, ως απόδειξη της τελικής νίκης της ζωής πάνω στη φθορά και τον θάνατο.

Θεματική Ενότητα 7: Όμορφος κόσμος		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
7.1	7.1.1 Να ορίζουν τον Θεό ως δημιουργό αυτού του κόσμου και την αγάπη ως τον σκοπό της δημιουργίας του.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο σε έξι χρονικά διαστήματα, που ονομάστηκαν ημέρες. • Η δημιουργία του κόσμου είναι το αποτέλεσμα της αγάπης του Θεού προς τον άνθρωπο.
	7.1.2 Να διατυπώνουν επιχειρήματα γύρω από τη σημασία και τη χρησιμότητα της κάθε δημιουργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε μέρα της δημιουργίας ο Θεός δημιουργούσε και κάτι διαφορετικό, το οποίο χαρακτηριζόταν από την τελειότητα, ολοκληρώνοντας τη δημιουργία του φτιάχνοντας τον άνθρωπο, που θεωρείται το τελειότερο δημιούργημα.
	7.1.3 Να κατανοήσουν και να υιοθετήσουν το μοτίβο της δημιουργίας στη δική τους ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Το μοτίβο της δημιουργίας: Αγάπη → Εργασία → Προσφορά → Ξεκούραση → Αγάπη.
7.2	7.2.1 Να εκτιμούν την αξία κάθε δημιουργήματος.	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε δημιούργημα είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο. • Πρακτικές σεβασμού, φροντίδας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.
	7.2.2 Να κατανοήσουν πως η ζωή τους, με όσα την χαρακτηρίζουν, αποτελεί δώρο του Θεού, κάτι για το οποίο αρμόζει ευχαριστία και	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση προσευχής, ευχαριστίας και δοξολογίας προς τον Θεό για όλα αυτά που ο Θεός προσφέρει καθημερινά στον άνθρωπο.

	δοξολογία.	
	7.2.3 Να τεκμηριώνουν πώς η φύση υπηρετεί και δοξολογεί τον Θεό, μέσα από τη λατρεία της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Χρηστικότητα και χρησιμότητα στοιχείων και υλικών της φύσης στη λατρεία της Εκκλησίας. • Παρουσία και ρόλος της φύσης σε διάφορα γεγονότα της ζωής του Χριστού.
7.3	7.3.1 Να κατανοήσουν τον ρόλο του ανθρώπου μέσα στη δημιουργία ως συνδημιουργού, προστάτη και συμμετοχού στη διαχείριση της κτίσης.	<ul style="list-style-type: none"> • Αναφορές του Χριστού, του Αποστόλου Παύλου και άλλων αγίων της Εκκλησίας γύρω από τον ρόλο του ανθρώπου μέσα στη δημιουργία. • Πρότυπες συμπεριφορές μέσα από βίους αγίων, όπως του Αγίου Σιλουανού του Αθωνίτη.
	7.3.2 Να εισηγούνται τρόπους και πρακτικές φροντίδας και προστασίας του περιβάλλοντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Αίτια και εστίες μόλυνσης του περιβάλλοντος. • Σύγχρονες πρακτικές προστασίας του περιβάλλοντος όπως η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση.
	7.3.3 Να εξάγουν συμπεράσματα για την ορθή στάση μας προς το περιβάλλον, μέσα από την αρμονική ένταξη των μοναστηριών στο φυσικό περιβάλλον.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Ιερές Μονές στην Κύπρο κτίζονται μέσα στο φυσικό περιβάλλον, χωρίς να διαταράσσουν την αρμονία του και σεβόμενες τον χαρακτήρα του. • Οι ασχολίες των μοναχών, που σχετίζονται με την καλλιέργεια της γης και την αξιοποίηση των αγαθών που προσφέρει η φύση.
7.4	7.4.1 Να παρουσιάζουν τα στοιχεία από τον βίο της Αγίας Μελανγκέλ, που αφορούν στην αγάπη της προς όλα τα δημιουργήματα του περιβάλλοντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αρμονική σχέση και η αγάπη της Αγίας Μελανγκέλ για τα ζώα και τα πουλιά εκπηγάζει από τον άγιο τρόπο ζωής της. • Ο Θεός δεν είναι μόνο δημιουργός αλλά και συντηρητής και προστάτης του κόσμου. • Η ορθή ιεράρχηση διοχέτευσης της ανθρώπινης αγάπης είναι: Θεός, άνθρωπος, ζώα.
	7.4.2 Να προτείνουν απλές καθημερινές λύσεις φροντίδας και προστασίας των ζώων, που μπορούν να εφαρμοστούν στο σπίτι και στο σχολείο.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάδια ανάλυσης ενός προβλήματος: διάγνωση, επεξεργασία, πιθανές λύσεις, επιλογή των επικρατέστερων (ποια ζώα, τι ανάγκες, ποιες λύσεις τις ικανοποιούν).

Γ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΛΕΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΔΕΛΦΙΑ

Θεματική Ενότητα 1: Αδέλφια στο σπίτι		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1.1.	1.1.1 Να κατανοήσουν πως η γέννηση ενός παιδιού μέσα στην οικογένεια αποτελεί καρπό αγάπης των συζύγων και δώρο του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μέλη της οικογένειας του Ιωάννη του Προδρόμου. • Το θαυμαστό γεγονός της γέννησης του Ιωάννη του Προδρόμου. • Οι γονείς του παιδιού ως συνδημιουργοί του Θεού. • Η τεκνοποίηση αποτελεί ένα ευχάριστο γεγονός, που χαροποιεί την οικογένεια και ενδυναμώνει τους δεσμούς αγάπης των μελών της.
	1.1.2 Να συμπεραίνουν πως μέσα σε μια οικογένεια, όταν επικρατούν σχέσεις αγάπης, αμοιβαίου σεβασμού και ειλικρίνειας τα μέλη της συνυπάρχουν αρμονικά.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση αποδοχής ενός νέου μέλους στην οικογένεια. • Ανάλυση συμπεριφοράς μελών της οικογένειας (αιτίες και συνέπειες). • Συμπεριφορές που καλλιεργούν σωστές σχέσεις στην οικογένεια. • Το ενδιαφέρον και η αγάπη των γονιών για τα παιδιά και οι υποχρεώσεις των παιδιών προς την οικογένεια.
	1.1.3 Να τεκμηριώνουν με βάση τις προσωπικές εμπειρίες τους τα ανάμεικτα συναισθήματα που προκαλεί στα μέλη μιας οικογένειας η γέννηση ενός νέου μέλους.	<ul style="list-style-type: none"> • Λόγοι και αιτίες που προκαλούν χαρά στον άνθρωπο. • Αλλαγές που φέρνει η γέννηση ενός παιδιού στην οικογένεια. • Συναισθήματα που νιώθουν τα παιδιά με τον ερχομό ενός νέου μέλους στην οικογένεια. • Πρόσωπα με τα οποία θα μοιραστούν τα συναισθήματα και τους προβληματισμούς τους. • Τρόποι εμπλοκής στη φροντίδα του νέου μέλους.
1.2.	1.2.1 Να διακρίνουν τα βασικά σημεία της ακολουθίας του Αγιασμού.	<ul style="list-style-type: none"> • Η τελετή του Αγιασμού στο σπίτι: οι συμμετέχοντες και το τελετουργικό. • Τα βασικά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται, για να τελεστεί ο Αγιασμός.
	1.2.2 Να κατανοήσουν τη σημασία του Αγιασμού στη ζωή των χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ορθή στάση συμμετοχής στην ακολουθία του Αγιασμού και στα υπόλοιπα μυστήρια. • Η σημασία του Αγιασμού: <ul style="list-style-type: none"> - Ο Αγιασμός τελείται στην αρχή κάθε προσπάθειας. - Ο Θεός με τις προσευχές του ιερέα και των πιστών αγιάζει το νερό. - Σκοπός της τέλεσης του είναι ο αγιασμός των χριστιανών μέσω του νερού.

		<ul style="list-style-type: none"> - Η τελετή του Αγιασμού ενισχύει την κοινωνία των ανθρώπων μεταξύ τους και με τον Θεό. - Η παρέμβαση της Εκκλησίας μας αλλάζει προς το καλύτερο.
1.3.	1.3.1 Να κατανοήσουν το νόημα και τη σημασία των γενεθλίων και της ονομαστικής τους γιορτής.	<ul style="list-style-type: none"> • Λόγοι και αιτίες που προκαλούν χαρά στα παιδιά. • Τα γενέθλια και η ονομαστική γιορτή ως πηγή χαράς. • Η μέρα που γιορτάζει ο άγιος του οποίου φέρουμε το όνομα είναι και ημέρα της γιορτής μας. • Η Εκκλησία γιορτάζει την επέτειο της κοίμησης ενός αγίου, δηλαδή τη μέρα που έφυγε από τη ζωή και μπήκε στη Βασιλεία του Θεού. • Την επέτειο της γέννησής μας γιορτάζουμε τα γενέθλιά μας. • Η Εκκλησία γιορτάζει τα γενέθλια τριών μόνο προσώπων (Χριστού, Παναγίας και Ιωάννη του Προδρόμου).
	1.3.2 Να συνδέσουν την ονομαστική τους γιορτή με τον εορτασμό του αγίου που φέρουν το όνομα.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόπος εορτασμού της ονομαστικής εορτής στον ναό και στο σπίτι. • Σημαντικότερα στοιχεία από τον βίο του αγίου που φέρουν το όνομα. • Τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αγίου που φέρουν το όνομα, όπως απεικονίζεται στην εκκλησιαστική εικονογραφία. • Πράγματα που παίρνουμε στον ναό, όταν γιορτάζουμε. • Ετοιμασίες που γίνονται στο σπίτι για τον εορτασμό της ονομαστικής εορτής μαζί με συγγενείς και φίλους.
1.4.	1.4.1 Να τεκμηριώνουν με βάση τα προσωπικά τους βιώματα πόσο αναγκαίο είναι να υπάρχει αγάπη, αμοιβαίος σεβασμός και ειλικρίνεια στις σχέσεις ανάμεσα στα αδέρφια και γενικότερα στους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Λόγοι οι οποίοι οδηγούν σε σύγκρουση ανάμεσα στα αδέρφια. • Η βιβλική αφήγηση για τα πρωτοτόκια του Ησαΐ και του Ιακώβ. • Αιτία της σύγκρουσης του Ησαΐ με τον Ιακώβ και του Σάββα με την Κατερίνα. • Η περιπέτεια της σχέσης των δύο αδελφιών τελείωσε με τη συμφιλίωσή τους. • Βασικό και αναγκαίο υπόβαθρο για κάθε ανθρώπινη σχέση είναι η αγάπη, ο αμοιβαίος σεβασμός και η ειλικρίνεια.
	1.4.2 Να εισηγηθούν εναλλακτικούς τρόπους υπέρβασης κρίσεων στις ανθρώπινες σχέσεις.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα συγκρούσεων ανάμεσα στα αδέρφια. • Η υπέρβαση της κρίσης μέσα από το παράδειγμα του Ιακώβ: Ο Ιακώβ έκανε την αυτοκριτική του, μετανόησε και βρήκε την ευκαιρία να επανορθώσει το λάθος. • Συμπεριφορές που καλλιεργούν σωστές σχέσεις ανάμεσα στα αδέρφια. • Η αναγνώριση και η παραδοχή του λάθους συμβάλλουν καθοριστικά στην υπέρβαση των κρίσεων στις ανθρώπινες σχέσεις και στην αποκατάστασή τους. • Εναλλακτικοί τρόποι υπέρβασης των κρίσεων ανάμεσα στα αδέρφια.
	1.4.3 Να κατανοήσουν την αξία της διαφορετικότητας και της	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε πρόσωπο είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο. • Κάθε παιδί αγωνίζεται να βρει τη θέση του μέσα στην οικογένεια και λειτουργεί πολλές φορές

	ποικιλίας χαρισμάτων και ρόλων μέσα στην οικογένεια.	<p>ανταγωνιστικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κάθε παιδί έχει τα προτερήματα και τα ελαττώματά του. • Ο ρόλος του κάθε μέλους στην οικογένεια. • Η αξιοποίηση των χαρισμάτων για το καλό όλων.
--	--	--

Θεματική Ενότητα 2: Αδέλφια στον ναό		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
2.1	<p>2.1.1 Να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους εικονίζουμε τον Χριστό, την Παναγία, τους αγίους και τους αγγέλους σε έναν ναό.</p> <p>2.1.2 Να αναγνωρίζουν στη Θεία Λειτουργία τη Μικρή Είσοδο και την ανάγνωση του Ευαγγελίου.</p> <p>2.1.3 Να διακρίνουν το νόημα των λέξεων «ναός», «Εκκλησία» και «ενορία».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι θέσεις του Χριστού, της Παναγίας, των αγίων και των αγγέλων στον ναό. • Ο Χριστός, η Παναγία, οι άγιοι και οι άγγελοι εικονίζονται στον ναό, γιατί μαζί με τους χριστιανούς αποτελούν την Εκκλησία. • Όλα τα μέλη της Εκκλησίας συγκεντρώνονται στον ναό, για να ευχαριστήσουν τον Θεό και να κοινωνήσουν το Σώμα και Αίμα του Χριστού, το οποίο τους ενώνει. • Το πέραςμα του ιερέα με το Ευαγγέλιο μέσα από τους πιστούς (Μικρή Είσοδος) συμβολίζει τον ερχομό του Χριστού στον κόσμο και το Ευαγγέλιο τη ζωή και τη διδασκαλία του. • Ναός: το κτίριο που χρησιμοποιείται από τους χριστιανούς για τις διάφορες ακολουθίες. Εκκλησία: το σύνολο των χριστιανών, ζώντων και κεκοιμημένων, που αποτελούν τα μέλη του σώματος της Εκκλησίας και είναι ενωμένοι με την κεφαλή της Εκκλησίας, τον Χριστό. Ενορία: η μεγάλη γειτονιά γύρω από ένα ναό.
2.2	<p>2.2.1 Να κατανοήσουν ότι με το μυστήριο του Βαπτίσματος ο άνθρωπος γίνεται μέλος της μεγάλης οικογένειας του Θεού, της Εκκλησίας.</p> <p>2.2.2 Να διακρίνουν τα ορατά στοιχεία του μυστηρίου του Βαπτίσματος και του Χρίσματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το Βάπτισμα για τον κάθε χριστιανό αποτελεί σταθμό για τη ζωή του, επειδή τον καθιστά μέλος της Εκκλησίας όχι για μια στιγμή – τη στιγμή της τέλεσής του – αλλά για όλη του τη ζωή. • Η ιεραποστολική δράση των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα στην Κύπρο. • Η γνωριμία του Αγίου Ηρακλείδιου με τους Αποστόλους Παύλο και Βαρνάβα υπήρξε σταθμός στη ζωή του. Κατηχήθηκε από τους Αποστόλους, πίστεψε στον Χριστό και βαπτίσθηκε χριστιανός. • Τα βασικά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται, για να τελεστεί το μυστήριο του Βαπτίσματος και του Χρίσματος. • Ομοιότητες και διαφορές νηπιοβαπτισμού και βαπτίσματος ενηλίκου. • Φράσεις που σχετίζονται με το μυστήριο του Βαπτίσματος και Χρίσματος. • Χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος.

2.3	2.3.1 Να διηγούνται το θαύμα του Χριστού στον γάμο της Κανά.	<ul style="list-style-type: none"> • Το θαύμα της μετατροπής του νερού σε κρασί στον γάμο της Κανά.
	2.3.2 Να ερμηνεύουν το θαύμα του γάμου της Κανά και το νόημα κάθε γάμου, που πραγματοποιείται στην Εκκλησία.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Χριστός έδωσε συνέχεια στη γιορτή και ευλόγησε τον γάμο μετατρέποντας το νερό σε γλυκό κρασί. • Ο Χριστός ευλογεί και επεκτείνει τη χαρά σε κάθε γάμο στον οποίο οι άνθρωποι τον επικαλούνται.
	2.3.3 Να γράφουν ευχές για το ζευγάρι που παντρεύεται.	<ul style="list-style-type: none"> • Συζήτηση για αυτά που αξίζει να πετύχουν οι νεόνυμφοι με τη βοήθεια του Θεού: <ul style="list-style-type: none"> - Αγάπη, ειρήνη και να γίνουν καλύτεροι ως άνθρωποι μέσα από τον γάμο τους. - Παιδιά που θα μοιραστούν την αγάπη των γονιών τους.
2.4	2.4.1 Να εκφράζουν τους φόβους και τα συναισθήματα που συνδέονται με αυτούς καλλιεργώντας την αυτογνωσία τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι φόβοι των παιδιών και οι πιθανές αιτίες που τους συντηρούν. • Τα συναισθήματα που δημιουργούνται, όταν ο άνθρωπος αποχωρίζεται πράγματα: συγκίνηση, ανησυχία, λύπη, θλίψη, πόνος, θυμό κ.ά. • Ο φόβος του θανάτου ως αποχωρισμός αγαπημένων προσώπων και πορεία προς το άγνωστο.
	2.4.2 Να κατανοήσουν την πίστη της Εκκλησίας για τη συνέχιση της ζωής του ανθρώπου μετά τον θάνατό του και για τη σύνδεση ζώντων και κεκοιμημένων μέσω της προσευχής.	<ul style="list-style-type: none"> • Μετά την Ανάσταση του Χριστού, ο θάνατος είναι πλέον το στάδιο μετάβασης στην αιώνια ζωή, όπου η ψυχή του ανθρώπου συναντά τον Θεό, τους αγγέλους και όσα πρόσωπα έζησαν στον κόσμο ενωμένα με τον Θεό και τους ανθρώπους. • Οι ψυχές των κεκοιμημένων, που είναι κοντά στον Θεό, εύχονται προς αυτόν για τους ζώντες. Παρόμοια και οι εν ζωή χριστιανοί προσεύχονται για τις ψυχές των κεκοιμημένων στη Θεία Λειτουργία και στα μνημόσυνα.

Θεματική Ενότητα 3: Επίκαιρα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
3.1	3.1.1 Να δικαιολογούν τα προσωνύμια «Πρωτόκλητος» και «Απόστολος» που δόθηκαν στον Άγιο Ανδρέα.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου του Αποστόλου Ανδρέα και η αποστολική του δράση. • Η ταπείνωση, η απλότητα και προ πάντων η αγάπη προς τον συνάνθρωπο είναι δρόμοι που οδήγησαν τον Απόστολο Ανδρέα κοντά στον Χριστό και οδηγούν τον κάθε άνθρωπο στην αγιότητα.
	3.1.2 Να κατανοήσουν πως οι άγιοι συμπάσχουν και συναγωνιούν στα ανθρώπινα προβλήματα, νιώθουν τον ανθρώπινο πόνο και μεσιτεύουν	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα από τα πολλά θαύματα του Αποστόλου Ανδρέα, ο οποίος βοηθάει μια χριστιανή μητέρα να βρει τον γιο της, τον οποίο έχασε σε πολύ μικρή ηλικία. • Οι Άγιοι μετά την κοίμησή τους δεν είναι πρόσωπα απόντα από την ανθρώπινη ζωή, αλλά συνεχίζουν να εκδηλώνουν την αγάπη τους προς τον άνθρωπο μέσα από τη μεσιτεία τους

	προς τον Θεό, ώστε να δοθεί λύση στο κάθε πρόβλημα.	προς τον Θεό, ώστε να γίνονται θαύματα.
	3.1.3 Να συνδέουν τα θαύματα, που γίνονται από τους αγίους, με την πίστη και την προσευχή των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι άνθρωποι στις ανάγκες τους επικαλούνται τη βοήθεια του Χριστού, της Παναγίας και των Αγίων, ελπίζοντας σε ένα θαύμα. • Τα θαύματα γίνονται από τους αγίους, όταν υπάρχει εκ μέρους των ανθρώπων αληθινή πίστη και γίνεται προσευχή.
	3.1.4 Να παρουσιάζουν λίγες λεπτομέρειες γύρω από το ιστορικό μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα στην κατεχόμενη Καρπασία.	<ul style="list-style-type: none"> • Το ιστορικό μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα στην κατεχόμενη Καρπασία. • Η σημασία της Μονής ως στηρίγματος του κυπριακού λαού και χώρου προσευχής τόσο των ορθόδοξων χριστιανών όσο και των μουσουλμάνων Τούρκων. • Η προσπάθεια της Εκκλησίας της Κύπρου για αναστήλωση της Μονής.
3.2	3.2.1 Να αντλούν πληροφορίες μέσα από τα κάλαντα των Χριστουγέννων, τη βυζαντινή εικόνα και το Κοντάκιο της γέννησης του Χριστού, ώστε να συνθέτουν το σκηνικό της γέννησης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Χριστουγεννιάτικα κάλαντα από Κύπρο και Ελλάδα. • Το σκηνικό της γέννησης του Χριστού, όπως αυτό αναπαρίσταται στη βυζαντινή αγιογραφία. • Κοντάκιο της γέννησης του Χριστού • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς).
	3.2.2 Να κατανοήσουν το βαθύτερο νόημα των Χριστουγέννων, που είναι η αγάπη προς τον συνάνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Χριστός γεννήθηκε για να φέρει την ειρήνη στις καρδιές των ανθρώπων, ώστε να αγαπήσουν τον συνάνθρωπό τους και να επανέλθουν στην ενότητα μαζί του. • Ενδιαφέρον για τα προβλήματα των συνανθρώπων και προσφορά βοήθειας σε αυτούς. • Πράξεις αγάπης και ανθρωπιάς. Φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.
3.3	3.3.1 Να αφηγούνται και να καταγράφουν την ιστορία της γέννησης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Αφήγηση και συγγραφή ιστορίας με τη χρήση καθορισμένου σχετικού λεξιλογίου.
	3.3.2 Να εξοικειωθούν με τη βυζαντινή μουσική ακούοντας και ψάλλοντας το απολυτίκιο των Χριστουγέννων.	<ul style="list-style-type: none"> • Το απολυτίκιο των Χριστουγέννων στο αρχαίο κείμενο και σε απόδοση. • Ψάλσιμο του απολυτίκιου των Χριστουγέννων.
	3.3.3 Να συμπεράνουν την ένωση των τριών διαστάσεων του χρόνου στην εικόνα της Γέννησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο χώρος, τα πρόσωπα, οι ενέργειες και οι συμβολισμοί της εικόνας της Γέννησης. • Διάκριση των γεγονότων που πραγματοποιήθηκαν τη στιγμή της Γέννησης από αυτά που έγιναν αργότερα.

Θεματική Ενότητα 4: Αδέλφια στο σχολείο

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
4.1	4.1.1 Να ονομάζουν τους δώδεκα μαθητές του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι δώδεκα μαθητές του Χριστού. Βασικά χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα. Αντικατάσταση Ιούδα με Μαθθα.
	4.1.2 Μέσα από πρωτογενείς πηγές και εικόνες βυζαντινής αγιογραφίας να προσδιορίζουν τις σχέσεις που υπήρχαν ανάμεσα στους μαθητές του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Εικόνες βυζαντινής αγιογραφίας με διάφορες σκηνές από τη ζωή του Χριστού και των μαθητών του. • Πρωτογενείς πηγές από κείμενα των ιδίων των μαθητών του Χριστού, όπου γίνεται αναφορά στις εμπειρίες των Μαθητών από τη σχέση τους με τον Διδάσκαλό τους, αλλά και τις μεταξύ τους σχέσεις.
	4.1.3 Να προτείνουν τρόπους αρμονικής συνύπαρξης, φιλίας και αγάπης με τους συμμαθητές και συμμαθήτριές τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Σενάρια και περιπτώσεις προβληματικής συνύπαρξης μαθητών εντός και εκτός του σχολικού χώρου.
	4.1.4 Να αντιδιαστέλλουν το παράδειγμα των σχέσεων των μαθητών του Χριστού με αρνητικά παραδείγματα σχέσεων ανάμεσα σε συμμαθητές τους, όπως προκύπτουν στην καθημερινή σχολική ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των σχέσεων αρμονικής συνύπαρξης ανάμεσα στους μαθητές του Χριστού (σεβασμός, αποδοχή, συνεργασία, μοίρασμα, προσφορά, φιλία, αγάπη κ.ά). • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα αρνητικών σχέσεων ανάμεσα σε μαθητές ενός σχολείου, όπως προκύπτουν μέσα από την καθημερινή σχολική ζωή (διαμάχες, αντιθέσεις, καβγάδες, ζήλεια, κοροϊδία, απόρριψη, απομάκρυνση κ.ά).
4.2	4.2.1 Να ονομάζουν ορισμένες από τις μαθήτριες του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθήτριες του Χριστού. Ο ρόλος τους στη ζωή του Χριστού και των μαθητών του.
	4.2.2 Με γνώμονα το γεγονός πως ο Χριστός, εκτός από άνδρες, είχε και γυναίκες μαθήτριες να εξάγουν συμπεράσματα γύρω από τον τρόπο που ο Χριστός αντιμετωπίζει τους άνδρες και τις γυναίκες.	<ul style="list-style-type: none"> • Η θέση της γυναίκας την εποχή που έζησε ο Χριστός ήταν πολύ υποβαθμισμένη. Οι γυναίκες θεωρούνταν πολύ κατώτερες των ανδρών και δεν είχαν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε δημόσιες συζητήσεις. • Ο Χριστός δεχόταν τις γυναίκες στο ακροατήριο των διδαχών του. • Στη Σαμαρείτιδα γυναίκα αποκάλυψε πολύ σημαντικές αλήθειες της χριστιανικής πίστης. • Πρώτα στις μυροφόρες γυναίκες αποκάλυψε το θαυμαστό γεγονός της Ανάστασής του, αναθέτοντάς τους την αποστολή να μεταφέρουν το μήνυμα στους υπόλοιπους μαθητές.
	4.2.3 Να αποτιμούν τη θέση της γυναίκας μέσα στην Ορθόδοξη	<ul style="list-style-type: none"> • Η Ορθόδοξη Εκκλησία στο πρόσωπο της Παναγίας και πολλών άλλων αγίων γυναικών τιμά όλες τις γυναίκες.

	Εκκλησία.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι γυναίκες συμμετέχουν εξίσου με τους άνδρες στις ακολουθίες και τα μυστήρια της Ορθόδοξης Εκκλησίας. • Γυναίκες υπηρετούν με διάφορους τρόπους και μέσα την Εκκλησία, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον μοναχισμό.
4.3	4.3.1 Να διατυπώνουν επιχειρήματα που να στηρίζουν την άποψη πως μέσα από το σχολείο και τα γράμματα αποκτούν γνώσεις, που τους δίνουν τη δυνατότητα να έρθουν πιο κοντά στον συνάνθρωπό τους και τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα από τη ζωή αγίων, όπως του Αγίου Νεοφύτου, του οποίου η δίψα να μάθει γράμματα είχε ως συνέπεια να γνωρίσει καλύτερα τον Θεό και χρησιμοποιώντας τα να ωφελήσει τους συνανθρώπους του. • Θετικά που προκύπτουν μέσα από την εκπαίδευση και τη μόρφωση ενός ανθρώπου, τόσο για τον ίδιο όσο και για τον κοινωνικό του περίγυρο.
	4.3.2 Να ορίζουν το σχολείο ως έναν δυναμικό χώρο που τους βοηθά να μάθουν γράμματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Στο σχολείο μαθητές και εκπαιδευτικοί δημιουργούν ένα πεδίο αλληλεπίδρασης, που υποβοηθά τη διαδικασία μάθησης. • Θετική στάση απέναντι στο σχολείο, τα βιβλία και τη διαδικασία μάθησης.
4.4	4.4.1 Να δικαιολογούν την άποψη πως η κοινή προσπάθεια για μόρφωση σε ένα σχολείο, αλλά και η κοινή αγάπη προς τον Θεό, δημιουργεί δεσμούς φιλίας ανάμεσα στους μαθητές.	<ul style="list-style-type: none"> • Παράδειγμα βίου Αγίων Βασιλείου και Γρηγορίου, οι οποίοι, μέσα από την αγάπη τους για τα γράμματα και τον Θεό, ήρθαν πολύ κοντά ο ένας στον άλλο και έγιναν πολύ καλοί συμμαθητές και φίλοι.
	4.4.2 Να κατανοήσουν πως οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριές τους είναι συναθλητές τους σε έναν ευγενή αγώνα για μόρφωση.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση σεβασμού, αποδοχής, συνεργασίας, αλληλοβοήθειας και φιλίας με τους συμμαθητές και συμμαθήτριες εντός και εκτός του σχολικού χώρου.
	4.4.3 Να ονομάζουν τους Τρεις Ιεράρχες.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Τρεις Ιεράρχες. Βασικά χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα. Η αγάπη τους για τα γράμματα και τον Θεό.
	4.4.4 Να επισημαίνουν την αξία και τη σημασία κειμένων που έγραψαν πατέρες της Εκκλησίας πριν από πολλά χρόνια για τη ζωή των ανθρώπων σήμερα.	<ul style="list-style-type: none"> • Αποφθέγματα των Τριών Ιεραρχών, που μιλούν στις καρδιές των ανθρώπων σήμερα και απαντούν σε πολλούς σύγχρονους προβληματισμούς.

Θεματική Ενότητα 5: Αδέλφια στη γειτονιά

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
5.1	5.1.1 Να κατανοήσουν τον τρόπο ζωής των πρώτων χριστιανών ως αδελφικών κοινοτήτων αγάπης.	<ul style="list-style-type: none"> • Κείμενο για τη ζωή των πρώτων χριστιανών από τις Πράξεις των Αποστόλων. • Οι πρώτοι χριστιανοί ως μέλη της Εκκλησίας, παιδιά του Θεού και αδέλφια, που μοιράζονται τα πάντα.
	5.1.2 Να αποκωδικοποιούν σύμβολα ανακαλύπτοντας τον συμβολισμό τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Το σημαίνον (μορφή του συμβόλου) και το σημαινόμοιο (η έννοια του συμβόλου) μέσα από διάφορα σύμβολα των πρώτων χριστιανών.
	5.1.3 Να καταγράψουν εμπειρίες, που σχετίζονται με το μοίρασμα ως αξία που φέρνει πιο κοντά τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η χριστιανική αγάπη είναι αξία που στηρίζεται στην υποδοχή και αποδοχή του άλλου ανθρώπου και ενισχύεται με το μοίρασμα αγαθών, εμπειριών και συναισθημάτων ανάμεσα στους ανθρώπους. • Καθημερινές πράξεις και συμπεριφορές που φέρνουν τους ανθρώπους μιας γειτονιάς πιο κοντά.
	5.1.4 Να μεταφέρουν τη θεωρία στην πράξη εκφράζοντας την αγάπη και τη συμπαράστασή τους στους γείτονες και τις γειτόνισσες.	<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες επικοινωνίας μέσα από διαφοροποιημένους τρόπους: να σέβομαι, να ανέχομαι, να συμπαραστέκομαι, να κατανοώ, να προσφέρω, να μοιράζομαι. • Επεξεργασία σεναρίων καθημερινής ζωής. • Ανάλυση στάσεων και συμπεριφορών διαφόρων πηγών και καταστάσεων, που ενισχύουν την αρμονική και αλληλέγγυα συμβίωση στη γειτονιά.
5.2	5.2.1 Να επεξηγούν το περιεχόμενο της έμπρακτης αγάπης, όπως αυτή φαίνεται στην παραβολή του Καλού Σαμαρείτη, και να προσπαθούν να το εφαρμόσουν στην καθημερινή τους ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Η παραβολή του Καλού Σαμαρείτη. • Η αγάπη προς τον πλησίον πέραν από οποιαδήποτε χαρακτηριστικά, όπως φυλής, θρησκείας και γλώσσας. • Σύγκριση τρόπων έκφρασης της αγάπης στην παραβολή και στην καθημερινότητα των παιδιών. • Πράξεις αλληλεγγύης και συμπαράστασης προς ανθρώπους που έχουν ανάγκη.
	5.2.2 Να συζητούν ερωτήματα – διλήμματα ως προς τα όρια της αγάπης και της προσφοράς και να θέτουν τα δικά τους ερωτήματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Διαπραγμάτευση ερωτημάτων που σχετίζονται με την παραβολή. Διατύπωση ερωτημάτων για την παραβολή και για την καθημερινή ζωή, που ορίζουν τα όρια της αγάπης και της προσφοράς. • Οι καθημερινές πράξεις βοήθειας, συμπαράστασης και αλληλεγγύης έχουν ως μόνο όριο τη δύναμη της αγάπης.
	5.2.3 Να κατανοήσουν τους λόγους που ήρθαν οι Αρμένιοι	<ul style="list-style-type: none"> • Οι ιστορικοί λόγοι προσφυγοποίησης των Αρμενίων και καταφυγής τους στην Κύπρο. • Η υποδοχή, η φροντίδα και η αγάπη των Κυπρίων προς τους Αρμένιους.

	στην Κύπρο, καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισής τους από τον κυπριακό λαό.	
	5.2.4 Να διακρίνουν τα βασικά πολιτισμικά στοιχεία της ταυτότητας της αρμενικής κοινότητας και να τα συγκρίνουν με τις συνήθειες του δικού τους θρησκευτικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι ναοί των Αρμενίων στην Κύπρο. • Ο εορτασμός των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων από τους Αρμένιους. • Αντιστοίχιση και σύγκριση των εορτών του δωδεκαημέρου των ορθόδοξων χριστιανών και των Αρμενίων.
	5.2.5 Να αναφέρουν τη χώρα προέλευσης των Μαρωνιτών, τον άγιο από τον οποίο πήραν το όνομά τους και τα τέσσερα μαρωνίτικα χωριά στα κατεχόμενα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η Μεγάλη Συρία (ο σημερινός Λίβανος) ως η χώρα προέλευσης των Μαρωνιτών. • Ο Άγιος Μάρωνας, που έζησε τον 4^ο αιώνα στη Συρία, ως η πηγή προέλευσης του ονόματος των Μαρωνιτών. • Τα τέσσερα κατεχόμενα χωριά, όπου ζούσαν πριν την εισβολή οι Μαρωνίτες: Κορμακίτης, Ασώματος, Αγία Μαρίνα και Καρπάσια.
5.3	5.3.1 Να αναφέρουν το θρήσκευμα των Λατίνων και να ονομάζουν κάποια σημαντικά μνημεία των Λατίνων στο νησί.	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των Λατίνων της Κύπρου (Καθολικό Θρήσκευμα). • Σημαντικά εκκλησιαστικά, διοικητικά και στρατιωτικά μνημεία των Λατίνων στο νησί (Αββαείο Μπέλλα-Πάις, κάστρο Κολοσσίου κ.ά.).
	5.3.2 Να αναφέρουν το θρήσκευμα των τουρκοκυπρίων και τον χώρο λατρείας τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Τουρκοκύπριοι είναι στο θρήσκευμα μουσουλμάνοι και προσεύχονται στο τζαμί. • Σημαντικό θρησκευτικό τέμενος των Τουρκοκυπρίων είναι ο Τεκκές της Χαλά Σουλτάν στη Λάρνακα.
	5.3.3 Να συσχετίζουν τις συνήθειες της λατινικής και της τουρκοκυπριακής κοινότητας με τις συνήθειες του δικού τους θρησκευτικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Λατρευτικές συνήθειες στην Ορθόδοξη Εκκλησία. • Αναγκαιότητα προσευχής στον χώρο της Εκκλησίας. • Τιμή προς τον Χριστό, την Παναγία, τους Αγίους και θρησκευτικοί εορτασμοί.
5.4	5.4.1 Μέσα από διαφορετικές πηγές να εντοπίζουν και να καταγράφουν τους λόγους που μπορεί να οδηγήσουν τους	<ul style="list-style-type: none"> • Η φυγή του Χριστού στην Αίγυπτο. • Αναφορές από άτομα που οδηγήθηκαν στην προσφυγοποίηση (Κύπρος 1974) και στη μετανάστευση.

ανθρώπους στην προσφυγοποίηση.	
5.4.2 Να αναφέρουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και τα συναισθήματα που νιώθουν τα άτομα, που εγκαθίστανται ως πρόσφυγες ή μετανάστες σε μια ξένη χώρα.	<ul style="list-style-type: none"> • Συνθήκες διαβίωσης προσφύγων και μεταναστών σε μια ξένη χώρα: <ul style="list-style-type: none"> - Τόπος διαμονής. - Δουλειά – Εργοδότηση. - Εκπαίδευση – Μόρφωση. - Σίτιση. - Κοινωνικός περίγυρος.
5.4.3 Να επιχειρηματολογούν γύρω από τη στάση που πρέπει να τηρούν οι χριστιανοί απέναντι στους πρόσφυγες και μετανάστες από μια ξένη χώρα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας απέναντι στους μετανάστες. • Σεβασμός της διαφορετικότητας και αποδοχή του άλλου, ως ελάχιστου αδελφού, που χρειάζεται στήριξη και θαλπωρή. • Στάση έμπρακτης προσφοράς, ηθικής και συναισθηματικής απέναντι στα θύματα ενός πολέμου ή μιας προβληματικής κατάστασης, που αναγκάστηκαν να ξεριζωθούν από τη χώρα τους και να μεταναστεύσουν.

Θεματική Ενότητα 6: Γιορτάζουμε το Πάσχα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
6.1	6.1.1 Να αφηγούνται και να δραματοποιούν τα γεγονότα της ανάστασης του Λαζάρου, με αναφορά σε σχετικό έθιμο της Κύπρου.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Η φιλία ανάμεσα στον Χριστό και τον Λάζαρο. • Ο ρόλος των αδελφών του Λαζάρου, Μάρθας και Μαρίας, στο γεγονός. • Δραματοποίηση του σκηνικού της ανάστασης του Λαζάρου με αναφορά στα έθιμα και την παράδοση της Κύπρου.
	6.1.2 Να ερμηνεύουν την ανάσταση του Λαζάρου ως πράξη αγάπης του Θεού προς τον άνθρωπο και ως προμήνυμα της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Θεός από αγάπη προς τον άνθρωπο αποδεικνύει πως είναι κύριος και της ζωής και του θανάτου. • Η ανάσταση του Λαζάρου λαμβάνει χώρα λίγο πριν την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα και την πορεία του προς το Πάθος, ως προμήνυμα της δικής του Ανάστασης.
	6.1.3 Να προσδιορίζουν τη σχέση του Αγίου Λαζάρου με την Κύπρο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η κάθοδος του Αγίου Λαζάρου στην Κύπρο, μετά από την Ανάστασή του. • Η χειροτονία του Αγίου Λαζάρου ως πρώτου επισκόπου Κιτίου από τον Απόστολο Παύλο και Βαρνάβα. • Ο τάφος του Αγίου Λαζάρου και ο μεγαλοπρεπής ναός του στη Λάρνακα.

6.2	6.2.1 Να ερμηνεύουν το περιστατικό που ο Χριστός πλένει τα πόδια των μαθητών του ως μια άλλη πράξη ταπείνωσης και προσφοράς του Χριστού προς τον άνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Γεγονότα που προηγήθηκαν του Πάθους. Ο ιερός Νιπτήρας. • Πράξεις και λόγια του Χριστού προς τους μαθητές του στον ιερό Νιπτήρα. • Ο Χριστός με την πράξη του αυτή προβάλλει την αρετή της ταπείνωσης και μας υποδεικνύει τη φιλόανθρωπη στάση προς τον συνάνθρωπό μας.
	6.2.2 Να συσχετίζουν το γεγονός του Μυστικού Δείπνου με το μυστήριο της Θείας Κοινωνίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Γεγονότα που προηγήθηκαν του Πάθους. Ο Μυστικός Δείπνος. • Πρόσωπα και πράξεις, όπως αυτά αποτυπώνονται στην εικόνα του Μυστικού Δείπνου. • Τα ιδρυτικά λόγια του μυστηρίου της Θείας Κοινωνίας. • Αντικείμενα που σχετίζονται με το μυστήριο της Θείας Κοινωνίας.
	6.2.3 Να αντιπαραβάλλουν την αντίδραση του Χριστού και του Πέτρου την ώρα της προδοσίας και της σύλληψης.	<ul style="list-style-type: none"> • Γεγονότα που προηγήθηκαν του Πάθους. Η προσευχή και η σύλληψη του Χριστού. • Συναισθήματα που ένιωσε ο Χριστός στο Όρος των Ελαιών. • Αντίδραση του Πέτρου τη στιγμή της σύλληψης του Χριστού (χάνει την ψυχραιμία του, βγάζει το μαχαίρι και ορμά καταπάνω στον Μάλχο). • Αντίδραση του Χριστού (παραδίδεται χωρίς να προβάλλει καμία αντίσταση).
	6.2.4 Να τοποθετούν σε χρονική σειρά και να διηγούνται τα γεγονότα που προηγήθηκαν των Παθών του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Γεγονότα που προηγήθηκαν του Πάθους. Ο ιερός Νιπτήρας, ο Μυστικός Δείπνος, η προσευχή και η σύλληψη του Χριστού. • Σύνδεση των γεγονότων που προηγήθηκαν του Πάθους και τοποθέτησή τους σε μια χρονική σειρά.
6.3	6.3.1 Να συσχετίσουν γεγονότα που σχετίζονται με τα Πάθη, την Αποκαθήλωση και την Ταφή του Χριστού και να τα συνδέσουν με τις Ακολουθίες της Μεγάλης Πέμπτης και της Μεγάλης Παρασκευής.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα Πάθη του Χριστού: Εμπαιγμός, Δίκη, Πορεία προς τον Γολγοθά, Σταύρωση. • Σύμβολα, εικόνες, ύμνοι, τελετουργίες και έθιμα της Μεγάλης Πέμπτης και Μεγάλης Παρασκευής (Εγκώμια, στόλισμα επιταφίου, θρήνος της Παναγίας). • Πρόσωπα και πράξεις, όπως αυτά αποτυπώνονται στην εικόνα της Αποκαθήλωσης και του Ενταφιασμού του Χριστού.
	6.3.2 Να συνδέσουν τη στάση του Χριστού απέναντι στους σταυρωτές του με τον αγώνα της προσωπικής ζωής του κάθε ανθρώπου.	<ul style="list-style-type: none"> • Λόγια του Χριστού πάνω στον Σταυρό (ζητά από τον Πατέρα του να συγχωρέσει τους σταυρωτές του εκφράζοντας το μεγαλείο της αγάπης του προς τον άνθρωπο). • Στάση σιωπής, υπομονής, ανεκτικότητας, συγχώρεσης και αγάπης του Χριστού απέναντι στους εμπαιγμούς και στα μαρτύρια. • Στάση του κάθε ανθρώπου απέναντι σε αυτούς που τον αδικούν.
6.4	6.4.1 Να αιτιολογήσουν την επιλογή των Μυροφόρων ως τις	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσωπα που αξιώθηκαν να δουν πρώτα τον αναστημένο Χριστό. • Συναισθήματα που διακατείχαν τις Μυροφόρες, όταν διαπίστωσαν ότι ο τάφος ήταν άδειος.

πρώτες μάρτυρες της αναστάσεως του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Λόγοι για τους οποίους τα πρόσωπα αυτά αξιώθηκαν να νιώσουν πρώτα τη χαρά της Ανάστασης. • Αποστολή που τους ανατέθηκε από τον ίδιο τον Χριστό.
6.4.2 Να κατανοήσουν ότι το μήνυμα που έφερε με την ανάστασή του ο Χριστός σε όλους τους ανθρώπους είναι μήνυμα νίκης της ζωής πάνω στον θάνατο.	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσωπα και γεγονότα που συνδέονται με την Ανάσταση του Χριστού. • Η ανάσταση του Χριστού, ως απόδειξη της τελικής νίκης της ζωής πάνω στη φθορά και τον θάνατο. • Τρόποι με τους οποίους απεικονίζεται η Ανάσταση του Χριστού στην Ορθόδοξη Εκκλησία. • Αναστάσιμες προσευχές.

Θεματική Ενότητα 7: Αδέλφια στον κόσμο		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
7.1	7.1.1 Να ερμηνεύουν τη βυζαντινή εικόνα της Γέννησης του Χριστού και να τεκμηριώνουν μέσω αυτής την παρουσία όλου του κόσμου στο κοσμοσωτήριο αυτό γεγονός.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο συμβολισμός των εικονογραφικών παραστάσεων, που τοποθετούνται πάνω στην εικόνα της Γέννησης του Χριστού. • Με τη γέννησή του ο Χριστός κάλεσε κοντά του όλους τους ανθρώπους, χωρίς να κάνει διακρίσεις (νέοι-γέροντες, πλούσιοι-φτωχοί, μορφωμένοι-αμόρφωτοι, άνδρες-γυναίκες). • Στη γέννηση του Χριστού συμμετέχει όλος ο κόσμος, όλη η θεία και ανθρώπινη φύση.
	7.1.2 Να τεκμηριώνουν το κάλεσμα του Χριστού προς τον κάθε άνθρωπο, μέσα από διάφορες εικονογραφικές αναπαραστάσεις άλλων εορτών, αλλά και κείμενα αγίων Πατέρων.	<ul style="list-style-type: none"> • Παρατήρηση της παρουσίας του ανθρώπου σε εικονογραφικές παραστάσεις βυζαντινών εικόνων (Γέννηση Χριστού, Ανάσταση Χριστού, Πεντηκοστή) και διασύνδεση με το κάλεσμα αγάπης του Χριστού. • Η διαφορετικότητα καταργείται ενώπιον του Θεού, όπως καταγράφεται μέσα από κείμενα Αγίων και Πατέρων της Εκκλησίας (Κατηχητικός Λόγος Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου).
7.2	7.2.1 Να παρουσιάζουν την ιστορία της ενανθρώπισης του Υιού του Θεού και της δημιουργίας της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Χριστός ήρθε στον κόσμο, για να διδάξει με τον λόγο του και τις πράξεις του την αγάπη. • Ο Χριστός αποστέλλει τους μαθητές του σε όλο τον κόσμο, για να ευαγγελίσουν τους ανθρώπους και να τους κάνουν όλους αδέρφια. • Η ζωή του Χριστού μέσα από τέσσερις εικόνες: Γέννηση, Επιτάφιος Θρήνος, Ανάληψη, Πεντηκοστή.
	7.2.2 Να περιγράφει και να ερμηνεύει την εικόνα της Πεντηκοστής.	<ul style="list-style-type: none"> • Δώδεκα ακτίνες κατέρχονται από τον ουρανό και κάθονται σαν πύρινες γλώσσες πάνω από τα κεφάλια των Αποστόλων γεμίζοντάς τους με το Άγιο Πνεύμα. • Ο γέροντας κάτω από τους Αποστόλους συμβολίζει τον κόσμο, ο οποίος περιμένει τη διδασκαλία τους.

	7.2.3 Να κατανοήσουν ότι η Εκκλησία ανοίγεται στον κόσμο και αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη χάρτη της Ανατολικής Μεσογείου και καταγραφή χωρών όπου δίδαξαν διάφοροι Απόστολοι. • Η ιεραποστολή της Εκκλησίας στην Αφρική μέσα από προσωπικές μαρτυρίες. • Το έργο της ιεραποστολής ως βοήθεια, διδασκαλία και ελεύθερη ένταξη στην Εκκλησία μετά από το Βάπτισμα.
7.3	7.3.1 Να αφηγούνται δύο περιστατικά κατά τα οποία ο Θεός συνεργάστηκε με τους Αποστόλους, για να διδαχθούν οι Έλληνες και οι Αιθίοπες το Ευαγγέλιο.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Απόστολος Παύλος πηγαίνει στην Ελλάδα, για να διδάξει τον χριστιανισμό μετά από μήνυμα που του απέστειλε ο Θεός. • Ο Απόστολος Φίλιππος, μετά από εντολή του Θεού, ταξιδεύει και συναντά έναν Αιθίοπα, στον οποίο μιλά για τον Χριστό και τον βαφτίζει. • Η συνεργασία Θεού και ανθρώπων για την εξάπλωση και εδραίωση της Εκκλησίας.
	7.3.2 Να αναγνωρίζουν τους δύο λόγους, που μαρτυρούν ότι οι χριστιανοί είναι αδέλφια μεταξύ τους και παιδιά του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ίδιος ο Χριστός αποκάλυψε τους χριστιανούς αδελφούς του και τους κάλεσε να ονομάζουν τον Θεό πατέρα τους, όταν προσεύχονται. • Διάκριση μεταξύ της φυσικής σχέσης όλων των ανθρώπων, λόγω της δημιουργίας τους από τον Θεό, και της αδελφικής σχέσης των χριστιανών λόγω της ένωσής τους με τον Χριστό.
	7.3.3 Να διακρίνουν στον χάρτη τις περιοχές της Παλαιστίνης, της Αιγύπτου, της Κύπρου, της Συρίας, της Μικράς Ασίας και της Ελλάδας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η Παλαιστίνη ως η χώρα που δίδαξε ο Χριστός και συστάθηκε η πρώτη Εκκλησία. • Η Ανατολική Μεσόγειος ως ο πρωταρχικός χώρος επέκτασης του χριστιανισμού.
7.4	7.4.1 Να εντοπίζουν στους βίους των παιδομάρτυρων Ταρσίζιου και Ακυλίνας τους τρόπους με τους οποίους προσπάθησαν αυτά τα παιδιά να βοηθήσουν τους συνανθρώπους τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Άγιος Ταρσίζιος δέχτηκε να μεταφέρει τη Θεία Κοινωνία μέσα στη φυλακή, για να βοηθήσει τους φυλακισμένους χριστιανούς. • Η Αγία Ακυλίνα δίδασκε στις φίλες της τον χριστιανισμό και ομολόγησε την πίστη της στον Χριστό μπροστά στον ηγεμόνα. • Τα δύο παιδιά οδηγήθηκαν στο μαρτύριο, προσπαθώντας να βοηθήσουν τους συνανθρώπους τους. • Ορισμός του «μάρτυρα» (αυτός που θυσιάζει τη ζωή του για τον Χριστό).
	7.4.2 Να περιγράψουν δράσεις, που μπορούν να βοηθήσουν στην ιεραποστολή της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγκριση της προσφοράς των παιδομάρτυρων με την προσφορά των ιεραπόστολων στην Αφρική. • Καταγραφή δράσεων, με τις οποίες οι χριστιανοί μπορούν να βοηθήσουν στην ιεραποστολή.
	7.4.3 Να καταγράψουν τρόπους, με τους οποίους μπορούν να δείξουν την αδελφοσύνη τους σε όλους τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση αλληλεγγύης και αγάπης προς κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα από τη φυλή και τη θρησκεία του. • Έκφραση της αδελφοσύνης των ανθρώπων μέσα από τη ζωγραφική αναπαράσταση μιας οικουμενικής αδελφικής κοινότητας.

Θεματική Ενότητα 8: Επίκαιρα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
8.1	8.1.1 Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της πράξης του Αγίου Γεωργίου, να ομολογήσει την πίστη του στον Χριστό και να μαρτυρήσει γι' αυτόν.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά στοιχεία από τη ζωή του Αγίου Γεωργίου. • Στοιχεία από τη ζωή του Αγίου Γεωργίου, που να δικαιολογούν την επωνυμία τροπαιοφόρος και μεγαλομάρτυρας. • Κάθε χριστιανός, εμπνευσμένος από τη ζωή και τον γενναίο αγώνα του Αγίου Γεωργίου, καλείται να δείχνει έμπρακτα σε κάθε στιγμή του αγώνα του την αγάπη του για τον Θεό και τους ανθρώπους. • Απολυτικό του Αγίου Γεωργίου.
	8.1.2 Να συμπεραίνουν μέσα από τις προσωπικές τους εμπειρίες την τιμή που αποδίδει ο ορθόδοξος λαός της Κύπρου στον Άγιο Γεώργιο.	<ul style="list-style-type: none"> • Στοιχεία που καταμαρτυρούν την τιμή που αποδίδει ο ορθόδοξος λαός της Κύπρου στον Άγιο Γεώργιο (ονοματοδοσία ναών, μονών οικισμών, λαϊκών εθίμων, τραγουδιών). • Τρόποι με τους οποίους απεικονίζεται ο Άγιος Γεώργιος στην αγιογραφία της Κύπρου. • Ονόματα που δόθηκαν στον Άγιο Γεώργιο.
8.2	8.2.1 Να δικαιολογούν το προσωνύμιο του Αγίου Βαρνάβα ως «Αποστόλου και ιδρυτή της Εκκλησίας της Κύπρου».	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου του Αποστόλου Βαρνάβα και η αποστολική του δράση. • Ο Απόστολος Βαρνάβας καταγόταν από την Κύπρο και μαζί με τον Απόστολο Παύλο ίδρυσε την τοπική Εκκλησία της Κύπρου. • Η ταπείνωση, η απλότητα και προ πάντων η αγάπη προς τον συνάνθρωπο είναι δρόμοι που οδήγησαν τον Απόστολο Βαρνάβα κοντά στον Χριστό και οδηγούν τον κάθε άνθρωπο στην αγιότητα.
	8.2.2 Να παρουσιάζουν λίγες λεπτομέρειες γύρω από το ιστορικό μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα στην κατεχόμενη Σαλαμίνα.	<ul style="list-style-type: none"> • Το ιστορικό μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα στην κατεχόμενη Σαλαμίνα. • Ο τάφος και το αγίασμα του Αποστόλου Βαρνάβα σε μικρή απόσταση από τη Μονή. • Η κατοχή της Μονής από τους Τούρκους και η λειτουργία της ως μουσείου.
8.3	8.3.1 Να αφηγούνται το γεγονός της ανάληψης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Η υπόσχεση του Χριστού για την έλευση του Αγίου Πνεύματος στους Αποστόλους. • Η ανάληψη του Χριστού στους ουραμούς μέσα σε πλήρη δόξα. • Η υπόσχεση των αγγέλων ότι, όπως αναλήφθηκε ως Θεός στους ουραμούς, έτσι θα επιστρέψει μια μέρα στη γη.

	<p>8.3.2 Να σειροθετούν χρονικά σημαντικά γεγονότα της ζωής του Χριστού και να αναγνωρίζουν την ιστορία τους στην εικονογραφία της Εκκλησίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση των εικόνων που ιστορούν τα σημαντικότερα γεγονότα της ζωής του Χριστού: Γέννηση, Βάφτιση, Σταύρωση, Ανάσταση, Ανάληψη. • Χρονική σειροθέτηση των σημαντικότερων γεγονότων της ζωής του Χριστού: Γέννηση, Βάφτιση, Σταύρωση, Ανάσταση, Ανάληψη.
	<p>8.3.3 Να εντοπίζουν στο ημερολόγιο τη μέρα εορτασμού της Ανάληψης με βάση την ημερομηνία του Πάσχα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητα χρήσης του ημερολογίου για μέτρηση των σαράντα ημερών από το Πάσχα στην Ανάληψη.

Δ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ

Ενότητα 1: Αυτοί που προετοίμασαν τον αγώνα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1.1	1.1.1 Να ερμηνεύουν την παρακοή των πρωτοπλάστων ως ζήτημα έλλειψης εμπιστοσύνης στον Θεό και επιδίωξης εγωιστικής αυτοθέωσής τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αγάπη ως θεμέλιο της δημιουργίας του κόσμου από τον Θεό. • Η δημιουργία του κόσμου χωρίς την παρουσία του κακού. • Το κακό ως συνέπεια της απομάκρυνσης των ανθρώπων από τον Θεό. • Τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς των πρωτοπλάστων και των ανθρώπων σήμερα.
	1.1.2 Να αντιπαραβάλλουν τη σχέση ανάμεσα στους πρωτόπλαστους με τον Θεό με τη σχέση κάθε ανθρώπου με τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Διαδικασία διαλογικής αντιπαράθεσης δύο ομάδων, όπου αναπτύσσονται επιχειρήματα για το εάν είναι δίκαιο ή άδικο να ζουν όλοι οι άνθρωποι μακριά από τον Παράδεισο, λόγω της παρακοής των πρωτοπλάστων.
	1.1.3 Να αιτιολογούν την υπακοή των παιδιών προς τους γονείς και την τήρηση των εντολών του Θεού από τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ερμηνεία της υπακοής προς τους γονείς και προς τον Θεό ως ελεύθερη επιλογή μιας πορείας, που καθορίζεται από πρόσωπα που μας αγαπούν και εργάζονται για την ευτυχία μας. • Η σχέση με τον Θεό ως βάση της αρμονικής συνύπαρξης με τον συνάνθρωπο.
	1.1.4 Να επιλέγουν σωστούς τρόπους συμπεριφοράς σε υποθετικά καθημερινά περιστατικά με κριτήριο την αρμονική σχέση με τον συνάνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Συζήτηση των επιλογών αντίδρασης σε υποθετικά σενάρια όπου κάποιος ασκούν ψυχολογική ή σωματική βία σε συμμαθητές τους. Αιτιολόγηση των τρόπων συμπεριφοράς με κριτήριο την αγάπη προς τον συνάνθρωπο και προς τον Θεό.
1.2	1.2.1 Να κατανοήσουν ότι οι προφύτες είναι άνθρωποι του Θεού, που καταδικάζουν το κακό και καλούν τους ανθρώπους να επιστρέψουν στον δρόμο του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια του προφήτη. • Ο χώρος και ο χρόνος της παρουσίας των προφητών στην ανθρώπινη ιστορία.

	1.2.2 Να ερμηνεύουν τον λόγο των προφητών ως προετοιμασία για την έλευση του Χριστού και τη σωτηρία όλων των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο λόγος των προφητών: <ul style="list-style-type: none"> - Αφυπνιστικός και ελεγκτικός: Η απομάκρυνση των ανθρώπων από τον δρόμο του κακού και η επιστροφή στον δρόμο του Θεού. - Παρηγορητικός: Η αγάπη του Θεού-Πατέρα προς τους ανθρώπους και η έλευση του Χριστού. • Οι σημαντικότερες προφητείες των προφητών Ωσηέ και Ησαΐα.
	1.2.3 Να συσχετίζουν τον λόγο των προφητών με τον προφητικό λόγο των αγίων και της Εκκλησίας σήμερα.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ελεγκτικός, αφυπνιστικός και παρηγορητικός λόγος των αγίων και της Εκκλησίας σήμερα, ο οποίος βοηθά τους ανθρώπους να μετανοήσουν, να απορρίψουν το κακό και να οικοδομήσουν έναν καλύτερο κόσμο.
1.3	1.3.1 Να κατανοήσουν ότι ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος προτρέπει τους ανθρώπους να μετανοήσουν, για να είναι έτοιμοι να δεχτούν τον Χριστό.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ζωή και η δράση του Αγίου Ιωάννη και η σημαντικότητα της παρουσίας του. • Ο Άγιος Ιωάννης ως ο τελευταίος των Προφητών και «πρόδρομος» της έλευσης του Χριστού.
	1.3.2 Να συνειδητοποιήσουν την έννοια και τη σημασία της μετάνοιας και να διακρίνουν τις λογικές σκέψεις από τα συναισθήματα που δημιουργούνται όταν ο άνθρωπος μετανοεί.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αναγνώριση και παραδοχή των λαθών ως δεξιότητα αυτογνωσίας. • Τα τέσσερα στάδια της μετάνοιας. • Η διάκριση των λογικών σκέψεων από τα συναισθήματα. • Η μετάνοια ως στάση ζωής, που συμφιλιώνει τον άνθρωπο με τον συνάνθρωπό του και τον Θεό.
1.4	1.4.1 Να αντιληφθούν ότι η κατάφαση της Παναγίας στην ενσάρκωση του Χριστού έγινε με ταπείνωση και εμπιστοσύνη στον Θεό και έφερε τη Βασιλεία του Θεού στον κόσμο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια και η σημασία του Ευαγγελισμού. • Η σημασία της επιλογής της Παναγίας ως μητέρας του Χριστού. • Η ταπεινή αποδοχή και συγκατάβαση της Θεοτόκου στο σχέδιο της Θείας Οικονομίας.
	1.4.2 Να κατανοήσουν το μέγεθος της δωρεάς της Παναγίας προς την ανθρωπότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ερμηνεία ορισμένων στίχων του Ακάθιστου ύμνου, που αναφέρονται στην καθοριστικής σημασίας συμμετοχή της Παναγίας στην αναγέννηση και σωτηρία του κόσμου.
	1.4.3 Να αντιπαραβάλλουν τη στάση της Παναγίας στον	<ul style="list-style-type: none"> • Η στάση της Παναγίας στον Ευαγγελισμό και η ερμηνεία της. • Η στάση της Αγίας Μαρίας Σκομπτόβα προς κάθε εμπέριστατο συνάνθρωπό της κατά τη

Ευαγγελισμό με την ανταπόκριση των ανθρώπων στο κάλεσμα του Θεού.	<p>διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ανταπόκριση των ανθρώπων στις εντολές του Θεού ως προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.
---	--

Ενότητα 2: Ο Χριστός καλεί στον αγώνα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
2.1	2.1.1 Να συνδέουν το γεγονός της μεταμόρφωσης του Σωτήρος με τον ευρύτερο σκοπό της μεταμόρφωσης του ανθρώπου.	<ul style="list-style-type: none"> • Το γεγονός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στο όρος Θαβώρ. • Η σημασία της μεταμόρφωσης του Σωτήρος: <ul style="list-style-type: none"> - Η φανέρωση της δόξας του Θεού, για ενίσχυση των Μαθητών κατά τις δύσκολες στιγμές του Πάθους του Χριστού. - Φανέρωση του σκοπού της πνευματικής πορείας του ανθρώπου, που είναι η θέωση του κάθε ανθρώπου. - Η ενίσχυση των πιστών χριστιανών στον πνευματικό τους στίβο και αγώνα.
	2.1.2 Να δικαιολογούν την προβολή του Αγίου Μωυσή του Αιθίοπα από την Εκκλησία ως πρότυπο αρετής και μετάνοιας.	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικά στοιχεία από τη ζωή του Αγίου Μωυσή • Η μεταμόρφωσή του, δηλαδή η αλλαγή στη συμπεριφορά του μετά τη συναναστροφή του με τους ασκητές και τη βάπτισή του • Παραδείγματα μετάνοιας μέσα από την Καινή Διαθήκη
	2.1.3 Να συνειδητοποιήσουν την έννοια και τη σημασία της μετάνοιας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αναγνώριση και παραδοχή των λαθών ως δεξιότητα αυτογνωσίας. • Η μετάνοια ως στάση ζωής, που συμφιλιώνει τον άνθρωπο με τον συνάνθρωπό του και τον Θεό.
2.2	2.2.1 Να οδηγηθούν στο συμπέρασμα πως ο Θεός απευθύνει τον Θείο του Λόγο προς όλους τους ανθρώπους, χωρίς να κάνει διακρίσεις, καλώντας όλους σε έναν πνευματικό αγώνα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της παραβολής του σπορέα (Λουκά, 8: 4-15). • Ο Λόγος του Θεού σπέρνεται στις καρδιές όλων ανεξαιρέτως των ανθρώπων, οι οποίοι καλούνται ελεύθερα να τον αξιοποιήσουν, ώστε να καρποφορήσει. • Το μήνυμα αφορά τη δημιουργία μιας παγκόσμιας αδελφικής κοινωνίας.
	2.2.2 Να διαμορφώνουν κατηγορίες ανθρώπων με κριτήριο τον τρόπο με τον οποίο υποδέχονται στη ζωή τους τον λόγο του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι τέσσερις κατηγορίες εδάφους, που αναφέρονται στην παραβολή του σπορέα, και ο τρόπος υποδοχής και φιλοξενίας του σπόρου, που έπεσε σε αυτά. • Οι άνθρωποι ελεύθερα αποφασίζουν πώς θα ανταποκριθούν στην πρόσκληση αγάπης του Θεού.

	2.2.3 Να ορίζουν την έννοια «παραβολή» και να κατανοούν τους συμβολισμούς των προσώπων και αντικειμένων της παραβολής του σπορέα.	<ul style="list-style-type: none"> • Τι ήταν οι παραβολές που έλεγε ο Ιησούς, για να κάνει κατανοητό και να μεταδώσει τον Θείο του Λόγο στους ανθρώπους. • Οι συμβολισμοί του σπορέα, του σπόρου και των εδαφών, στα οποία έπεσε ο σπόρος, στην παραβολή του σπορέα.
	2.2.4 Να προσδιορίζουν εκείνους του παράγοντες, οι οποίοι στη σημερινή εποχή παρεμποδίζουν τους ανθρώπους να αξιοποιήσουν τον Λόγο του Θεού στη ζωή τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Παράγοντες, οι οποίοι στέκονται ως εμπόδια στην καλλιέργεια του Λόγου του Θεού στις καρδιές των ανθρώπων: <ul style="list-style-type: none"> - Ατομικά χαρακτηριστικά (εγωισμός, υπερηφάνεια, φιληδονία, αδιαφορία, εσφαλμένος πνευματικός προσανατολισμός κ.ά.). • Εξωγενείς παράγοντες (αιρέσεις, προβλήματα και δυσκολίες της ζωής, κοινωνικοί παράγοντες, ΜΜΕ, κλίμα εποχής κ.ά.).
	2.2.5 Να επισημαίνουν στον βίο του Αγίου Παΐσιου του Αγιορείτου τον καθοριστικό ρόλο που διαδραμάτισε η μητέρα του και ο γερο-Πρόδρομος στην πνευματική του πορεία και προκοπή.	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικά στοιχεία της παιδικής ηλικίας του Αγίου Παΐσιου. • Πρόσωπα τα οποία γέμισαν την καρδιά του Αγίου Παΐσιου με τους σπόρους της πίστης. • Πρόσωπα τα οποία μπορούν είτε να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο είτε να σταθούν εμπόδιο στην πνευματική μας πορεία και προκοπή.
2.3	2.3.1 Να επιχειρηματολογούν γύρω από εκείνους τους παράγοντες, οι οποίοι ως εμπόδια παρέκκλιναν τον πλούσιο από τον δρόμο του Θεού και στάθηκαν αφορμή να χαρακτηριστεί «άφρων», δηλαδή ανόητος.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της παραβολής του άφρονα πλουσίου (Λουκά, 12: 16-21). • Εμπόδια στον αγώνα του πλουσίου: <ul style="list-style-type: none"> - Προσκόλληση στον πλούτο και τα υλικά αγαθά. - Πλεονεξία και αλαζονική συμπεριφορά. - Εφησυχασμός, αδιαφορία και αίσθηση παντοδυναμίας.
	2.3.2 Να καθορίζουν τον στόχο του ανθρώπου στη ζωή και να πραγματεύονται τον ρόλο του πλούτου και των υλικών αγαθών στη διαμόρφωσή του.	<ul style="list-style-type: none"> • «Εις Θεόν πλουτείν» (Λουκά, 12:21). Ο κατά Θεόν πλούτος, που σημαίνει προσφορά, ενδιαφέρον και μέριμνα για τον συνάνθρωπο. • Τα αγαθά είναι μέσα για εξυπηρέτηση και όχι ο σκοπός της ζωής. • Ένα από τα διακριτικά γνωρίσματα του Χριστιανισμού είναι η πλήρης διαθεσιμότητα του πιστού προς τον συνάνθρωπό του.
	2.3.3 Να αντιπαραβάλλουν το παράδειγμα στο Αγίου Ευλογίου με τον πλούσιο της παραβολής.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Άγιος Ευλόγιος ο Ξενοδόχος ως παράδειγμα ανιδιοτελούς αγάπης και ελεημοσύνης • Στοιχεία από τη ζωή και το έργο του Αγίου που δικαιολογούν την επωνυμία ξενοδόχος. • Διαφορές ανάμεσα στον πλούσιο της παραβολής και τον Άγιο Ευλόγιο. • Μίμηση Αγίου Ευλογίου - Πράξεις αγάπης και φιλανθρωπίας στην καθημερινή μας ζωή.

2.4	2.4.1 Να αξιολογούν την προσφορά της χήρας στο ταμείο, συγκρίνοντάς την με την προσφορά των πλουσίων, με στόχο να καθορίσουν την απαραίτητη προϋπόθεση μιας αληθινής ελεημοσύνης.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της παραβολής του δίλεπτου της χήρας (Μάρκου 12, 41-44). • Η ελεημοσύνη δεν μετριέται με την ποσότητα, αλλά με τη διάθεση που γίνεται. • Ο Χριστός εξαιρεί την προσφορά της χήρας, την οποία εκτιμά περισσότερο από αυτή των πλουσίων.
	2.4.2 Να υπερασπίζονται την άποψη ότι όλοι και όλες μπορούν να προσφέρουν στον συνάνθρωπό τους ελεημοσύνη, τόσο υλική όσο και πνευματική.	<ul style="list-style-type: none"> • Η πνευματική ελεημοσύνη μέσω της προσευχής, της αγάπης, της συγχώρεσης, της ηθικής συμπαράστασης και της μετάδοσης του Λόγου του Θεού. • Η προσφορά της Εκκλησίας και άλλων μη κερδοσκοπικών και εθελοντικών οργανισμών προς τον συνάνθρωπο. • Απλοί και καθημερινοί τρόποι προσφοράς σε συμμαθητές/τριές μας που έχουν ανάγκη.
	2.4.3 Να αντιπαραβάλλουν το παράδειγμα του Φραγκίσκου (Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής) με τη Χήρα του Ευαγγελίου.	<ul style="list-style-type: none"> • Στοιχεία από την παιδική και νεανική ζωή του Φραγκίσκου (Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής). • Ομοιότητες ανάμεσα στη Χήρα του Ευαγγελίου και τον Φραγκίσκο. • Αντιμέτωπιση ηθικών διλημμάτων. • Πράξεις αγάπης και φιλανθρωπίας στην καθημερινή μας ζωή στον χώρο του σχολείου.

Ενότητα 3: Μαζί στον αγώνα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
3.1	3.1.1 Να δικαιολογούν την ονομασία «Αγάπες», που δόθηκε στις κοινές εστιάσεις, που τελούνταν στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες, κατά τον πρώτο αιώνα μ.Χ..	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του τρόπου οργάνωσης, λειτουργίας και ζωής των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων. • Ο ορισμός της ονομασίας «Αγάπες», που δόθηκε στον τρόπο ζωής των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων.
	3.1.2 Να αντιπαραβάλλουν τη ζωή των χριστιανών στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες με τη ζωή των χριστιανών του σήμερα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ζωή των χριστιανών τον 1^ο αιώνα μ.Χ. μέσα στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες: Αγάπες και λατρευτικές συνήθειες. • Η παρουσία των χριστιανών του σήμερα στη λειτουργία και το φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας. • Η ζωή στα κοινοβιακά μοναστήρια.
	3.1.3 Να στοιχειοθετούν μέσα από ποιες συμπεριφορές	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα ομαδικότητας και συνεργασίας τόσο από το ανθρώπινο περιβάλλον (κοινόβια μοναστήρια) όσο και το φυσικό περιβάλλον (πέταγμα πουλιών).

	<p>επιτυγχάνεται η συναδέλφωση ανάμεσα στους ανθρώπους και πώς αυτή επηρεάζει τον κοινό τους αγώνα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση συνεργασίας, ομαδικότητας, σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, αλληλεγγύης και προσφοράς, μοιράσματος και αγάπης με τον συνάνθρωπο.
	<p>3.1.4 Να οδηγηθούν στο συμπέρασμα πως αιτία της αλλαγής της ζωής των χριστιανών, τότε αλλά και σήμερα, είναι η γνωριμία τους με τον Χριστό.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η ζωή των μαθητών του Χριστού πριν και μετά τη γνωριμία τους με τον διδάσκαλό τους, Χριστό. • Οι νέες συνήθειες που υιοθέτησαν στη ζωή τους οι νεοφώτιστοι πρώτοι χριστιανοί, εφαρμόζοντας με ζήλο στην πράξη τις εντολές του Χριστού. • Παραδείγματα ανθρώπων (π.χ. αγίων), που μετά τη γνωριμία τους με τον Χριστό και την χριστιανική πίστη, άλλαξαν ουσιαστικά και ριζικά τη ζωή τους.
3.2	<p>3.2.1 Να ορίζουν τις έννοιες «μάρτυρας» και «νεομάρτυρας», οριοθετώντας τις χρονολογικά, ώστε να οδηγηθούν στο συμπέρασμα πως εσαεί θα αναδεικνύονται μορφές αγίων μαρτύρων στην Εκκλησία, που θα ομολογούν την αληθινή πίστη τους στον Χριστό.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της έννοιας «μάρτυρας» κατά τη θεολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Χρονική τοποθέτηση κατά τους πρώτους αιώνες των διωγμών των χριστιανών. • Υποκατηγορίες μαρτύρων της Εκκλησίας: Μεγαλομάρτυρες / Ιερομάρτυρες / Οσιομάρτυρες / Νεομάρτυρες / Παιδομάρτυρες. • Ο ορισμός της έννοιας «νεομάρτυρας» κατά τη θεολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Χρονική τοποθέτηση από την περίοδο της τουρκοκρατίας στην Ελλάδα και μετέπειτα.
	<p>3.2.2 Να επισημαίνουν τα στοιχεία εκείνα που βοήθησαν και βοηθούν τους χριστιανούς μάρτυρες να ομολογούν την πίστη τους στον Χριστό, να υπομένουν το μαρτύριο και να αγωνίζονται μέχρι τέλους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά γεγονότα του βίου, της ομολογίας πίστεως και του μαρτυρίου των νεομαρτύρων αγίων της Καντάρας. • Κοινά στοιχεία που εντοπίζονται στους βίους των αγίων μαρτύρων της Εκκλησίας: <ul style="list-style-type: none"> - Αγάπη προς τον Χριστό. - Βαθιά πίστη. - Ομολογία πίστεως. - Θάρρος και αυταπάρνηση. - Αλληλοενίσχυση.
	<p>3.2.3 Να ανάγουν την έννοια του μαρτυρίου στην έννοια της θυσίας, με βάση πάντοτε τα δεδομένα της σύγχρονης εποχής.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το μαρτύριο της συνειδήσεως, που δεν επιφέρει μεν σωματικό θάνατο, αλλά αποτελεί δοκιμασία των αντοχών του ανθρώπου στον κατά Θεό βίο του. • Μαρτυρικές συνθήκες ζωής πολλών ανθρώπων και κυρίως παιδιών σε άλλες χώρες. • Εντοπισμός πτυχών της ζωής τους, όπου θα μπορούσαν να θυσιάσουν κάποιες από τις ανέσεις τους, για να καλλιεργηθούν περισσότερο πνευματικά (αυτογνωσία). • Αντίσταση στο ρεύμα, που ναρκώνει συνειδήσεις και οδηγεί μακριά από τον πνευματικό

		αγώνα.
3.3	3.3.1 Να δικαιολογούν το προσωνόμιο «Θεοφόρος», που δόθηκε στον Άγιο Ιγνάτιο, καθώς και τον χαρακτηρισμό του ως πρώτου Πατέρα και Διδασκάλου της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου του Αγίου Ιγνατίου, με έμφαση στη γνωριμία του με τον Χριστό. • Οι θεολογικές επιστολές του Αγίου Ιγνατίου, προς τους πρώτους χριστιανούς, με οδηγίες και συμβουλές, για στήριξη της πίστης τους. • Η επιρροή του λόγου του, όχι μόνο στο κοινωνικό περιβάλλον των χριστιανών, αλλά και των ειδωλολατρών.
	3.3.2 Να κατανοήσουν πως η απόφαση να ακολουθήσει κάποιος τον δρόμο του Χριστού και των Αγίων σημαίνει πολλές φορές και μαρτύριο.	<ul style="list-style-type: none"> • Το μαρτύριο του Αγίου Ιγνατίου του Θεοφόρου και η συνεπής και αγέρωχη του στάση απέναντι σε αυτό. • Παραδείγματα άλλων αγίων, που οδηγήθηκαν στο μαρτύριο, λόγω της ομολογίας πίστεως στον Χριστό.
	3.3.3 Να προτείνουν με ποιο τρόπο μπορεί ο κάθε χριστιανός σήμερα να καταστεί θεοφόρος.	<ul style="list-style-type: none"> • Θεοφόροι ονομάζονται οι χριστιανοί που παίρνουν στην καρδιά τους τον Χριστό και ζουν καθημερινά με αγάπη γι' αυτόν, αλλά και προς όλους τους ανθρώπους. • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ζωής του Αγίου Ιγνατίου, αλλά και άλλων αγίων της Εκκλησίας. • Ο λόγος του Αποστόλου Παύλου: «Παρακαλώ ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς κάγω Χριστοῦ» (Α΄ Κορ. 11,1).
	3.3.4 Να τεκμηριώνουν με ποιους τρόπους σήμερα η Εκκλησία προσπαθεί να στηρίξει το ποίμνιό της.	<ul style="list-style-type: none"> • Δίοδοι επικοινωνίας της Εκκλησίας με το ποίμνιό της, τη σημερινή εποχή: <ul style="list-style-type: none"> - Θείο κήρυγμα. - Επιστολές και Εγκύκλιοι. - Κατηχητικά σχολεία. - Φιλανθρωπικό έργο. - Εκδηλώσεις και εορτές. - Εκδρομές και κατασκηνώσεις.
3.4	3.4.1 Να εντοπίζουν στον βίο της Αγίας Φιλοθέης τα στοιχεία της αγάπης προς τον συνάνθρωπο και της βαθιάς πίστης προς τον Θεό, που τη βοήθησαν να γίνει αγία της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου της Αγίας Φιλοθέης με έμφαση στην αγάπη και προσφορά της προς τον συνάνθρωπο. • Η ομολογία πίστης της Αγίας προς τον Χριστό και το μαρτυρικό της τέλος, ως οδού προς τη θέωση και την αγιότητα. • Τα θαύματα της Αγίας Φιλοθέης, πριν και μετά τον θάνατό της, το άφθαρτο μετά θάνατον σώμα της και η μυρόβλυση του τάφου της.
	3.4.2 Να αξιολογούν τη θρησκευτική-πνευματική, την	<ul style="list-style-type: none"> • Η πολυδιάστατη προσφορά της Αγίας Φιλοθέης: <ul style="list-style-type: none"> - Οικοδόμησε μοναστήρια και ναούς, για να λειτουργούνται οι πιστοί, καθώς και

	κοινωνική και εθνική προσφορά της Αγίας Φιλοθέης κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας στην Ελλάδα.	<p>γηροκομεία και νοσοκομεία, για να περιθάλπονται οι ασθενείς και οι ανήμποροι συνάνθρωποί της.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Φιλοξενούσε και προστάτευε τις γυναίκες, που κατέφευγαν κοντά της, για να γλιτώσουν από τα χαρέμια των Τούρκων, και πρόσφερε χρήματα για την απελευθέρωση κοριτσιών από τη σκλαβιά. - Διέθεσε την περιουσία της, για να φτιαχτούν φτωχοκομεία και να ανακουφιστούν οι φτωχοί, προσφέροντάς τους φαγητό και κατασκευάζοντάς τους πηγάδια, για να πίνουν πόσιμο νερό. - Καθοδηγούσε πνευματικά τους ανθρώπους, έκτιζε σχολεία για τόνωση του ορθόδοξου ιδεώδους και για διατήρηση της ελληνικής συνείδησης, καθώς και βιοτεχνικά και χειρονακτικά εργαστήρια, για να εργάζονται εκεί τα ελληνόπουλα.
	3.4.3 Να καταλήξουν στο συμπέρασμα πως σε κάθε εποχή θα υπάρχουν μάρτυρες της πίστεως του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι περισσότεροι μάρτυρες της Εκκλησίας τοποθετούνται χρονικά την περίοδο των μεγάλων διωγμών στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία, κατά τους τέσσερις πρώτους αιώνες μ.Χ.. • Χρονική τοποθέτηση του μαρτυρίου της Αγίας Φιλοθέης στην περίοδο της Τουρκοκρατίας. • Η οικία της Αγίας Φιλοθέης στην Πλάκα των Αθηνών και η λειτουργία του ως μουσείου. • Παραδείγματα μαρτύρων της πίστεως του Χριστού κατά τη σύγχρονη εποχή.
	3.4.4 Να προσεγγίσουν το βαθύτερο νόημα της αγάπης, που είναι να ξεπεράσω τον εαυτό μου και να συναντήσω τους άλλους.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα μέσα από την επικαιρότητα και τη σύγχρονη ζωή των παιδιών, που να φανερώνουν την κίνηση αγάπης από το εγώ στο εσύ. • Στάση σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, αλληλεγγύης και προσφοράς, μοιράσματος και αγάπης με τον συνάνθρωπο.

Θεματική Ενότητα 4: Επίκαιρα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
4.1	4.1.1 Να αφηγούνται τα κυριότερα γεγονότα από τη ζωή του Αγίου Αρσενίου του Καππαδόκη.	<ul style="list-style-type: none"> • Η γέννηση του Αγίου στα Φάρασα της Καππαδοκίας της Μικράς Ασίας (πού;), στα μέσα του 19^{ου} αιώνα (πότε;), ο τρόπος ζωής του (πώς;) και η κοίμησή του. • Η βοήθεια και η στήριξη που προσέφερε στους πονεμένους συντοπίτες του κατά την ανταλλαγή πληθυσμών του 1922.
	4.1.2 Με βάση τον βίο του Αγίου Αρσενίου, να τεκμηριώνουν την αγάπη του προς τον Θεό και τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αφιέρωση του Αγίου Αρσενίου στον Θεό και η υπακοή του στην Εκκλησία. • Η αγάπη του προς τους ανθρώπους αγκάλιαζε όλους τους ανθρώπους χωρίς διακρίσεις.

	4.1.3 Να αντιπαραβάλλουν το παράδειγμα του φούρναρη της Κω με τον Άγιο Αρσένιο.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο φούρναρης στην Κω ως παράδειγμα ανιδιοτελούς και αδιάκριτης αγάπης προς τον πονεμένο συνάνθρωπο. • Πράξεις αγάπης και φιλανθρωπίας προς τους πρόσφυγες.
4.2	4.2.1 Να διακρίνουν την αρετή της ταπείνωσης που προέβαλε και υπέδειξε ο Χριστός στους ανθρώπους ήδη με τη Γέννησή του.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας της γέννησης του Χριστού (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Η ταπείνωση στην ενανθρώπιση του Θεού. • Οι συνθήκες γέννησης του Χριστού και το ταπεινό και φτωχικό σπήλαιο. • Η πρώτη μαρτυρία της Γέννησης από τα ζώα. • Η πρώτη αναγγελία της γέννησης του Χριστού στους απλούς και ταπεινούς βοσκούς.
	4.2.2 Να προτείνουν συμπεριφορές που να καταδεικνύουν την κατανόηση εκ μέρους των ανθρώπων των βαθύτερων μηνυμάτων της γέννησης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αγάπη του Θεού προς τον άνθρωπο, που οδήγησε στην ενανθρώπισή του. • Η ταπεινότητα ως αρετή, που προέβαλε με τη γέννησή του ο Χριστός. • Το κάλεσμα όλων των ανθρώπων για συμμετοχή στο κοσμοσωτήριο γεγονός της ενανθρώπισης. • Η αναγέννηση της ελπίδας για υιοθεσία του ανθρώπου από τον Θεό και σωτηρία του.

Ενότητα 5: Μετέχω στον αγώνα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
5.1	5.1.1 Να ορίζουν την Εκκλησία ως μια παγκόσμια αδελφική κοινότητα ανθρώπων, με αρχηγό τον Χριστό και μέλη την κοινωνία των πιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της Εκκλησίας, σύμφωνα με την ορθόδοξη θεολογία. • Γενέθλιος ημέρα της Εκκλησίας και τρόπος ίδρυσης και οργάνωσης των πρώτων Εκκλησιών.
	5.1.2 Να παρουσιάζουν με ποιον τρόπο αντικρίζει η Εκκλησία τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά.	<ul style="list-style-type: none"> • Η Εκκλησία αντικρίζει τον κάθε άνθρωπο ως προέκταση του σώματός της, συνεπώς ως τον ίδιο της τον εαυτό. • Σχέση Εκκλησίας - ανθρώπου: <ul style="list-style-type: none"> - Μητρική αγάπη. - Ελευθερία. - Ενότητα. - Αλληλοπεριχώρηση.

		<ul style="list-style-type: none"> - Σεβασμός της διαφορετικότητας.
	<p>5.1.3 Να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό της Εκκλησίας ως «ιατρείο ψυχής τε και σώματος», τεκμηριώνοντας τον τρόπο με τον οποίο η Εκκλησία συμπαρίσταται και ενισχύει τον κάθε άνθρωπο στον προσωπικό του αγώνα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η Εκκλησία ενισχύει τους πιστούς στον καθημερινό πνευματικό τους αγώνα. • Η Εκκλησία με τις ιερές της ακολουθίες και τα Μυστήρια ευλογεί και θεραπεύει τον ψυχοσωματικό άνθρωπο. • Το φιλανθρωπικό και ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας. • Το όραμα της Εκκλησίας για έναν κόσμο ειρηνικό, όπου θα επικρατεί η αγάπη και η αλληλεγγύη ανάμεσα στους ανθρώπους.
5.2	<p>5.2.1 Να κατανοήσουν πως, όταν εντάσσεται ένας πιστός στην Εκκλησία με το μυστήριο του Βαπτίσματος, δεν αφήνεται μόνος στον πνευματικό του αγώνα, αλλά έχει συμπαράστατη τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, που σφραγίζονται στο σώμα του με το μυστήριο του Χρίσματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Με το Χρίσμα ο άνθρωπος δεν αποτελείται πλέον μόνο από σώμα και ψυχή, αλλά και από τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. • Μέσω του Χρίσματος γεμίζει ο νεοφώτιστος από το Άγιο Πνεύμα, το οποίο τον ενισχύει και τον κατευθύνει στην πνευματική ζωή. • Βασικά σημεία της ακολουθίας του Χρίσματος. Σφράγιση του σώματος σε διάφορα μέρη με το Άγιο Μύρο. • Το Χρίσμα δεν είναι συμπλήρωμα του μυστηρίου του Βαπτίσματος, αλλά ένα ιδιαίτερο, αυτοτελές μυστήριο.
	<p>5.2.2 Να παρουσιάζουν τον ρόλο και τη λειτουργία του Αγίου Μύρου στο μυστήριο του Χρίσματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συστατικά Αγίου Μύρου, χώρος και διαδικασία παρασκευής του. • Συμβολισμός των διαφόρων χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος.
	<p>5.2.3 Να αιτιολογούν τη σφράγιση με Άγιο Μύρο διαφόρων μερών του σώματος του νεοφώτιστου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η σταυροειδής επάλειψη με Άγιο Μύρο: <ul style="list-style-type: none"> - του κεφαλιού, ώστε οι λογισμοί να είναι καθαροί, - των αυτιών, για ακοή του Λόγου του Θεού, - των χεριών, για θεάρεστες πράξεις αγάπης, - του στήθους, ώστε η αγάπη να είναι θερμή και διαρκής, - της πλάτης, για να μπορεί να σηκώνει τον σταυρό του Χριστού - και των ποδιών, ώστε να οδηγούν το σώμα στον τόπο της λατρείας.

5.3	5.3.1 Να τεκμηριώνουν μέσα από το παράδειγμα του άσωτου υιού πως η απομάκρυνση από τον Θεό σημαίνει θάνατο και η επιστροφή σε αυτόν αληθινή ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της παραβολής του σπλαχνικού πατέρα (άσωτου υιού) (Λουκά, 15: 11-32). • Οι ολέθριες συνέπειες της απομάκρυνσης του άσωτου υιού από τον πατέρα του και της αυτονόμησής του. • Η άπειρη αγάπη και ευσπλαχνία του Θεού στα πλάσματά Του.
	5.3.2 Να αξιολογούν τη στάση του πατέρα απέναντι στους υιούς του και να διακρίνουν σε αυτή τα στοιχεία της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της φιλευσπλαχνίας και της αγάπης.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο πατέρας δεν εμποδίζει τον υιό του που αποστατεί και ελεύθερα τον αφήνει να πραγματώσει την επιλογή του. • Ο πατέρας δίκαια μοιράζει την περιουσία και κάνει κοινωνούς της ισόποσα τα δύο του παιδιά, χωρίς να κρατά κάτι για τον εαυτό του. • Η φιλεύσπλαχνη στάση του πατέρα απέναντι και στους δύο υιούς. • Η αγάπη του πατέρα προς τα παιδιά του, που παρόλα τα λάθη που διαπράττουν, υπομονετικά τα καλεί, χωρίς να παρεμβαίνει στην ελευθερία τους, να επιστρέψουν.
	5.3.3 Να κατανοήσουν ότι, αφού ο Θεός συγχωρεί κάθε αμαρτωλό άνθρωπο, θα πρέπει και εμείς να συγχωρούμε τους συνανθρώπους μας.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Θεός συγχωρεί κάθε αμαρτία και αγκαλιάζει τον άνθρωπο που μετανοεί κι επιστρέφει. • Κυριακή προσευχή (« ... και ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφελήματα ἡμῶν, ὡς και ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν ...»). • Απαραίτητη προϋπόθεση της Θείας Μετάληψης η αλληλοσυγχώρεση.
	5.3.4 Να ορίζουν την έννοια «παραβολή» και να κατανοούν τους συμβολισμούς των προσώπων της παραβολής του άσωτου υιού.	<ul style="list-style-type: none"> • Τι ήταν οι παραβολές που έλεγε ο Ιησούς, για να κάνει κατανοητό και να μεταδώσει τον θείο του λόγο στους ανθρώπους. • Οι συμβολισμοί των προσώπων, που συμμετέχουν στην παραβολή του σπλαχνικού πατέρα.
5.4	5.4.1 Μέσα από το παράδειγμα του Ζακχαίου να εξαγάγουν το συμπέρασμα πως η αληθινή μετάνοια είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για να προσεγγίσει ένας αμαρτωλός τον Χριστό.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της συνάντησης του Χριστού με τον Ζακχαίο (Λουκά, 19: 1-10). • Τα χαρακτηριστικά γνώρισμα (εσωτερικά και εξωτερικά) του Ζακχαίου. • Ο ορισμός της μετάνοιας ως αλλαγής του νου και της νοοτροπίας, που αποσκοπεί στην υιοθέτηση μιας νέας στάσης ζωής γύρω από τον τρόπο που βλέπουμε τον Θεό, τον εαυτό και τον συνάνθρωπό μας.
	5.4.2 Να ερμηνεύουν τη στάση του Ιησού απέναντι στον Ζακχαίο και να διακρίνουν μέσα από αυτή τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τους ανθρώπους ο Χριστός.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Χριστός ανταποκρίνεται στην αναζήτηση του ανθρώπου και τιμά την απόφασή του για αλλαγή του εαυτού του και διόρθωση των λαθών του. • Ο Χριστός μελετά τις καρδιές των ανθρώπων και κοιτάζει την εσωτερική τους εικόνα, αδιαφορώντας για την πλασματική εξωτερική εικόνα. • Ο Χριστός ήρθε στη γη, για να σώσει το απολωλός πρόβατο, δηλαδή τον αμαρτωλό.

<p>5.4.3 Να αντιδιαστέλλουν τη στάση του Ιησού απέναντι στον Ζακχαίο με τη στάση των υπολοίπων ανθρώπων που παρευρίσκονταν στο γεγονός, επεκτείνοντας τη σκέψη τους στον τρόπο που σήμερα οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν πολλές φορές τους συνανθρώπους τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση Ιησού απέναντι στον Ζακχαίο (αποδοχή, αγάπη, εκτίμηση, σωτηρία). • Στάση ανθρώπων απέναντι στον Ζακχαίο (στιγματισμός, κατάκριση, υποτίμηση, απόρριψη). • Συμπεριφορές των ανθρώπων σήμερα απέναντι στους ανθρώπους που παρουσιάζουν μια εξωτερική εικόνα άσχημη και ευάλωτη και απέναντι σε αυτούς που παρουσιάζουν μια εικόνα καθωσπρεπισμού.
---	---

Ενότητα 6: Με επιμονή στον αγώνα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>6.1</p>	<p>6.1.1 Να εντοπίζουν και να ονομάζουν μέσα από την παραβολή της Κρίσης, το κριτήριο με το οποίο θα κρίνει ο Θεός τους ανθρώπους στη μέλλουσα κρίση.</p> <p>6.1.2 Να τεκμηριώνουν ποιος είναι ο πλησίον σε διάφορες καταστάσεις της ζωής.</p> <p>6.1.3 Να εισηγούνται τρόπους συμπαράστασης και αλληλεγγύης προς τους συνανθρώπους μας που αντιμετωπίζουν διάφορες δυσκολίες και ιδιαίτερα το πρόβλημα της πείνας.</p> <p>6.1.4 Να αξιολογούν τη στάση της Εκκλησίας απέναντι στους συνανθρώπους μας, που υποφέρουν από την πείνα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της παραβολής της Κρίσεως (Ματθαίου, 25: 31-46). • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας της παραβολής (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Αντιπαραβολή στάσης και συμπεριφοράς των δίκαιων και άδικων ανθρώπων απέναντι στον συνάνθρωπό τους. • Σενάρια και παραδείγματα πραγματικών γεγονότων και καταστάσεων, που να διακρίνεται η παρουσία του ενδεούς και εμπερίστατου συνανθρώπου. • Τρόποι έμπρακτης, ηθικής και συναισθηματικής στήριξης ενός εμπερίστατου συνανθρώπου (κατανόηση, συντροφιά, υλική προσφορά, προσευχή κ.ά.). • Παραδείγματα στάσεων και συμπεριφορών απέναντι στους πεινασμένους συνανθρώπους, μέσα από τον βίο αγίων της Εκκλησίας, όπως των αγίων, που χαρακτηρίστηκαν ελεήμονες (Άγιος Ιωάννης, Άγιος Φιλάρετος, Όσιος Διονύσιος κ.ά.). • Αναφορές από τη διδασκαλία του Χριστού (μακαρισμοί, παραβολές κ.ά.). • Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας της Κύπρου (υλική και πνευματική προσφορά). • Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος για την Καταπολέμηση της Μάστιγας της Πείνας της Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου. • Η πρόταση της Εκκλησίας περί νηστείας.
<p>6.2</p>	<p>6.2.1 Να ορίζουν ποιοι είναι οι συνάνθρωποί μας που υποφέρουν</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η συνάντηση του Χριστού με τους δέκα λεπρούς. • Κριτήρια απόρριψης ενός ανθρώπου από τον κοινωνικό του περίγυρο:

	από την απόρριψη.	<ul style="list-style-type: none"> - Διαφορετικότητα (φυλή, θρησκεία, χρώμα, φύλο κ.ά.). - Ασθένεια. - Οικονομική κατάσταση. <ul style="list-style-type: none"> • Σενάρια και παραδείγματα πραγματικών γεγονότων και καταστάσεων, που να διακρίνεται η απόρριψη ενός ανθρώπου από τους συνανθρώπους του.
	6.2.2 Να αναφέρουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και τα συναισθήματα που νιώθουν οι άνθρωποι, οι οποίοι απορρίπτονται από τους συνανθρώπους τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Συνθήκες που επικρατούν σε διαφορετικές κοινωνίες γύρω από τα άτομα που διαφοροποιούνται από την κοινή νόρμα της κοινωνίας: <ul style="list-style-type: none"> - Μετανάστες - Πρόσφυγες. - Άτομα με ειδικές ανάγκες. - Γυναίκες
	6.2.3 Να επιχειρηματολογούν γύρω από τη στάση που πρέπει να τηρούν οι χριστιανοί απέναντι στα άτομα που πέφτουν θύματα της απόρριψης από την κοινωνία.	<ul style="list-style-type: none"> • Η θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας απέναντι στους συνανθρώπους μας, που έχουν κάποια χαρακτηριστικά διαφορετικά, τα οποία γίνονται αιτία απομόνωσής τους από την κοινωνία. • Σεβασμός της διαφορετικότητας, αποδοχή και αγάπη του άλλου, ως ελάχιστου αδελφού, που χρειάζεται στήριξη και θαλπωρή. • Η στάση του Χριστού απέναντι στους ανθρώπους της εποχής του, τους οποίους η κοινωνία είχε απορρίψει. • Παραδείγματα από βίους αγίων και πνευματικών ανθρώπων, που αγκάλιασαν με την αγάπη τους τον συνάνθρωπό τους, τον οποίο η κοινωνία απέρριψε ως διαφορετικό.
6.3	6.3.1 Να επιχειρηματολογούν υπέρ της ειρήνης και ενάντια στην αντιπαλότητα και τον πόλεμο, ώστε να κατανοήσουν πως οι διαμάχες δεν λύνουν τις διαφορές, αλλά τραυματίζουν ανεπανόρθωτα τη ζωή πολλών ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι θετικές επιπτώσεις από την ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων στον ίδιο τον άνθρωπο, την κοινωνία, το περιβάλλον και ευρύτερα τον κόσμο. • Οι αρνητικές συνέπειες μιας αντιπαλότητας, μιας διαμάχης και ενός πολέμου στη ζωή του ανθρώπου, της κοινωνίας, του περιβάλλοντος και ολόκληρου του κόσμου.
	6.3.2 Να διατυπώνουν το όραμα της Εκκλησίας για έναν κόσμο ειρηνικό, μακριά από την έχθρα και την αντιπαλότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Το όραμα του προφήτη Ησαΐα για έναν κόσμο ειρηνικό, όπου οι άνθρωποι θα μετατρέπουν τα πολεμικά τους εργαλεία σε εργαλεία ειρήνης. • Η ειρήνη και η συμφιλίωση ως αρετή και πρόταση της Εκκλησίας για ενότητα με τον συνάνθρωπο και ανακούφιση όλων αυτών που υποφέρουν από τον πόλεμο και τις αρνητικές του συνέπειες. • Τα «Ειρηνικά» - Αιτήσεις της Εκκλησίας για ειρήνευση του ανθρώπου και ολόκληρου του

		κόσμου.
6.4	6.4.1 Να κατανοήσουν πως το φυσικό περιβάλλον αποτελεί δημιούργημα του Θεού, που συμμετέχει στη θεία Λατρεία, το οποίο θα πρέπει ο άνθρωπος να σέβεται και να φροντίζει.	<ul style="list-style-type: none"> • Η δημιουργία του κόσμου από τον Θεό. • Ο Θεός δημιούργησε τον όμορφο κόσμο από αγάπη για τον άνθρωπο, δίνοντάς του εντολή να εργάζεται για να τον φροντίζει. • Η συμμετοχή του περιβάλλοντος στη Λειτουργία της Εκκλησίας.
	6.4.2 Να ασκούν κριτική γύρω από τη στάση και συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στο περιβάλλον.	<ul style="list-style-type: none"> • Στάσεις και συμπεριφορές του ανθρώπου, που καταφέρονται επιζήμια απέναντι στο φυσικό περιβάλλον. • Οι συνέπειες της μόλυνσης του φυσικού περιβάλλοντος στον ίδιο τον άνθρωπο του σήμερα και του αύριο, καθώς και οι επιπτώσεις στους άλλους οργανισμούς της φύσης. • Οι επιπτώσεις της καταστροφής του περιβάλλοντος στην ίδια τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας.
	6.4.3 Να προτείνουν τρόπους προστασίας και φροντίδας του περιβάλλοντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονες πρακτικές προστασίας του περιβάλλοντος όπως η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση, η κομποστοποίηση και η τηγανοκίνηση.
	6.4.4 Να αναλύουν τη θέση της Εκκλησίας, αναφορικά με την οικολογική κρίση, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τις ακολουθίες της.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ακολουθία «υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος» που τελείται κάθε χρόνο στις Εκκλησίες την 1^η Σεπτεμβρίου. • Ευχές και προσευχές της Εκκλησίας υπέρ του σύμπαντος κόσμου σε διάφορες ακολουθίες της. • Ο σεβασμός και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί χριστιανικό ήθος, που προτείνει η Εκκλησία στους πιστούς της.

Θεματική Ενότητα 7: Γιορτάζουμε το Πάσχα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
7.1	7.1.1 Να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό «Μεγάλη», που προσδίδει η ορθόδοξη Εκκλησία στην εβδομάδα των παθών και της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Χρονικός προσδιορισμός της Μεγάλης Εβδομάδας. • Τα γεγονότα, που εορτάζει η Ορθόδοξη Εκκλησία κάθε ημέρα αυτής της εβδομάδας. • Η πολύ μεγάλη και κοσμοσωτήρια σημασία της Σταύρωσης, της Ταφής και της Ανάστασης του Χριστού, για την ορθόδοξη χριστιανική πίστη και τους απανταχού χριστιανούς.
	7.1.2 Να κατανοούν τη σημασία του « <u>δεϋτε οὖν καὶ ἡμεῖς, ...</u> »	<ul style="list-style-type: none"> • Οι χριστιανοί καλούνται αυτή τη βδομάδα να καθάρисουν το μυαλό τους από κάθε είδους λογισμούς.

	<p><u>συμπορευθῶμεν αὐτῷ, καὶ συσταυρωθῶμεν ...»</u>, ως απαραίτητη προϋπόθεση για αληθινή βίωση των γεγονότων της Μεγάλης Εβδομάδας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ετοιμότητα και προετοιμασία (νηστεία και προσευχή) για υποδοχή του Χριστού στη ζωή μας. • Συμμετοχή στις κατανυκτικές ακολουθίες (φιλακολουθία) και τα μυστήρια (Εξομολόγηση, Άγιο Ευχέλαιο, Θεία Κοινωνία), που τελούνται στους ναούς αυτή τη βδομάδα.
	<p>7.1.3 Να παρουσιάζουν αντιπροσωπευτικά παραδοσιακά ήθη και έθιμα, που συνοδεύουν τις μέρες της Μεγάλης Εβδομάδας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιπροσωπευτικά ήθη και έθιμα διαφόρων περιοχών Κύπρου και Ελλάδας, για εορτασμό της κάθε μέρας της Μεγάλης Εβδομάδας.
7.2	<p>7.2.1 Να επισημαίνουν τη σύνδεση της Σταύρωσης με την προσδοκία της Ανάστασης και να την αναγάγουν στη ζωή του κάθε χριστιανού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η σταυρική θυσία του Χριστού (θάνατος ενός) είναι η ύψιστη θυσία αγάπης για τον άνθρωπο και τη σωτηρία του (ανάσταση πάντων). • Ο Χριστός αποτελεί την όντως ζωή, συνεπώς η Σταύρωση και η Ταφή δεν θα μπορούσαν να είναι το τέλος της ιστορίας. • Η ζωή κάθε χριστιανού, που καταλήγει στην αγιότητα, περνά από την πυρά του όποιου μαρτυρίου στη δρόσο της ανάστασης, από τη βίωση της θλίψης και του πόνου στην προσδοκία της ένωσης με την αληθινή ζωή.
	<p>7.2.2 Να κατανοήσουν την ανάσταση του Χριστού ως πέρασμα στη χαρά, στη ζωή και στη σωτηρία.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η ανάσταση του Χριστού και ο θρίαμβος της ζωής πάνω στον θάνατο. • Ο σωματικός θάνατος είναι πρόσκαιρος, αφού ο άνθρωπος δημιουργήθηκε για να ζει αιώνια. • Ήθη και έθιμα εορτασμού του κοσμοσωτήριου γεγονότος της ανάστασης του Χριστού.

Ενότητα 8: Γνωριμία με όλους		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
8.1	<p>8.1.1 Να προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας των ρωμαιοκαθολικών χριστιανών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομασία και ιστορικογεωγραφικός προσδιορισμός της γένεσης του Ρωμαιοκαθολικισμού. • Θρησκευτικά πιστεύω ρωμαιοκαθολικών χριστιανών. • Ο πάπας ως θρησκευτικός ηγέτης και το αλάθητό του. • Βατικανό, Άγιος Πέτρος και Αγία Έδρα.
	<p>8.1.2 Να αντιπαραβάλλουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα της λατρευτικής ζωής των ρωμαιοκαθολικών χριστιανών με αυτά των ορθόδοξων χριστιανών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η όστια και η χρήση της στη Θεία Μετάληψη των Ρωμαιοκαθολικών. • Το εκκλησιαστικό μουσικό όργανο, που χρησιμοποιείται στις ακολουθίες των Ρωμαιοκαθολικών. • Η δομή, το τελετουργικό και ο χρόνος τέλεσης της Θείας Λειτουργίας. • Εικονογραφική παράδοση ρωμαιοκαθολικών ναών επηρεασμένη από την κοσμική ζωγραφική.

		<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιαστικό και χαρακτηριστικά γνωρίσματα ρωμαιοκαθολικών ιερέων.
	8.1.3 Να εντοπίζουν τα κοινά γνωρίσματα ανάμεσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία και τον Ρωμαιοκαθολικισμό.	<ul style="list-style-type: none"> • Ομοιότητες στα θρησκευτικά πιστεύω και τη λατρευτική ζωή ανάμεσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία και τον Ρωμαιοκαθολικισμό. • Στάση σεβασμού και αποδοχής τη διαφορετικότητας.
8.2	8.2.1 Να προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας των προτεσταντών χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομασία και ιστορικογεωγραφικός προσδιορισμός της γένεσης του Προτεσταντισμού. • Θρησκευτικά πιστεύω προτεσταντών χριστιανών. • Πολυδιάσπαση Προτεσταντισμού σε Ομολογίες: Λουθηρανοί, Πεντηκοστιανοί, Καλβινιστές, Αγγλικανοί, Μεθοδιστές κ.ά.. • Ο πάστορας και το κήρυγμα του λόγου του Θεού.
	8.2.2 Να αντιπαραβάλλουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα της λατρευτικής ζωής των προτεσταντών χριστιανών με αυτά των ορθόδοξων χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Η κυριαρχία της Αγίας Γραφής ως πηγή χριστιανικής πίστης και η υποτίμηση της Ιεράς Παράδοσης. • Η Θεία Ευχαριστία και η Θεία Μετάληψη τελούνται μόνο μια Κυριακή τον μήνα. • Το εκκλησιαστικό μουσικό όργανο, που χρησιμοποιείται στις ακολουθίες των Προτεσταντών και η συμμετοχή των πιστών στην απαγγελία των ύμνων. • Η δομή, το τελετουργικό και ο χρόνος τέλεσης της Θείας Λειτουργίας. • Ο εσωτερικός διάκοσμος των ναών των προτεσταντών και η κυριαρχία του σταυρού. • Παρουσιαστικό και χαρακτηριστικά γνωρίσματα των παστόρων.
	8.2.3 Να εντοπίζουν τα κοινά γνωρίσματα ανάμεσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία και τον Προτεσταντισμό.	<ul style="list-style-type: none"> • Ομοιότητες στα θρησκευτικά πιστεύω και τη λατρευτική ζωή ανάμεσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία και τον Προτεσταντισμό. • Στάση σεβασμού και αποδοχής τη διαφορετικότητας.

Ενότητα 9: Επίκαιρα Θέματα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
9.1	9.1.1 Να αφηγούνται σημαντικές λεπτομέρειες από τον βίο των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης και να τεκμηριώνουν τον χαρακτηρισμό τους ως «νεοφανών αγίων».	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικά γεγονότα του βίου των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης με έμφαση στο κοινό τους μαρτύριο. • Ορισμός της έννοιας «νεοφανής άγιος». • Ημερομηνία μαρτυρίου των Αγίων και ημερομηνία εύρεσης των ιερών τους λειψάνων.

	9.1.2 Να αιτιολογούν την κατάταξή τους στο αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ομολογία πίστεως στον Χριστό και το μαρτύριο ως κριτήριο αγιότητας. • Η αγάπη προς τον συνάνθρωπο και η προσφορά ως χαρακτηριστικό γνώρισμα των Αγίων. • Ο θαυμαστός τρόπος εύρεσης των λειψάνων των Αγίων, μετά από πολλά χρόνια.
	9.1.3 Να ορίζουν την έννοια «μάρτυρας» τεκμηριώνοντας πως οι μάρτυρες της πίστεως του Χριστού δεν είναι άνθρωποι που έζησαν μόνο στο μακρινό παρελθόν, αλλά και στις μέρες μας πολλοί είναι αυτοί που ομολογούν την πίστη τους στον Χριστό και γίνονται μάρτυρες.	<ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια του «μάρτυρα», όπως ορίζεται στην Ορθόδοξη Εκκλησία. • Ο Χριστός ως πρώτος μάρτυρας. • Διάφορες κατηγορίες μαρτύρων: <ul style="list-style-type: none"> - Παιδομάρτυρες / Οσιομάρτυρες / Μεγαλομάρτυρες / Νεομάρτυρες / Ιερομάρτυρες / Παρθενομάρτυρες. • Παραδείγματα σύγχρονων μορφών αγίων μαρτύρων, καθώς και γεγονότων του σήμερα, όπου καταδιώκεται και πολεμείται ο χριστιανισμός. • Πάντα θα υπάρχουν οι πολέμιοι των χριστιανών και πάντα θα υπάρχουν οι μάρτυρες, που θα ποτίζουν με το αίμα τους το δέντρο της Εκκλησίας.
9.2	9.2.1 Να παρουσιάζουν τα σημαντικότερα γεγονότα του βίου του Αγίου Τριφυλλίου και να τεκμηριώνουν τον λόγο που θεωρείται προστάτης και πολιούχος άγιος της Λευκωσίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής του Αγίου Τριφυλλίου. Δομικά στοιχεία αφήγησης του βίου του Αγίου. • Η σχέση του Αγίου Τριφυλλίου με την αρχαία πόλη της Λήδρας, δηλαδή τη σημερινή πρωτεύουσα της Κύπρου, τη Λευκωσία. • Ορισμός της έννοιας «προστάτης άγιος».
	9.2.2 Να αξιολογούν την προσφορά του Αγίου Τριφυλλίου προς τον άνθρωπο, το κοινωνικό σύνολο και την Εκκλησία.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιεροσύνη του και οι αγώνες του Αγίου για θεμελίωση του χριστιανισμού στις καρδιές των ανθρώπων σε εποχές πολύ δύσκολες. • Η ανέγερση μοναστηριών και ναών, ώστε οι πιστοί να συμμετέχουν στις ακολουθίες της Εκκλησίας. • Έμπρακτη, υλική, πνευματική και ηθική στήριξη των αδύνατων και φτωχών συνανθρώπων.
	9.2.3 Να αναγνωρίζουν, μέσα από την απεικόνιση του Αγίου Τριφυλλίου στη βυζαντινή αγιογραφία, βασικά χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η μορφή και το παρουσιαστικό του Αγίου Τριφυλλίου σε μια βυζαντινή αγιογραφία. • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα παρουσιαστικού ενός αρχιερέα.
	9.2.4 Να δίνουν τον ορισμό της έννοιας «πολιούχος άγιος» και να ονομάζουν τους πολιούχους αγίους όλων των πόλεων της Κύπρου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια «πολιούχος άγιος», όπως ορίζεται στην Ορθόδοξη Εκκλησία. • Οι πολιούχοι άγιοι των πόλεων της Κύπρου.

9.3	9.3.1 Να αφηγούνται τα γεγονότα της κοίμησης της Θεοτόκου.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα σημαντικότερα γεγονότα της ζωής της Θεοτόκου. • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς).
	9.3.2 Να ερμηνεύουν την κοίμηση της Θεοτόκου ως θρίαμβο της ζωής και όχι ως επικράτηση του θανάτου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ζωή της Θεοτόκου δεν καταλήγει στην κοίμηση, δηλαδή τον θάνατο, που αποτελεί διχασμό της ψυχής από το σώμα, αλλά στην ένωση με την πηγή της ζωής, που είναι ο Ιησούς (βυζαντινή εικόνα κοίμησης της Θεοτόκου). • Η κοίμηση της Θεοτόκου χαρακτηρίζεται από τους πιστούς ως το Πάσχα του καλοκαιριού και εορτάζεται με ιδιαίτερη λαμπρότητα.

Ε΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΖΩΗ ΜΕ ΑΓΑΠΗ

Θεματική Ενότητα 1: Ζωή με αγάπη		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1.1.	1.1.1 Να προσδιορίζουν τι είναι ο Δεκάλογος, αφηγούμενοι την ιστορία παράδοσης των Δέκα Εντολών από τον Θεό στον Μωυσή.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας της παράδοσης των Δέκα Εντολών από τον Θεό στον Μωυσή (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Ορισμός Δεκάλογου. • Η κιβωτός της Διαθήκης.
	1.1.2 Να τεκμηριώνουν πώς οι Δέκα Εντολές βοηθούν στην οικοδόμηση αληθινών σχέσεων του ανθρώπου με τον Θεό, αλλά και με τους συνανθρώπους του, αποτελώντας δείκτες για μια αυθεντική ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Δέκα Εντολές. • Η αποκάλυψη του Θεού στους ανθρώπους μέσω των εντολών του. • Διαχωρισμός των Δέκα Εντολών σε δύο ομάδες, αυτές που αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με τον Θεό και αυτές που αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με τον συνάνθρωπό του.
	1.1.3 Να συνθέτουν τον δικό τους κώδικα (Δεκάλογο) καλής συμπεριφοράς, συναισθανόμενοι πως η υπακοή σε κανόνες και εντολές ρυθμίζει τις σχέσεις και τις οδηγεί σε αρμονία.	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνταξη ενός κώδικα εντολών. • Πειθαρχία σε κανόνες. • Θετικές συμπεριφορές που προάγουν τον σεβασμό, τη συνεργασία και την πειθαρχία. <ul style="list-style-type: none"> - Αρνητικές συμπεριφορές, που ενοχλούν και παρεμποδίζουν την ομαλότητα στις σχέσεις.
1.2.	1.2.1 Να διακρίνουν μεταξύ τους τις διαφορετικές σημασίες, που έχει εκλάβει στο πέρασμα του χρόνου η έννοια «Εκκλησία».	<ul style="list-style-type: none"> • Οι διαφορετικοί ορισμοί της έννοιας «Εκκλησία»: <ul style="list-style-type: none"> - Το σώμα του Χριστού με κεφαλή τον ίδιο τον Χριστό και μέλη όλους τους πιστούς χριστιανούς, ζώντες και κεκοιμημένους (Ορθόδοξη Εκκλησία). - Ο χώρος μέσα στον οποίο λαμβάνουν χώρα διάφορες θρησκευτικές τελετές (ναός). - Η ονομασία τοπικών θρησκευτικών Εκκλησιών (Εκκλησία της Κύπρου).
	1.2.2 Να αιτιολογούν τον χαρακτηρισμό της Εκκλησίας ως	<ul style="list-style-type: none"> • Μέσα στην Εκκλησία ο πιστός χριστιανός έχει την ευκαιρία να ακούσει τον Θείο Λόγο και να κοινωνήσει την Αλήθεια, που είναι ο Χριστός.

	«Κιβωτού της αλήθειας».	<ul style="list-style-type: none"> • Η Εκκλησία είναι θεματοφύλακας της Παράδοσης (βίωση της αλήθειας, έργα Πατέρων και αποφάσεις Οικουμενικών Συνόδων) και της Αγίας Γραφής.
	1.2.3 Να αξιολογούν τον ρόλο της Εκκλησίας στην ενίσχυση της πνευματικής πορείας των πιστών στη ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ρόλος της Εκκλησίας στην ενίσχυση της πνευματικής πορείας των πιστών: <ul style="list-style-type: none"> - Ένωση πιστού με τον Θεό και τον συνάνθρωπο, μέσω της συμμετοχής στη Θεία Ευχαριστία. - Θεραπεία των ψυχοσωματικών παθών με συμμετοχή στα Μυστήρια. - Συμπροσευχή και επικοινωνία με τον Θεό και τον συνάνθρωπο. - Βίωση κατάνυξης και θρησκευτικού συναισθήματος. • Πνευματική μαθητεία μέσα από το άκουσμα του Θείου Λόγου (υμνολογία, ευαγγέλιο, κήρυγμα) και μέσα από την επαφή με πνευματικούς πατέρες.
1.3.	1.3.1 Να προσδιορίζουν τι είναι τα Ευαγγέλια και να κατονομάζουν τους τέσσερις Ευαγγελιστές.	<ul style="list-style-type: none"> • Ετυμολογία της λέξης «ευαγγέλιο». • Βιβλία που περιέχονται στην Καινή Διαθήκη. • Ονόματα τεσσάρων Ευαγγελιστών (Μάρκος, Ματθαίος, Ιωάννης και Λουκάς).
	1.3.2 Να τεκμηριώνουν γιατί το Ευαγγέλιο είναι η κορυφαία γραπτή πηγή της χριστιανικής αλήθειας για την αυθεντική ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Τεκμήρια αξίας και σημασίας Ευαγγελίων: <ul style="list-style-type: none"> - Περιέχουν τον αυθεντικό λόγο του Χριστού, όπως τον άκουσαν οι μαθητές του. - Καταγράφουν τα θαυμαστά γεγονότα της ζωής του Χριστού, όπως τα βίωσαν αυτόπτες μάρτυρες. - Ευαγγελίζονται το χαρμόσυνο μήνυμα της σωτηρίας του ανθρώπου, μέσω της κοινωνίας του με τον Θεό και τον συνάνθρωπο. - Κείμενα που γράφτηκαν υπό την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος.
	1.3.3 Να υποδεικνύουν ποια είναι η θέση των Ευαγγελίων στη λατρεία της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας και ποια θα πρέπει να είναι η θέση τους στη ζωή των πιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Η χρήση των Ευαγγελίων στις ιερές ακολουθίες και τα μυστήρια της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας (ανάγνωση αποσπασμάτων, περιφορά, μικρή Είσοδος, ευλογία πιστών, κήρυγμα). • Η κεντρική θέση των Ευαγγελίων στη ζωή των πιστών, καθώς η μελέτη τους είναι ο δρόμος για να προσεγγίσουν την αλήθεια της αυθεντικής ζωής, όπως τη δίδαξε ο Χριστός.
1.4.	1.4.1 Να δίνουν απαντήσεις στα θεμελιώδη περιγραφικά ερωτήματα («τι», «πού», «πότε», «από ποιον» και «προς ποιους») που αφορούν τη Θεία Λειτουργία.	<ul style="list-style-type: none"> • Βασικές πληροφορίες γύρω από τη Θεία Λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - Τι: Ιερή Ακολουθία, που αποτελεί το κέντρο της ορθόδοξης λατρείας, καθώς σε αυτή επιτελείται το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. - Πού: Σε κάποιο ιερό ναό με Αγία Τράπεζα ή Αντιμήνσιο. - Πότε: Κυριακή, αλλά και καθημερινά σε εορτές. - Από ποιους: Από τον ιερέα και τους λαϊκούς. - Συμμετέχοντες: Ο Τριαδικός Θεός, οι άγγελοι και οι άνθρωποι, ζώντες και κοιμηθέντες.

	1.4.2 Να διακρίνουν τα βασικά μέρη της ακολουθίας της Θείας Λειτουργίας, καθώς και τα αντικείμενα, που χρησιμοποιούνται σε αυτά.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά μέρη του τελετουργικού της Θείας Λειτουργίας (Προσκομιδή, Λειτουργία Κατηχουμένων, Λειτουργία Πιστών). • Τα βασικά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται, για να τελεστεί η Θεία Λειτουργία. • Αντιστοίχιση αντικειμένων με μέρη της Θείας Λειτουργίας.
	1.4.3 Να κατανοήσουν ποιος είναι ο σκοπός και η σημασία τέλεσης της Θείας Λειτουργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Σκοπός τέλεσης της Θείας Λειτουργίας: Η ευχαριστηριακή ανάμνηση του Μυστικού Δείπνου και της θυσίας του Χριστού (Θεία Ευχαριστία) και η ενσωμάτωση του πιστού στον Χριστό. • Στη Θεία Λειτουργία οι πιστοί μοιράζονται τη ζωή, την οποία εκλαμβάνουν ως δώρο του Θεού. • Σε αυτό το έργο και το σκοπό συμβάλλουν οι προσευχές, οι ψαλμωδίες, τα αγιογραφικά αναγνώσματα και όλα εκείνα που τελούνται και λέγονται στη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας.
	1.4.4 Να παρουσιάζουν τα σημαντικότερα γεγονότα από τη ζωή του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου, διακρίνοντας τις πνευματικές του προϋποθέσεις, που τον βοήθησαν να γίνει συγγραφέας της Θείας Λειτουργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Συγγραφείς ιερών ακολουθιών Θείας Λειτουργίας. • Σημαντικά γεγονότα από τον βίο του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου. • Πνευματικά χαρίσματα και αρετές του Αγίου Ιωάννη, η σπουδαία του μόρφωση και η αγάπη του στα γράμματα, καθώς και η πολύ μεγάλη αγάπη του προς τον Θεό.
1.5	1.5.1 Να ορίζουν τι είναι τα «Μυστήρια» κατά την ορθόδοξη θεολογία και να κατονομάζουν τα επτά κύρια Μυστήρια.	<ul style="list-style-type: none"> • Το «Μυστήριο» ως ιερή ακολουθία, όπου η χάρη του Θεού εισέρχεται στον άνθρωπο και τον αγιάζει. • Τα επτά κύρια Μυστήρια: Βάπτισμα / Χρίσμα / Θεία Ευχαριστία / Ιεροσύνη / Εξομολόγηση / Άγιο Ευχέλαιο / Γάμος.
	1.5.2 Να κατανοήσουν τον σκοπό τέλεσης των Μυστηρίων και τη σημασία τους για τη ζωή των πιστών χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Σκοπός των Μυστηρίων: η μετάδοση της Θείας Χάρης στους πιστούς χριστιανούς. • Μέσω των Μυστηρίων οι πιστοί μετέχουν στην κοινωνία αγάπης της Εκκλησίας και μοιράζονται τη ζωή. • Η σημασία του κάθε Μυστηρίου στη ζωή του πιστού. • Το παράδειγμα του Αγίου Γελάσιου του Μίμου.
	1.5.3 Να τεκμηριώνουν πώς η φύση μετέχει και αγιάζεται μέσω των Μυστηρίων, υπηρετώντας τον αγιασμό του ανθρώπου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η συμμετοχή υλικών της φύσης στα Μυστήρια: <ul style="list-style-type: none"> - Το νερό στον αγιασμό και το μυστήριο του Βαπτίσματος. - Το μύρο στο μυστήριο του Χρίσματος. - Το λάδι στο μυστήριο του Βαπτίσματος, του Χρίσματος και του Αγίου Ευχελαίου. - Ο άρτος και το κρασί στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

Θεματική Ενότητα 2: Νικώντας τις δυσκολίες της ζωής

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
2.1	2.1.1 Να διακρίνουν τις δυσκολίες και τα εμπόδια, που δύνανται να απομακρύνουν τους ανθρώπους από τον συνάνθρωπό τους και τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Παραβολή των ζιζανίων (Ματθ. 13:24-30). • Κακές συνήθειες, ανθρώπινα πάθη και αδυναμίες. • Διάκριση ανθρώπινης συμπεριφοράς σε επωφελή και ανωφελή.
	2.1.2 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο ο εγωισμός και η εχθρότητα με τον συνάνθρωπο δημιουργούν προβλήματα στον άνθρωπο και την κοινωνία.	<ul style="list-style-type: none"> • Αρνητικές συνέπειες εγωιστικής συμπεριφοράς πάνω στον ίδιο τον άνθρωπο και ευρύτερα στο κοινωνικό σύνολο. • Αρνητικές επιπτώσεις της εχθρότητας μεταξύ των ανθρώπων.
2.2	2.2.1 Να ερμηνεύουν την ύπαρξη της ασθένειας στη ζωή των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Η είσοδος της φθοράς, της ασθένειας και του θανάτου στη ζωή των ανθρώπων μετά την παρακοή και την απώλεια της εμπιστοσύνης των πρωτοπλάστων προς τον Θεό.
	2.2.2 Να διακρίνουν την ασθένεια σε σωματική και πνευματική, κατανοώντας πως αποτελεί δυσκολία στη ζωή, που μπορεί να σταθεί εμπόδιο στη σχέση του ανθρώπου με τον συνάνθρωπό του και τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Κατηγοριοποίηση ασθενειών σε σωματικές και πνευματικές και η μεταξύ τους σχέση. • Επιχειρηματολόγηση γύρω από τη δυνατότητα της κάθε ασθένειας να απομακρύνει τον άνθρωπο από τον συνάνθρωπό του και τον Θεό (δομή επιχειρήματος).
	2.2.3 Να αναλύουν με ποιο τρόπο η Εκκλησία βοηθά τον άνθρωπο να ξεπεράσει τις ψυχοσωματικές του ασθένειες.	<ul style="list-style-type: none"> • Συνδρομή Εκκλησίας στην ενίσχυση του ανθρώπου του «εν ασθενεία ευρισκομένου»: <ul style="list-style-type: none"> - Μυστήριο Θείας Ευχαριστίας: Μια ιδιότυπη μεταμόσχευση. - Μυστήριο Αγίου Ευχελαίου: Θεραπεία ασθενειών ανθρώπινης φύσης. - Μυστήριο Εξομολόγησης: Θεραπεία ασθενειών ανθρώπινης βούλησης. - Αιτήσεις, παρακλήσεις και ευχές σε ιερές ακολουθίες υπέρ των ασθενούντων. - Πνευματική καθοδήγηση.
2.3	2.3.1 Να εμπεδώσουν πως ανεξαρτήτως του αριθμού, του μεγέθους και της φύσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο	<ul style="list-style-type: none"> • Η έννοια της εμπιστοσύνης και η σχέση της με την πίστη. • Παραδείγματα ανθρώπων που έδειξαν εμπιστοσύνη στον Θεό και ξεπέρασαν τα προβλήματά τους, όπως ο Μωυσής, ο Αβραάμ, ο Νώε και πολλοί άγιοι της Εκκλησίας. • Σχέσεις εμπιστοσύνης παιδιών προς τους γονείς και παραλληλισμός με τον ουράνιο Πατέρα

	<p>χριστιανός στη ζωή του, η ελπίδα του και η εμπιστοσύνη του προς τον Θεό είναι η καλύτερη επιλογή για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.</p>	<p>όλων των ανθρώπων.</p>
	<p>2.3.2 Να αποδεικνύουν με παραδείγματα πως, όταν ο κόσμος κινδυνεύει να χαθεί εξαιτίας της απομάκρυνσης του ανθρώπου από τον Θεό, τότε ο Θεός παρεμβαίνει και τον σώζει.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι τρεις Κιβωτοί που ο Θεός παραχώρησε στον άνθρωπο και ο ρόλος τους στην ανθρώπινη ιστορία: <ul style="list-style-type: none"> - Η κιβωτός του Νώε και η σωτηρία του ανθρώπινου γένους και του ζωικού βασιλείου από τον κατακλυσμό. - Η κιβωτός της Διαθήκης και η σωτηρία των ανθρώπων από την ανομία. - Η κιβωτός της αλήθειας (η Εκκλησία) και η σωτηρία των ανθρώπων από την αμαρτία.
2.4	<p>2.4.1 Να προσδιορίζουν τι ακριβώς αντιπροσωπεύει η ενορία και ποια είναι τα χαρακτηριστικά της γνωρίσματα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της ενορίας και η σχέση της με τον ναό και τη μητροπολιτική περιφέρεια. • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας ενορίας: <ul style="list-style-type: none"> - Κοινή πίστη. - Κοινή λατρεία στον ίδιο ναό. - Ισότητα και σεβασμός της διαφορετικότητας. - Αγάπη, ελευθερία και αλληλεγγύη.
	<p>2.4.2 Να επισημαίνουν τον ρόλο της ενορίας στη ζωή των πιστών και να προτείνουν τρόπους με τους οποίους η ενορία μπορεί να καταστεί το στήριγμα όλων όσων αντιμετωπίζουν δυσκολίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ρόλος της ενορίας ως διακόνου του ανθρώπου και της κοινωνίας, μέσω πνευματικής και υλικής προσφοράς. • Θρησκευτικό και πνευματικό έργο της ενορίας. • Κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο της ενορίας.
	<p>2.4.3 Να επισημάνουν τον ρόλο του παιδιού στην ενοριακή ζωή και τα οφέλη που θα προκύψουν για το ίδιο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις που μπορεί να αναλάβει ένα παιδί στον ναό της ενορίας του, αλλά και ευρύτερα στην ενορία του. • Οφέλη που προκύπτουν από τη συμμετοχή στην ενοριακή ζωή της Εκκλησίας.
2.5	<p>2.5.1 Να παρουσιάζουν τις σημαντικότερες πτυχές της μοναστηριακής ζωής των μοναχών, αποδεικνύοντας πως τα μοναστήρια είναι κοινότητες αγάπης και συλλογικού αγώνα για</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το τυπικό μιας μοναστηριακής ημέρας: <ul style="list-style-type: none"> - Κοινή συμμετοχή σε ιερές ακολουθίες. - Συμμετοχή σε κοινά δείπνα. - Διακονήματα προς ωφέλεια των αδελφών μοναχών και των πιστών. - Προσευχή και περισυλλογή. - Πνευματική ανατροφοδότηση.

	τον αγιασμό των ανθρώπων.	- Πνευματική καθοδήγηση πιστών.
	2.5.2 Να κατονομάζουν περιοχές στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όπου ανθεί ο μοναχισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Το Άγιον Όρος και τα Μετέωρα. • Σταυροπηγιακές και Ιερές Μονές της Κύπρου.
	2.5.3 Να επιχειρηματολογούν γύρω από τον ρόλο των μοναστηριών στη ζωή των πιστών χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομή επιχειρήματος: <ul style="list-style-type: none"> - Ισχυρισμός: Τα μοναστήρια είναι ένα ζωντανό κύτταρο της κοινωνίας με σπουδαίο ρόλο στη ζωή των πιστών χριστιανών. - Προκείμενες: <ol style="list-style-type: none"> 1. Σπουδαίος πνευματικός ρόλος, καθώς πολλοί χριστιανοί καταφεύγουν σε αυτά για πνευματική καθοδήγηση. 2. Πρότυπα πρωτοχριστιανικών κοινοτήτων αγάπης. 3. Σπουδαίος κοινωνικός ρόλος, όπως διαφάνηκε και μέσα από τη δράση των μοναστηριών στο πέρασμα του χρόνου. 4. Σπουδαίος πολιτιστικός ρόλος, καθώς αποτελούν φορείς ενός τεράστιου εκκλησιαστικού πολιτισμού. • Αντίκρουση επιχειρημάτων που θέλουν τα μοναστήρια απομονωμένα από τον άνθρωπο και την κοινωνία και τους μοναχούς ατομιστές και αποξενωμένους.
2.6	2.6.1 Να εξάγουν το συμπέρασμα πως ένας χριστιανός δεν πρέπει να φοβάται τον θάνατο, καθώς πιστεύει στην ανάσταση του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Χριστός με την ανάστασή του κατανίκησε τον θάνατο. • Ο άνθρωπος που ενώνεται με τον Θεό προγεύεται τη χαρά της Βασιλείας του, νοηματοδοτεί υπαρκτικά τη ζωή και θεωρεί τον θάνατο ως μετάβαση στην αληθινή ζωή. • Η εικόνα της Ανάστασης, όπου ο Χριστός κατά την ανάστασή του δεν εξέρχεται μόνος από τον τάφο, αλλά κρατά από το χέρι μαζί του τον αρχέτυπο άνθρωπο, Αδάμ και Εύα.
	2.6.2 Να εισηγούνται με ποιο τρόπο οι χριστιανοί βιώνουν στη ζωή τους αληθινά την πρόγευση της Ανάστασης.	<ul style="list-style-type: none"> • Παράμετροι πρόγευσης της Ανάστασης στη ζωή του κάθε πιστού: <ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή στη ζωή της Εκκλησίας. - Αρμονική σχέση αγάπης με τον Θεό, τον συνάνθρωπο, τον εαυτό και τη φύση. • Η πίστη στην Ανάσταση ως πρόγευση νίκης πάνω στον θάνατο, επιφέρει και τη νίκη πάνω σε κάθε άλλη μορφή θανάτου (εξαρτήσεις, μοναξιά, κακία, ασθένεια κ.ά.)

Θεματική Ενότητα 3: Επίκαιρα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
3.1	3.1.1 Να αφηγούνται τα κυριότερα γεγονότα από τη ζωή του Αγίου Φιλουμένου και να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του ως ιερομάρτυρα.	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά γεγονότα του βίου του Αγίου Φιλουμένου. • Ο καθοριστικός ρόλος του οικογενειακού περιβάλλοντος και της δίψας του για μελέτη βιβλίων στη διαμόρφωση του εκκλησιαστικού του φρονήματος. • Το μαρτύριο του Αγίου Φιλουμένου και η ανακομιδή των λειψάνων του, με το θαυμαστό γεγονός της αφθαρσίας του σώματός του. • Ο ορισμός της έννοιας «ιερομάρτυρας».
	3.1.2 Να διακρίνουν μέσα από τον βίο του Αγίου Φιλουμένου εκείνα τα γνωρίσματα, που τον ανέδειξαν ως μια αγία μορφή της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα Αγίου Φιλουμένου: <ul style="list-style-type: none"> - Αγάπη προς τον Θεό. - Αδιάκριτη αγάπη προς τον άνθρωπο. - Απλότητα και ταπεινότητα. - Πίστη. - Υπομονή και εγκαρτέρηση. - Μαρτύριο και ομολογία πίστεως. - Μετά θάνατον αφθαρσία σώματος. • Αντιστοίχιση γεγονότων του βίου του Αγίου με τα κριτήρια αγιότητας και αξιολόγηση της απόφασης της Εκκλησίας για αγιοποίησή του.
3.2	3.2.1 Να γνωρίσουν τα Θεία Γεγονότα που αφορούν στη Γέννηση του Ιησού μέχρι και την παρουσία του ως δωδεκαετή στον Ναό.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ευαγγελική περικοπή της Γέννησης του Χριστού (Ματθ.2:1-12). • Η ευαγγελική περικοπή της προσκύνησης των Μάγων (Ματθ.2:1-12). • Η ευαγγελική περικοπή της φυγής του Ιησού στην Αίγυπτο (Ματθ.2:13-33). • Η ευαγγελική περικοπή της προσκύνησης της Υπαπαντής (Ματθ.2:1-12). • Η ευαγγελική περικοπή με τον Ιησού δωδεκαετή στον Ναό (Ματθ.2:1-12).
	3.2.2 Να κατανοήσουν τον ρόλο του Αγίου Ιωσήφ ως προστάτη του Χριστού και της Παναγίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο βίος του Αγίου Ιωσήφ του Μνήστορος. • Η παρουσία του Αγίου Ιωσήφ στα Θεία Γεγονότα, μέσα από την εκκλησιαστική εικονογραφία.
	3.2.3 Να οδηγηθούν στο συμπέρασμα πως ο Χριστός διώχτηκε για χάρη των ανθρώπων ήδη από βρέφος, τόσο από την άρχουσα τάξη των Ιουδαίων όσο και από αυτούς που δεν	<ul style="list-style-type: none"> • Η καταδίωξη του Ιησού από τον Ηρώδη, ο οποίος ποτέ δεν αντιλήφθηκε τον ρόλο της παρουσίας του στη γη. • Η προσφυγοποίηση της οικογένειας του Χριστού. • Η στάση των Ιουδαίων απέναντι στον Χριστό και η αδυναμία κατανόησης του σωτηριώδους έργου του. • Συσχέτιση καταδίωξης του Χριστού με την καταδίωξη της Εκκλησίας, από όσους την

	κατανοούσαν ή παρεξηγούσαν το κήρυγμά του.	εχθρεύονται, ανά τους αιώνες.
3.3	4.3.1 Να διακρίνουν τον Άγιο Βασίλειο, τις λαϊκές παραδόσεις του Αϊ-Βασίλη και τον Σάντα Κλάους.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Άγιος Βασίλειος, οι λαϊκές παραδόσεις γύρω από την ετήσια έλευσή του και την προσφορά της ευλογίας του και οι σύγχρονες παραδόσεις του δυτικού πολιτισμού περί του Σάντα Κλάους, που μοιράζει παιχνίδια στα παιδιά και είναι παρόν σε πληθώρα καταναλωτικών εκδηλώσεων.
	4.3.2 Να εντοπίσουν στον βίο και το πολυσχιδές έργο του Αγίου Βασιλείου εκείνα τα γνωρίσματα, που οδήγησαν την Εκκλησία να τον τιμά ως Άγιο και Μέγα.	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά γεγονότα από τον βίο του Αγίου Βασιλείου. • Βασιλειάδα – Το κοινωνικό έργο του Αγίου Βασιλείου. • Το συγγραφικό και ποιμαντικό έργο του Αγίου Βασιλείου. • Οι αγώνες του κατά των αιρέσεων, που ταλάνιζαν την Εκκλησία.
	4.3.3 Να παρουσιάζουν έθιμα του λαού, που σχετίζονται με την εορτή του Αγίου Βασιλείου.	<ul style="list-style-type: none"> • Το έθιμο της Βασιλόπιττας. • Τα κάλαντα της πρωτοχρονιάς. • Το πρωτοχρονιάτικο τραπέζι και η προσφορά δώρων στα παιδιά.

Θεματική Ενότητα 4: Η ομορφιά της ζωής

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
4.1	4.1.1 Να κατανοήσουν πως η αγιότητα αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα του Θεού, το οποίο κατά χάριν δόθηκε στον άνθρωπο, ώστε να γίνει και αυτός Θεός κατά χάριν.	<ul style="list-style-type: none"> • «Άγιοι γίνεσθε ότι εγώ Άγιος είμι» (Α΄ Πέτρ. α΄, 16). Η αγιότητα ως χαρακτηριστικό γνώρισμα του Θεού. • Ο σκοπός της δημιουργίας και της ζωής κάθε ανθρώπου σύμφωνα με τον χριστιανισμό («κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν»). • Η απεικόνιση της εσχατολογικής ομορφιάς και του κάλλους των αγίων στη βυζαντινή αγιογραφία.
	4.1.2 Να ορίζουν ποιον θεωρεί η ορθόδοξη θεολογία άγιο άνθρωπο απεριθμώντας τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Άγιος καλείται ο άνθρωπος που επιτυγχάνει τη θέωση, δηλαδή την ένωση με τον Θεό και τη βίωση της χάρης του Θεού. • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός χριστιανού, που εισέρχεται στο αγιολόγιο: <ul style="list-style-type: none"> - Μέλος της Εκκλησίας. - Ορθόδοξη πίστη. - Εκκλησιαστικό φρόνημα. - Αγάπη για τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τη φύση. - Μαρτύριο και ομολογία πίστεως. - Ενάρετη και οσιακή ζωή.

		<ul style="list-style-type: none"> - Θαυματουργία.
	4.1.3 Να εξηγούν με ποιους τρόπους οι πιστοί και η Εκκλησία τιμούν τη μνήμη των Αγίων.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι απόδοσης τιμής στους Αγίους από τους πιστούς χριστιανούς και την Εκκλησία: <ul style="list-style-type: none"> - Ανέγερση ναών στο όνομα αγίων και τοποθέτηση ιερών λειψάνων τους στην Αγία Τράπεζα. - Προσκύνηση των ιερών εικόνων και λειψάνων τους. - Θέσπιση εορτών προς τιμή τους. - Συγγραφή ασματικών ακολουθιών, χαιρετισμών και ύμνων προς τιμή τους. - Μίμηση του παραδείγματός τους. - Επίκληση των πρεσβειών και της μεσιτείας τους.
4.2	4.2.1 Να κατανοήσουν ότι η βυζαντινή εικόνα είναι ένα ιδιαίτερο είδος τέχνης, που έχει σκοπό να περιγράψει τον όμορφο κόσμο του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Στοιχεία και είδη της βυζαντινής τεχνοτροπίας. • Η βυζαντινή εικόνα δείχνει τον «καινόν ουρανόν και την καινήν γη», δηλαδή τον κόσμο της χάριτος. • Απεικόνιση εικονιζόμενων προσώπων στην εσχατολογική τους μορφή, εκφράζοντας την μακαριότητα του ανακαινισμένου εν Χριστώ ανθρώπου.
	4.2.2 Να αναλύουν τον σκοπό που επιτελεί μια βυζαντινή εικόνα στη ζωή των χριστιανών και να αποτιμούν τη θρησκευτική και πολιτιστική της αξία.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο σκοπός μιας βυζαντινής εικόνας: <ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη υψηλής δογματικής θεολογίας. - Τέχνη πνευματικής διακονίας. - Τέχνη λειτουργική. - Τέχνη μυστηριακή. - Τέχνη παιδαγωγική. • Η πολιτιστική αξία της βυζαντινής εικόνας και η συμβολή της στην εξέλιξη του παγκόσμιου πολιτισμού.
	4.2.3 Να αντιπαραβάλλουν τη βυζαντινή εικόνα με εικόνες άλλων τεχνοτροπιών, διακρίνοντας εκείνα τα στοιχεία που την κάνουν ξεχωριστή.	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα βυζαντινής τεχνοτροπίας: <ul style="list-style-type: none"> - Σχηματοποίηση. - Λιτότητα. - Διαφοροποίηση. - Υπέρβαση χώρου και χρόνου (κατάργηση προοπτικής). - Εκφραστικότητα και συμβολισμός. • Εικονογραφικές ζώνες και κύκλοι. • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα εικόνων αναγεννησιακής, ρεαλιστικής, νατουραλιστικής, ιμπρεσιονιστικής και αφηρημένης τεχνοτροπίας.

	4.2.4 Να διατυπώνουν την ορθή στάση ενός πιστού χριστιανού απέναντι στις βυζαντινές εικόνες.	<ul style="list-style-type: none"> • Περίοδος Εικονομαχίας και κρίση στη λατρεία της εικόνας. • Θέση ορθόδοξης Εκκλησίας απέναντι στη λατρεία των εικόνων. • Στάση σεβασμού και αγάπης των βυζαντινών εικόνων.
4.3	4.3.1 Να κατανοήσουν πως ο ναός είναι το σύμβολο του νέου όμορφου κόσμου, που ο Χριστός προτείνει ως τρόπο ζωής στους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ναός, ως χώρος λατρείας του Θεού, που οδηγεί τους πιστούς σε κοινωνία μαζί του και μεταξύ τους. • Ο ναός ως κέντρο της ενοριακής ζωής. • Οικειότητα και στάση φιλακολουθίας.
	4.3.2 Να παρουσιάζουν τα μέρη και τη διακόσμηση ενός ναού και να κατανοούν τον συμβολισμό τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα μέρη και η διακόσμηση ενός ναού. • Συμβολισμοί των διαφόρων μερών του ναού. • Αρχιτεκτονικοί τύποι ναών.
	4.3.3 Να αποτιμούν τον ρόλο που επιτελεί ένας ναός στη λατρευτική και την ευρύτερη ζωή των χριστιανών και να αποτιμούν τη θρησκευτική και πολιτιστική του αξία.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ρόλος της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής: <ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη υψηλής δογματικής θεολογίας. - Τέχνη πνευματικής διακονίας. - Τέχνη λειτουργική. - Τέχνη μυστηριακή. - Τέχνη παιδαγωγική. • Η κοινωνική προσφορά του ναού. • Η πολιτιστική αξία της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής και ναοδομίας και η συμβολή της στην εξέλιξη του παγκόσμιου πολιτισμού.
4.4	4.4.1 Να τεκμηριώνουν την παρουσία των ύμνων στη χριστιανική λατρεία ως ένα άλλο μέσο έκφρασης του όμορφου κόσμου του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Στοιχεία ιστορικής εξέλιξης των ύμνων και των δημιουργών τους. • Χαρακτηριστικό γνώρισμα: Μουσική αρτιότητα και τελειότητα. • Η ιερή υμνολογία καταδεικνύει τον μεταμορφωμένο κόσμο της Θείας Χάριτος, τον όμορφο κόσμο του Θεού, τον οποίο πέτυχαν να κατακτήσουν οι άγιοι και τον οποίο πρέπει να στοχεύουν οι πιστοί χριστιανοί. • Απαγγελία ψαλμών.
	4.4.2 Να διακρίνουν και να απαριθμούν τα είδη της ιερής υμνολογίας, ανάλογα με αυτό που εκφράζουν.	<ul style="list-style-type: none"> • Είδη ιερής υμνολογίας, ανάλογα με την έκφραση: <ul style="list-style-type: none"> - Ευχαριστίας. - Δοξολογίας. - Παράκλησης. - Απόδοσης τιμής.

<p>4.4.3 Να αναλύουν τον ρόλο που επιτελεί η ιερή υμνολογία στη ζωή των χριστιανών και να αποτιμούν τη θρησκευτική και πολιτιστική της αξία.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ρόλος της ιερής υμνολογίας: <ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη υψηλής δογματικής θεολογίας. - Τέχνη πνευματικής διακονίας. - Τέχνη λειτουργική. - Τέχνη μυστηριακή. - Τέχνη παιδαγωγική. • Η πολιτιστική αξία της ιερής υμνολογίας και η συμβολή της στην εξέλιξη του παγκόσμιου πολιτισμού.
--	---

Θεματική Ενότητα 5: Φροντίδα για τον κόσμο		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>5.1</p>	<p>5.1.1 Να αναγνωρίζουν τις βασικές θεολογικές αλήθειες που προκύπτουν από τη βιβλική διήγηση της δημιουργίας του κόσμου.</p> <p>5.1.2 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο ο Θεός, μέσα από τη δημιουργία του κόσμου, φανερώνει την αγάπη του προς τον άνθρωπο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση της δημιουργίας του κόσμου από τον Θεό (Γεν. 1:1-2:4α). • Βασικές θεολογικές αλήθειες δημιουργίας του κόσμου: <ul style="list-style-type: none"> - Ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο από αγάπη προς τον άνθρωπο. - Η δημιουργία δεν προκύπτει από κάποια αναγκαιότητα, αλλά είναι προϊόν του ελεύθερου θεϊκού θελήματος, που εκφράζεται με τον λόγο του Θεού. - Κάθε δημιούργημα του Θεού χαρακτηρίζεται από την εξελικτική τελειότητα. - Αποκορύφωμα της Δημιουργίας αποτελεί η δημιουργία του ανθρώπου. - Σκοπός της δημιουργίας του κόσμου είναι η συμμετοχή του στην αγάπη του Θεού. • Η δημιουργία του ανθρώπου, η ευλογία του από τον Θεό, που παραπέμπει σε σχέση πατέρα – γιου, και η δωρεά του «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν». • Ο Θεός τοποθέτησε τον άνθρωπο στη γη με τους καλύτερους περιβαλλοντικούς όρους ζωής κι ανάπτυξης. • Ο Θεός όρισε τον άνθρωπο ως διαχειριστή της δημιουργίας. • Πολυποίκιλη και πολυδιάστατη προσφορά της φύσης και ευρύτερα της όλης δημιουργίας στον άνθρωπο.
<p>5.2</p>	<p>5.2.1 Να κατανοήσουν την ευθύνη όλων των ανθρώπων, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, για την προστασία και διαφύλαξη του περιβάλλοντος, ως δημιουργήματος του Θεού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η εντολή του Θεού στον άνθρωπο να καλλιεργεί και να φροντίζει τη δημιουργία, κάτι που συνεπάγεται μεγάλη ευθύνη για τη διατήρησή της. • Η προστασία του περιβάλλοντος δεν αποτελεί ατομική μόνο ευθύνη, αλλά προϊόν μιας συλλογικής προσπάθειας. • Η συμμετοχή του περιβάλλοντος στη λειτουργία της Εκκλησίας.

	<p>5.2.2 Να ασκούν κριτική γύρω από τη στάση και συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στο περιβάλλον και να προτείνουν τρόπους προστασίας και φροντίδας του.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στάσεις και συμπεριφορές του ανθρώπου, που καταφέρονται επιζήμια απέναντι στο φυσικό περιβάλλον. • Οι αρνητικές συνέπειες της μόλυνσης του φυσικού περιβάλλοντος στην ίδια τη φύση και στον άνθρωπο. • Οι επιπτώσεις της καταστροφής του περιβάλλοντος στην ίδια τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας. • Πρακτικές προστασίας του περιβάλλοντος σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.
	<p>5.2.3 Να εντοπίζουν, μέσα από τον βίο του Αγίου Παΐσιου του Αγιορείτου, την ορθή στάση που πρέπει να έχει ο κάθε άνθρωπος απέναντι στη φύση.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο βίος του Αγίου Παΐσιου του Αγιορείτου, με έμφαση στην ιδιαίτερή του σχέση με τα δέντρα και τα ζώα. • Νουθεσίες του Αγίου Παΐσιου περί της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση.
<p>5.3</p>	<p>5.3.1 Να υπερασπίζονται την άποψη πως ο άνθρωπος αποδεικνύει έμπρακτα ότι είναι συνεργάτης του Θεού, όταν, αξιοποιώντας τα χαρίσματα που του έδωσε ο Θεός, εργάζεται, φτιάχνοντας έργα πολιτισμού.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρίσματα ανθρώπων και αξιοποίησή τους για προαγωγή του ανθρώπινου πολιτισμού. • Τα οφέλη της εργασίας στη ζωή του ανθρώπου και της κοινωνίας ευρύτερα. • Παραδείγματα θεάρεστων και ωφέλιμων έργων πολιτισμού, που ο άνθρωπος κατασκεύασε στο πέρασμα του χρόνου. • Παραδείγματα καταστροφικών έργων, που ο άνθρωπος κατασκεύασε στην πορεία του χρόνου, βλάπτοντας τον εαυτό του, τον συνάνθρωπό του και τη φύση.
	<p>5.3.2 Να κατανοούν την τεχνολογία ως προέκταση των βιολογικών ορίων του ανθρώπου και δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο, για ανακούφισή του από ένα εχθρικό περιβάλλον και όχι ως όπλο, που θα τον βοηθήσει να γίνει Θεός και να λύσει τα υπαρξιακά του προβλήματα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η βιβλική διήγηση του κατακλυσμού και της κιβωτού του Νώε (Γεν. 6:9 – 8:22). • Ο άνθρωπος σώζεται δια της τεχνολογίας (κιβωτός) σε ένα εχθρικό περιβάλλον (κατακλυσμός). • Η βιβλική διήγηση της κατασκευής του πύργου της Βαβέλ (Γεν. 11:1-9). • Ο άνθρωπος νομίζει ότι με την τεχνολογία (άσφαλτος στις οικοδομές) μπορεί να γίνει Θεός και να λύσει τα υπαρξιακά του προβλήματα. Γίνεται ατομιστής και χάνει την επικοινωνία με τον συνάνθρωπο.
	<p>5.3.3 Να ασκούν κριτική γύρω από την αρνητική χρήση της τεχνολογίας από τον άνθρωπο σε σχέση με την καταστροφή του περιβάλλοντος και να προτείνουν</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο αρνητικός ρόλος της τεχνολογίας και της ανάπτυξής της στην καταστροφή του περιβάλλοντος. • Η οικολογική τεχνολογία και η συνεισφορά της στην προστασία του περιβάλλοντος. • Σύγχρονες πρακτικές προστασίας του περιβάλλοντος, όπως η ανακύκλωση, η κομποστοποίηση, η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κ.ά..

	τρόπους ωφέλιμης χρήσης της.	
--	------------------------------	--

Θεματική Ενότητα 6: Η αλήθεια στη ζωή		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
6.1	6.1.1 Να αξιολογούν καθημερινές τους συνήθειες και να επιχειρηματολογούν κατά πόσο τους έχουν γίνει πάθη και τους στερούν την ελευθερία τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Κριτική σκέψη για εντοπισμό των εμπειριών που μπορούν να στερήσουν την προσωπική μας ελευθερία. • Αξιολόγηση καθημερινών συνηθειών με κριτήρια το προσωπικό καλό, την ικανότητα αποδέσμευσης από τη συνήθεια και το κοινό συμφέρον.
	6.1.2 Να κατανοήσουν ότι η πνευματική ελευθερία εξασφαλίζεται, όταν ο άνθρωπος ελέγξει τα πάθη του, κάτι που πετυχαίνεται με καθημερινό αγώνα.	<ul style="list-style-type: none"> • Καθημερινές συνήθειες που μπορούν να γίνουν πάθη και να στερήσουν την ελευθερία του ανθρώπου (φαγητό, ψώνια, ηλεκτρονικά παιχνίδια, διαδίκτυο, τηλεόραση κ.ά.). • Παραδείγματα στάσεων και συμπεριφορών που βοηθούν στον έλεγχο των παθών. • Απόσπασμα από την Προς Κορινθίου Α΄ επιστολή του Αποστόλου Παύλου (κεφ. 5:12: όλα επιτρέπονται αλλά δεν πρέπει να αφήσουμε τίποτα να μας εξουσιάζει). • Ημερολογιακή καταγραφή ημερών που δεν βλέπουν τα παιδιά τηλεόραση και συζήτηση της εμπειρίας τους για σύνδεση της θεωρίας με την πράξη.
	6.1.3 Να αντιληφθούν ότι οι ελεύθερες επιλογές μας έχουν συνέπειες για μας, τους συνανθρώπους μας και την κοινωνία, για τις οποίες φέρουμε ευθύνη.	<ul style="list-style-type: none"> • Διαμοιρασμός μέρους ευθύνης παιδιών, γονέων, δασκάλων, τηλεοπτικών καναλιών και κράτους στη διαχείριση της ελευθερίας των παιδιών. • Απόσπασμα από την Προς Γαλάτας επιστολή του Αποστόλου (κεφ. 5:13-14: χρήση ελευθερίας για μια αγαπητική και όχι εγωιστική ζωή).
6.2	6.2.1 Να κατανοήσουν ότι η πνευματική ειρήνη οδηγεί τους ανθρώπους και στην εξωτερική ειρήνη, την ειρήνη στον κόσμο.	<ul style="list-style-type: none"> • Απόσπασμα των «Μακαρισμών», όπου ο Ιησούς χαρακτηρίζει ευτυχείς όσους είναι ειρηνοποιοί. • Απόσπασμα από την επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς τους Κολοσσαείς, που αναφέρεται στην πνευματική ειρήνη (3:12-15). • Η ανοχή, η συγχώρεση και η αγάπη φέρνουν την ειρήνη στις καρδιές των ανθρώπων. • Παράδειγμα Χριστού και αγίων, που με τον βίο τους αποτελούν οδοδείχτες της ειρήνης.

		<ul style="list-style-type: none"> • Απόσπασμα από το ιδρυτικό κείμενο της UNESCO. • Διάθεση διαλόγου και επιθυμία συμφιλίωσης εκεί που προκύπτουν διαφορές και αρχίζουν αντιπαραθέσεις.
	6.2.2 Να διατυπώνουν τη θέση της Εκκλησίας αναφορικά με τις συγκρούσεις και την αναγκαιότητα επικράτησης της ειρήνης.	<ul style="list-style-type: none"> • «Ειρηνικά»: Αιτήσεις που ψάλλονται στις ιερές ακολουθίες, ώστε να έρθει η ειρήνη στις καρδιές των ανθρώπων και σε όλο τον κόσμο. • Η ειρήνη στους ύμνους της Εκκλησίας. • Η ειρήνη και η συμφιλίωση ως αρετή και πρόταση της Εκκλησίας για ενότητα με τον συνάνθρωπο και ανακούφιση όλων αυτών που υποφέρουν από τον πόλεμο και τις αρνητικές του συνέπειες.
	6.2.3 Να εντοπίζουν τους λόγους που οδηγούν τους ανθρώπους στις φιλονικίες και στον πόλεμο και να προτείνουν τρόπους για ειρήνευση και ενότητα των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστορικό γεγονότων, που οδήγησαν σε διαμάχες και ξέσπασμα πολέμων. • Μελέτες περιπτώσεων, που αποτέλεσαν αιτία φιλονικίας και έντονων αντιπαραθέσεων. • Κώδικας καλής συμπεριφοράς και επίλυσης συγκρούσεων. • Πρόταση της Εκκλησίας για ειρήνευση στις καρδιές και το μυαλό των ανθρώπων.
6.3	6.3.1 Να κατανοήσουν πως οι άνθρωποι που αγωνίζονται για το καλό και τη δικαιοσύνη, κατά το πρότυπο του Χριστού και των Αγίων, έχουν αιώνια χαρά.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της δικαιοσύνης. • Απόσπασμα των «Μακαρισμών», όπου ο Ιησούς χαρακτηρίζει ευτυχείς όσους επιζητούν τη δικαιοσύνη στη ζωή τους. • Προτροπή πατερικών κειμένων των Τριών Ιεραρχών για μίμηση του παραδείγματος του Χριστού, που αδικήθηκε από τους ανθρώπους όσο κανείς άλλος, αλλά με την αγάπη του διέλυσε την αδικία. • Παραδείγματα ιστορικών προσώπων, που αγωνίστηκαν για την επικράτηση της δικαιοσύνης (Μακρυγιάννης, Μάρτιν Λούθερ Κινγκ κα). • Στάση διεκδίκησης της δικαιοσύνης στις ανθρώπινες σχέσεις.
	6.3.2 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο προσπαθεί η Εκκλησία ιστορικά και διαχρονικά να δημιουργήσει τον καινούριο και δίκαιο κόσμο που κήρυττε ο Χριστός με τη διδασκαλία του.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόπος οργάνωσης των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων. • Η θέση της Εκκλησίας γύρω από τις κοινωνικές ανισότητες, τη διαχείριση του πλούτου, την ισότητα των φύλων. • Το κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας παλαιότερα κατά τα βυζαντινά χρόνια, αλλά και σήμερα. • Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας.
	6.3.3 Να παρουσιάζουν τα προβλήματα που δημιουργεί η αδικία στον εαυτό τους και στους	<ul style="list-style-type: none"> • Συναισθήματα των ανθρώπων, που βιώνουν την αδικία στη ζωή τους. • Αρνητικές επιπτώσεις της αδικίας στη ζωή των ανθρώπων και στην κοινωνία ευρύτερα. • Περιστατικά και μελέτες περιπτώσεων εκδήλωσης συμπεριφορών, που δημιουργούν

	συνανθρώπους τους και να προτείνουν τρόπους θεμελίωσης της δικαιοσύνης.	<p>συνθήκες αδικίας.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η κοινωνική δικαιοσύνη κερδίζεται με αγώνες και θυσίες.
6.4	6.4.1 Να κατανοήσουν ότι ο άνδρας και η γυναίκα, καθώς είναι εικόνες και παιδιά του Θεού, είναι και μεταξύ τους ίσοι.	<ul style="list-style-type: none"> • Η δημιουργία του άνδρα και της γυναίκας στην Παλαιά Διαθήκη. • Η στάση του Χριστού απέναντι στη γυναίκα. • Η τιμή της γυναίκας στο πρόσωπο της Παναγίας και των αγίων γυναικών. • Πρόταση της Εκκλησίας για ισότητα ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες.
	6.4.2 Να αντιπαραβάλλουν τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία πριν από τον ερχομό του Χριστού, με τη θέση της γυναίκας μετά την έλευση του Χριστού έως και σήμερα, ώστε να κατανοήσουν τον καθοριστικό ρόλο του Χριστού στην αποκατάσταση της θέσης της γυναίκας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η θέση της γυναίκας στα παλαιά χρόνια και στις ανδροκρατούμενες κοινωνίες, πριν από τη γέννηση του Χριστού. • Η αντιμετώπιση των γυναικών από τον Χριστό. • Οι μαθήτριες του Χριστού. • Η επαναστατική πρόταση της Εκκλησίας και του χριστιανισμού περί ισότητας των φύλων («ούκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»). • Η θέση της γυναίκας στη σημερινή εποχή.
	6.4.3 Να επιχειρηματολογούν υπέρ της ισότητας των δύο φύλων.	<ul style="list-style-type: none"> • Θετικές επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο, όταν άνδρες και γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες. • Αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνία, όταν η θέση της γυναίκας είναι υποβαθμισμένη και υποτιμημένη.

Θεματική Ενότητα 7: Γιορτάζουμε το Πάσχα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
7.1	7.1.1 Να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό «Μεγάλη», που προσδίδει η ορθόδοξη Εκκλησία στην εβδομάδα των παθών και της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Χρονικός προσδιορισμός της Μεγάλης Εβδομάδας. • Τα γεγονότα, που εορτάζει η Ορθόδοξη Εκκλησία κάθε ημέρα αυτής της εβδομάδας. • Η πολύ μεγάλη και κοσμοσωτήρια σημασία της Σταύρωσης, της Ταφής και της Ανάστασης του Χριστού, για την ορθόδοξη χριστιανική πίστη και τους απανταχού χριστιανούς.
	7.1.2 Να τοποθετούν σε χρονική σειρά και να διηγούνται τα γεγονότα που περιλαμβάνονται στη Μεγάλη Εβδομάδα.	<ul style="list-style-type: none"> • Γεγονότα που περιλαμβάνονται στη Μεγάλη Εβδομάδα: Ο ιερός Νιπτήρας, ο Μυστικός Δείπνος, η προσευχή και η σύλληψη του Χριστού, ο Εμπαιγμός, η Δίκη, η Πορεία προς τον Γολγοθά, η Σταύρωση, η Αποκαθήλωση, η Ταφή και η Ανάσταση του Χριστού. • Σύνδεση των γεγονότων που αναφέρονται στο Θείο Πάθος και τοποθέτησή τους σε μια

		χρονική σειρά.
	7.1.3 Να συσχετίζουν τα γεγονότα που περιλαμβάνονται στη Μεγάλη Εβδομάδα με όλα όσα συμβαίνουν στους ναούς κατά τις Ακολουθίες όλων των ημερών της Μεγάλης Εβδομάδας.	<ul style="list-style-type: none"> • Γεγονότα από τις ιερές ακολουθίες στους ναούς, κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας. • Σύμβολα, εικόνες, ύμνοι, τελετουργίες και έθιμα των ημερών της Μεγάλης Εβδομάδας.

Θεματική Ενότητα 8: Γνωριμία με όλους και όλες		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
8.1	8.1.1 Να προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας της μουσουλμανικής θρησκείας και των μουσουλμάνων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομασίες (Ισλαμισμός, Μουσουλμανισμός, Μωαμεθανισμός) και ιστορικογεωγραφικός προσδιορισμός της γένεσης του Ισλαμισμού. • Αλλάχ: ο ένας και μοναδικός Θεός. • Ο προφήτης Μωάμεθ ως ιδρυτής του Μουσουλμανισμού. • Κοράνι: το ιερό βιβλίο των Μωαμεθανών. Χαντίθ: η ιερή παράδοση. • Τέμενος-Τζαμί: ο χώρος λατρείας.
	8.1.2 Να παρουσιάζουν τις σημαντικότερες πτυχές της λατρευτικής ζωής και θρησκευτικής παράδοσης των Μουσουλμάνων.	<ul style="list-style-type: none"> • Η κλήση των πιστών για προσευχή πέντε φορές την ημέρα από τον μουεζίνη πάνω στους μιναρέδες. • Το πλύσιμο των πιστών στην κρήνη του τεμένους πριν από την προσευχή. • Η στροφή των πιστών προς την κατεύθυνση της Μέκκας κατά την προσευχή. • Η απαγγελία στίχων του Κορανιού από τον ιμάμη στον άμβωνα. • Ο τελετουργικός ρυθμός της προσευχής των Μουσουλμάνων. • Η νηστεία των Μουσουλμάνων την περίοδο του Ραμαζανιού. • Η ιερή μέρα της Παρασκευής. • Η παράδοση των αραβουργημάτων και των χαλιών ισλαμικής τέχνης.
	8.1.3 Να καθορίζουν τις σχέσεις που θα πρέπει να επικρατούν ανάμεσα στους Χριστιανούς και τους Μουσουλμάνους,	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε πρόσωπο είναι μοναδικό, ανεπανάληπτο και εικόνα του Θεού. • Οι αιρετικοί και οι ετερόδοξοι είναι συνάνθρωποι, για τους οποίους οι χριστιανοί πρέπει να προσεύχονται. • Στάση σεβασμού και αποδοχής τη διαφορετικότητα.

	υπογραμμίζοντας την αναγκαιότητα για διάλογο ανάμεσα στις δύο θρησκείες.	<ul style="list-style-type: none"> • Επιδίωξη κατανόησης, διαλόγου, επικοινωνίας, πνεύματος συνεννόησης και συνεργασίας.
8.2	8.2.1 Να προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας της ιουδαϊκής θρησκείας και των ιουδαίων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομασίες (Ιουδαϊσμός, Εβραϊσμός) και ιστορικογεωγραφικός προσδιορισμός της γένεσης του Ιουδαϊσμού. • Θρησκευτικά πιστεύω των Ιουδαίων. • Εβραϊκή Βίβλος και Ταλμούδ. • Η συναγωγή: ο χώρος λατρείας.
	8.2.2 Να παρουσιάζουν τις σημαντικότερες πτυχές της λατρευτικής ζωής και θρησκευτικής παράδοσης των Ιουδαίων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο διαχωρισμός της ιερής ακολουθίας σε τρία μέρη (ανάγνωση γραφών, κήρυγμα, προσευχή και απαγγελία ψαλμών). • Η τέλεση της Ακολουθίας και η διδασκαλία του Νόμου από τον Ραββίνο. • Η απαγγελία προσευχών και κειμένων από τις Γραφές στον άμβωνα. • Το άναμμα της Επτάφωτου Λυχνίας. • Η ιερή μέρα του Σαββάτου. • Σημαντικότερες ιουδαϊκές λατρευτικές εορτές (Πάσχα, Εορτή Αζύμων, Πεντηκοστής, Σκηνοπηγίας, Εξιλασμού). • Τελετή θρησκευτικής ενηλικίωσης.
	8.2.3 Να εντοπίζουν ομοιότητες ανάμεσα στον Χριστιανισμό και τον Ιουδαϊσμό και να προτείνουν τη στάση που θα πρέπει να επιδεικνύουν μεταξύ τους οι πιστοί των δύο θρησκειών.	<ul style="list-style-type: none"> • Κοινά σημεία ανάμεσα στη θρησκευτική παράδοση Χριστιανισμού και Ιουδαϊσμού. • Ο ορισμός του κάθε προσώπου ως εικόνας του Θεού. • Οι αιρετικοί και οι ετερόδοξοι είναι συνάνθρωποι, για τους οποίους οι χριστιανοί πρέπει να προσεύχονται. • Στάση σεβασμού και αποδοχής τη διαφορετικότητα. • Επιδίωξη κατανόησης, διαλόγου, επικοινωνίας, πνεύματος συνεννόησης και συνεργασίας.

Θεματική Ενότητα 9: Επίκαιρα Θέματα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
9.1	9.1.1 Να δικαιολογούν την τιμή του Αγίου Πανάρετου ως	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου του Αγίου Πανάρετου και η σχέση του με την πόλη της Πάφου. • Ο ορισμός της έννοιας «πολιούχος» άγιος.

	πολιούχου αγίου της Πάφου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ταπείνωση, η απλότητα και προ πάντων η αγάπη προς τον συνάνθρωπο είναι δρόμοι που οδήγησαν τον Άγιο Πανάρετο κοντά στον Χριστό και οδηγούν τον κάθε άνθρωπο στην αγιότητα.
	9.1.2 Να τεκμηριώνουν το μέγεθος της αγάπης και προσφοράς του Αγίου Πανάρετου προς τον συνάνθρωπό του, καταφεύγοντας στο κοινωνικό, πνευματικό, εκκλησιαστικό και εθνικό του έργο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η προσφορά και το έργο του Αγίου: <ul style="list-style-type: none"> - στον πνευματικό τομέα: ιεράρχης της Εκκλησίας και πνευματικός πατέρας πολλών πονεμένων Κυπρίων, των οποίων στήριξε την πίστη στην πολύ δύσκολη περίοδο της τουρκοκρατίας. Στήριξε την παιδεία και την εκπαίδευση των Κυπρίων. - στον κοινωνικό τομέα: στήριξε οικονομικά πολλούς δυσπραγούντες συνανθρώπους του. - στον εκκλησιαστικό τομέα: ανέγειρε και ανακαίνισε πολλούς ναούς και μονές, όπου κατέφευγαν οι πιστοί χριστιανοί. - στον εθνικό τομέα: προστάτευσε τους συμπατριώτες του από τους εξισλαμισμούς και στήριξε τον λαό, παρεμβαίνοντας και καταγγέλλοντας τις αυθαιρεσίες των Τούρκων.
9.2	9.2.1 Να παρουσιάζουν τα σημαντικότερα γεγονότα του βίου του Αγίου Επιφάνιου και να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του ως προστάτη και πολιούχου αγίου της Κωνσταντίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής του Αγίου Επιφάνιου. Δομικά στοιχεία αφήγησης του βίου του Αγίου. • Ο ορισμός της έννοιας «πολιούχος» άγιος. • Η σχέση του Αγίου Επιφάνιου με την αρχαία πόλη της Σαλαμίνας, που μετονομάσθηκε Κωνσταντία, και είναι η σημερινή κατεχόμενη πόλη της Αμμοχώστου.
	9.2.2 Να αξιολογούν την προσφορά του Αγίου Επιφάνιου προς τον άνθρωπο, το κοινωνικό σύνολο και την Εκκλησία.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αρχιεροσύνη του και οι αγώνες του Αγίου για θεμελίωση του χριστιανισμού στις καρδιές των ανθρώπων σε εποχές πολύ δύσκολες. • Η συνεισφορά του στην καταπολέμηση των αιρέσεων, που αντιμάχονταν τον χριστιανισμό. • Σημαντικό συγγραφικό έργο, για στήριξη των πιστών και καταπολέμηση των αιρέσεων. • Έμπρακτη, υλική, πνευματική και ηθική στήριξη των αδύνατων και φτωχών συνανθρώπων.
	9.2.3 Να αναγνωρίζουν, μέσα από την απεικόνιση του Αγίου Επιφάνιου στη βυζαντινή αγιογραφία, βασικά χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η μορφή και το παρουσιαστικό του Αγίου Επιφάνιου σε μια βυζαντινή αγιογραφία. • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα παρουσιαστικού ενός ιεράρχη και πατέρα της Εκκλησίας.

Στ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
ΠΟΡΕΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

Θεματική Ενότητα 1: Ο Χριστός μεταμορφώνει τη ζωή		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
1.1.	1.1.1 Να κατανοήσουν πως η ενανθρώπιση του Θεού είναι ένα ορόσημο στην ανθρώπινη ιστορία, καθώς ο Θεός αποκαλύπτει την αλήθεια στον άνθρωπο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποκάλυψη του Χριστού στους μαθητές ότι αυτός είναι η αλήθεια. • Η αδυναμία πολλών ανθρώπων στο παρελθόν (Γραμματέων, Φαρισαίων, Πιλάτου) και σήμερα (αθέων, αιρετικών, αλλά και χριστιανών) να αντιληφθούν την αλήθεια στο πρόσωπο του Χριστού. • Η αλήθεια δεν είναι κάποια αφηρημένη έννοια και θεωρία, αλλά ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ο ίδιος ο Χριστός. • Διάκριση αλήθειας ως αποτέλεσμα νοητικών διεργασιών και αλήθειας, που είναι δώρο και αποκάλυψη του ίδιου του Θεού. • Η τομή της ανθρώπινης ιστορίας σε προ Χριστού και μετά Χριστού εποχή.
	1.1.2 Να επισημαίνουν τους τρόπους, με τους οποίους η αλήθεια του Χριστού μπορεί να γίνει βίωμα από κάθε άνθρωπο, που ελεύθερα ακολουθεί τον Χριστό.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αλήθεια δεν είναι μια θεωρητική αναζήτηση, αλλά προσωπική συνάντηση με τον Χριστό. • Ο Χριστός αποκαλύπτεται ως Αλήθεια σε όσους τον πλησιάζουν ελεύθερα. • Αντιπαραβολή της στάσης των μαθητών του Χριστού με αυτής των Γραμματέων και Φαρισαίων απέναντι στην Αλήθεια.
1.2.	1.2.1 Να καταλήξουν στο συμπέρασμα πως, όταν ο άνθρωπος βρίσκεται σε διάσπαση με τον Θεό, κυριαρχείται από αντίθετες δυνάμεις, που τον ωθούν να μεταφέρει τη διάσπαση στον εαυτό του, τον συνάνθρωπό του και τη φύση.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας της θεραπείας του δαιμονιζόμενου από τον Χριστό (Λουκ. 8:27-39) (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Η διάσπαση του δαιμονιζόμενου με τον εαυτό του: τον κτυπούσε και τον έκοβε με πέτρες. • Η διάσπαση του δαιμονιζόμενου με τον συνάνθρωπό του: καμία κοινωνική σχέση με τους άλλους, που τον έδεναν με αλυσίδες. • Η διάσπαση του δαιμονιζόμενου με τη φύση: κατοικούσε στους τάφους.
	1.2.2 Να ασκούν κριτική στη στάση των Γαδαρηνών απέναντι	<ul style="list-style-type: none"> • Στάση Γαδαρηνών απέναντι στον δαιμονιζόμενο: έλλειψη φιλανθρωπίας. • Στάση Γαδαρηνών απέναντι στον Χριστό: αγνωμοσύνη και άρνησή τους να θυσιάσουν το

	στον ασθενούντα συνάνθρωπό τους και απέναντι στον Χριστό.	προσωπικό τους συμφέρον για τον συνάνθρωπό τους.
	1.2.3 Να επισημαίνουν τα στοιχεία που συνιστούν το γεγονός της ριζικής μεταμόρφωσης και ανακαίνισης του δαιμονιζόμενου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η συνάντηση του δαιμονιζόμενου με τον Χριστό και ο διάλογός τους. • Τεκμήρια μεταμόρφωσης δαιμονισμένου: <ul style="list-style-type: none"> - Η εσωτερική και εξωτερική αλλαγή του δαιμονισμένου («ιματισμένος και σωφρονούντας»). - Ανάπτυξη ελεύθερης βούλησης. Διάθεση για ιεραποστολικό έργο. - Επικοινωνία με τον Θεό, τον συνάνθρωπο, τον εαυτό και την φύση.
	1.2.4 Να κατανοήσουν τον κυρίαρχο λόγο για τον οποίο γίνεται ένα θαύμα, που δεν είναι άλλος από την μεταμόρφωση και ανακαίνιση του ανθρώπου.	<ul style="list-style-type: none"> • Το αποτέλεσμα της θεραπείας του δαιμονισμένου, που δεν είναι άλλο από τη μεταμόρφωσή του σε ιεραπόστολο της προσωπικής του εμπειρίας. • Τα θαύματα του Ιησού ως εποπτικοποίηση της διδασκαλίας του.
	1.2.5 Να κατανοήσουν τη δύναμη που έχει ο χριστιανός να αντιμετωπίζει με τη βοήθεια του Χριστού κάθε δαιμονική επίδραση.	<ul style="list-style-type: none"> • Η ιστορία του Αγίου Κυπριανού και της Αγίας Ιουστίνης ως παράδειγμα υποταγής του διαβόλου και του μάγου Κυπριανού στη δύναμη του Χριστού και της χριστιανής Ιουστίνης.
1.3.	1.3.1 Να ξεχωρίζουν ανάμεσα στην αγάπη προς τον συνάνθρωπο και την πιστή τήρηση των νόμων, ποιο από τα δύο έχει πρωταρχική σημασία ως γνώμονας ζωής στον καινούριο κόσμο του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης της ιστορίας της θεραπείας της συγκύπτουσας γυναίκας από τον Χριστό (Λουκ. 13:10-17) (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Με το θαύμα της θεραπείας της συγκύπτουσας γυναίκας καταδικάζεται η τυπολατρία, δηλαδή η στείρα προσκόλληση στο γράμμα του νόμου. • Πάνω από τον νόμο βρίσκεται η αγάπη του Θεού, η αγάπη για τον άνθρωπο.
	1.3.2 Να διακρίνουν ποια ήταν η σημασία της θεραπείας της συγκύπτουσας γυναίκας για την ίδια και για τους παρευρισκόμενους, καθώς και για όλους τους πιστούς.	<ul style="list-style-type: none"> • Σημασία της θεραπείας για την ίδια τη συγκύπτουσα γυναίκα: <ul style="list-style-type: none"> - Βρίσκει την υγεία της μετά από πολύ καιρό. - Ενώ η ασθένεια την ανάγκαζε να βλέπει προς τη γη, ο Χριστός τη στρέφει προς τον ουρανό. Πνευματική μεταμόρφωση. • Σημασία της θεραπείας για τους παρευρισκόμενους και τους πιστούς: <ul style="list-style-type: none"> - Νοηματοδότηση των νόμων. Οι νόμοι είναι μέσο και όχι σκοπός. Ο άνθρωπος είναι πάνω από τους νόμους. - Πνευματικός προσανατολισμός του ανθρώπου είναι η αγάπη. • Συγχρονισμός θεολογικού μηνύματος με το σήμερα και την καθημερινότητά τους.

	1.3.3 Να αξιολογούν τη στάση του αρχισυνάγωγου απέναντι στο γεγονός της θεραπείας την ημέρα του Σαββάτου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η κατάκριση και η αγανάκτηση του αρχισυνάγωγου. • Η υποκριτική και τυπολατρική στάση του αρχισυνάγωγου.
	1.3.4 Να αναφέρουν τις διαφορές του Σαββάτου των Εβραίων με την Κυριακή των Χριστιανών.	<ul style="list-style-type: none"> • Η τυπική προσκόλληση στον νόμο για το εβραϊκό Σάββατο και ο ανθρωπιστικός προσανατολισμός της Κυριακής των χριστιανών, όπου λατρεύεται ο Θεός αλλά και διακονείται ο άνθρωπος.
1.4.	1.4.1 Να ορίζουν τι είναι οι «Μακαρισμοί» και σε ποια ομιλία του Χριστού ειπώθηκαν.	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός της έννοιας «Μακαρισμοί». • Χωροχρονικός προσδιορισμός της Επί του Όρους ομιλίας.
	1.4.2 Να σταχυολογούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα όσων θεωρούνται από τον Χριστό πραγματικά χαρούμενοι και να συνθέτουν τον νέο τρόπο ζωής, που επικαλείται ο Ιησούς μέσα από τους Μακαρισμούς στην Επί του Όρους ομιλία του.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι Μακαρισμοί που είπε ο Χριστός στην Επί του Όρους Ομιλία του. • Τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα όσων θεωρούνται αληθινά ευτυχείς: <ul style="list-style-type: none"> - Πραότητα. - Ελεημοσύνη. - Καθαρότητα. - Ειρήνη. - Δικαιοσύνη. - Πένθος. • Σύνθεση διαφορετικών παραμέτρων και κωδικοποίησή τους για παραγωγή ενιαίου κειμένου.
	1.4.3 Να κατανοήσουν ότι η Βασιλεία του Θεού δεν είναι μια κατάσταση μόνο μελλοντική, αλλά και τωρινή, η επικράτηση της οποίας συνδέεται με την εν Χριστώ ζωή.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της Βασιλείας του Θεού σύμφωνα με την ορθόδοξη θεολογία. • Τρόποι επίτευξης της εν Χριστώ ζωής σήμερα από τον σύγχρονο άνθρωπο: <ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή στη λατρευτική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. - Αρμονική σχέση με τον Θεό, τον συνάνθρωπο, τον εαυτό του και τη φύση.
1.5	1.5.1 Να ορίζουν την προσευχή ως μέσο επικοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τον ίδιο τον εαυτό του.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της προσευχής κατά την ορθόδοξη θεολογία. • Η προσευχή δεν γίνεται για ενημέρωση του Θεού, καθώς ήδη είναι γνώστης των πάντων, αλλά γίνεται ως αναφορά της όλης ύπαρξης του ανθρώπου προς τον Θεό και της κοινωνίας μαζί του. • Διαφορετικά είδη προσευχής (ευχαριστία, παράκληση και δοξολογία). • Η προσευχή ως πεδίο αγαπητικής σχέσης με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τον εαυτό.
	1.5.2 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο η επικοινωνία με τον Θεό μέσω της προσευχής βοηθά τον	<ul style="list-style-type: none"> • Συνδρομή της προσευχής στην αυτογνωσία: <ul style="list-style-type: none"> - Νοηματοδότηση ζωής και θανάτου, καθώς αντιλαμβάνεται γιατί ζει και γιατί πεθαίνει. - Βοήθεια στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, διακρίνοντας το ουσιαστικό από το ασήμαντο.

	άνθρωπο να κατανοήσει καλύτερα τον εαυτό του και να μεταμορφωθεί.	<ul style="list-style-type: none"> - Επίσκεψη της χάρις του Θεού και εμπειρία εσωτερικής γαλήνης, ευτυχίας και επίγνωσης της αμαρτωλότητας. - Θεμελίωση της αγαπητικής του σχέσης με τους συνανθρώπους, αλλά και τη κτίση. - Ενίσχυση της πίστης, στήριξη και ενδυνάμωση στις δύσκολες στιγμές.
	1.5.3 Να διακρίνουν μέσα από το παράδειγμα του βίου του Αγίου Αντωνίου ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν, ώστε η προσευχή να είναι αληθινή.	<ul style="list-style-type: none"> • Το παράδειγμα του βίου του Αγίου Αντωνίου και η σχέση του με την προσευχή. • Προϋποθέσεις προσευχής: <ul style="list-style-type: none"> - Η έντονη επιθυμία για επικοινωνία με τον Θεό. - Η αληθινή παρουσία κατά την προσευχή. - Η αίσθηση της παρουσίας του προσωπικού Θεού. - Η επίγνωση της αμαρτωλότητας.
1.6	1.6.1 Να διακρίνουν τη νηστεία σε σωματική και πνευματική και να κατανοούν τον ρόλο της ως μέσου επικοινωνίας με τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της νηστείας κατά την ορθόδοξη θεολογία. • Η διάκριση της νηστείας σε: <ul style="list-style-type: none"> - Σωματική: αποχή από συγκεκριμένες τροφές. - Πνευματική: αποχή από λογισμούς, επιθυμίες και κακές συνήθειες. • Με τη νηστεία ο πιστός χριστιανός πεινά τον Θεό.
	1.6.2 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο η επικοινωνία με τον Θεό μέσω της νηστείας δίνει την ευκαιρία στον άνθρωπο να βοηθήσει τον συνάνθρωπό του.	<ul style="list-style-type: none"> • Η νηστεία ως συνετή χρήση των υλικών αγαθών, που συνεπάγεται μείωση της υπερκατανάλωσης και της αφαίμαξης του φυσικού πλούτου της γης. • Η νηστεία ως εγκράτεια και προσφορά προς τον μη έχοντα συνάνθρωπο. • Η πνευματική νηστεία ως στροφή του μυαλού στα πνευματικά αγαθά, τα οποία δημιουργούν αρμονική σχέση ανάμεσα στον άνθρωπο και τον συνάνθρωπό του.
	1.6.3 Να εξηγούν πότε οι πιστοί χριστιανοί νηστεύουν και να τοποθετούν χρονικά τις περιόδους των μεγάλων νηστειών.	<ul style="list-style-type: none"> • Χρονικές περίοδοι νηστειών των Χριστουγέννων, του Πάσχα, των Αποστόλων και της Παναγίας. • Νηστεία πριν από τη συμμετοχή στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, ως άσκηση και παράκληση.

Θεματική Ενότητα 2: Μια μεγάλη οικογένεια

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
2.1	2.1.1 Να αιτιολογούν τον χαρακτηρισμό της Εκκλησίας ως	<ul style="list-style-type: none"> • Η Εκκλησία είναι θεανθρώπινος οργανισμός με αποστολή τη δημιουργία μιας παγκόσμιας αδελφικής κοινωνίας.

	«κοινωνία αγάπης».	<ul style="list-style-type: none"> • Μέλος της Εκκλησίας σημαίνει συμμετοχή στην κοινωνία ελευθερίας και αγάπης, που είναι ο Τριαδικός Θεός. • Στη λατρευτική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας οικοδομείται και σφραγίζεται η αδελφότητα μεταξύ των ανθρώπων. • Η Εκκλησία αγκαλιάζει με αγάπη όλους τους ανθρώπους χωρίς να κάνει διακρίσεις. Η ισότητα και η δικαιοσύνη ως χαρακτηριστικό της γνώρισμα. • Οι συμβολικές εικόνες της Εκκλησίας ως άμπελος και καράβι.
	2.1.2 Να κατανοήσουν ότι στην εκκλησιαστική κοινότητα βαθαίνουν οι σχέσεις των μελών, όταν αυτά νιώθουν και συμπεριφέρονται ως αδέρφια.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Θεός ως πατέρας και οι πιστοί ως πνευματικά αδέρφια. • Οι Οικουμενικές Σύνοδοι και η συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων. • Το κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας. • Παραδείγματα από το πνευματικό, κοινωνικό και εθνικό έργο της Εκκλησίας σε δύσκολες περιόδους του έθνους.
2.2	2.2.1 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο η Εκκλησία ως κοινωνία αγάπης φανερώνεται μέσα στη Θεία Λειτουργία.	<ul style="list-style-type: none"> • Η Θεία Λειτουργία είναι ο ιερός χώρος και χρόνος μέσα στον οποίο ζώντες και νεκροί συγκεντρώνονται κοντά στον Χριστό, απεμπολώντας έχθρες και μίση. • Θεία Ευχαριστία: ο Χριστός και πάλι σε μια πράξη απόλυτης αγάπης θυσιάζεται και δωρίζεται στον κάθε πιστό. • Λειτουργία-μετά-τη Λειτουργία: ο αντιδωρισμός της αγάπη του Θεού από τους κοινωνούντες πίσω στους συνανθρώπους. • Η Θεία Λειτουργία αγκαλιάζει με αγάπη όλους τους ανθρώπους, χωρίς να κάνει διακρίσεις.
	2.2.2 Να αποδεικνύουν με ποιο τρόπο προτυπώνεται ο Τριαδικός Θεός μέσα στη η Θεία Λειτουργία.	<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα Τριαδικού Θεού. • Αντιστοίχιση γνωρισμάτων Θεού με τους συμμετέχοντες στη Θεία Λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - Διαφορά και ενότητα - Όλοι και όλες διαφορετικοί και διαφορετικές , αλλά ενωμένοι και ενωμένες. - Ελευθερία και αγάπη – Ελεύθερη συμμετοχή των πιστών στο μυστήριο της αγάπης. - Ισότητα – Απουσία διακρίσεων.

Θεματική Ενότητα 3: Η πορεία της Εκκλησίας

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
3.1	3.1.1 Να επισημαίνουν μέσα από τα λόγια του ίδιου του Χριστού το κριτήριο ίδρυσης και την αποστολή	<ul style="list-style-type: none"> • Λόγια του Χριστού προς τους μαθητές του: «Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28,19).

	της Εκκλησίας και να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό της ως «αποστολική» και «καθολική».	<ul style="list-style-type: none"> • Οι έννοιες «καθολική» και «αποστολική», ως χαρακτηρισμοί της Εκκλησίας, όπως φαίνονται και μέσα από το Σύμβολο της Πίστεως.
	3.1.2 Να τεκμηριώνουν πως η Εκκλησία στην ιστορική της πορεία από τη θεμελίωσή της μέχρι και σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπη με ποικίλα εμπόδια και δυσκολίες, κατανοώντας, όμως, πως αντέχει τον οποιοδήποτε κλυδωνισμό, καθώς είναι θεανθρώπινος οργανισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Δύσκολες συνθήκες στην ιστορική πορεία της Εκκλησίας: <ul style="list-style-type: none"> - Περίοδοι διωγμών. - Αιρέσεις. - Σχίσματα. - Καθεστωτικές πολεμικές πολιτικές. • Η Εκκλησία ως θεανθρώπινος οργανισμός: Το σώμα της Εκκλησίας με κεφαλή τον Χριστό και μέλη την Παναγία, τους αγίους, τους αγγέλους και τους πιστούς.
3.2	3.2.1 Να κατανοήσουν ότι οι Απόστολοι, με πνεύμα υπακοής και μαθητείας, αλλά και με τη στήριξη του Αγίου Πνεύματος, συνέχισαν το έργο του Χριστού και πέτυχαν να διαδώσουν το μήνυμα της διδασκαλίας του θεμελιώνοντας τις πρώτες Εκκλησίες.	<ul style="list-style-type: none"> • Προϋποθέσεις επιτυχίας του έργου των Αποστόλων: <ul style="list-style-type: none"> - Αυταπάρνηση. - Υπακοή-Μαθητεία. - Ενότητα. - Θεία Χάρη. • Το κήρυγμα, η βάπτισμα πιστών και η θεμελίωση των πρώτων Εκκλησιών.
	3.2.2 Να τεκμηριώνουν, καταφεύγοντας στο ιεραποστολικό τους έργο, την τεράστια συμβολή των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου στη θεμελίωση της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι περιοδείες και το ιεραποστολικό έργο του Αποστόλου Παύλου. • Οι περιοδείες και το ιεραποστολικό έργο του Αποστόλου Πέτρου. • Οι δυσκολίες και τα εμπόδια, που συνάντησαν οι δύο Απόστολοι στην προσπάθειά τους να διαδώσουν το Ευαγγέλιο.
	3.2.3 Να αξιολογούν τον θεσμό των διακονισσών ως διακονία και προσφορά της γυναίκας προς την Εκκλησία.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο θεσμός των διακονισσών στην Εκκλησία. • Ο ρόλος των διακονισσών στην Εκκλησία: <ul style="list-style-type: none"> - Φιλανθρωπικό έργο: επισκέπτριες των ασθενών, των θλιβομένων, των ενδεών γυναικών, καθώς και των φυλακισμένων. - Ιεραποστολικό έργο: Κατήχηση και χριστιανική διδασκαλία στις γυναίκες. - Παιδαγωγικό έργο: Φρόντιζαν και μόρφωναν ορφανά παιδιά. • Παραδείγματα αγίων διακονισσών (Αγία Ολυμπιάδα, Αγία Ευπραξία, Οσία Μελάνη κ).
3.3	3.3.1 Να προσδιορίζουν εννοιολογικά τα σχίσματα και τις αιρέσεις και να	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός των εννοιών «σχίσμα» και «αίρεση». • Γενεσιουργός αιτία: η απομάκρυνση από την αλήθεια.

	εντοπίζουν τη γενεσιουργό τους αιτία.	<ul style="list-style-type: none"> • Επιμέρους αίτια: <ul style="list-style-type: none"> - Θρησκευτικοί – δογματικοί λόγοι. - Πολιτικοί λόγοι.
	3.3.2 Να κατονομάζουν τα σημαντικότερα σχίσματα και τις κυριότερες αιρέσεις του χριστιανισμού.	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικότερα σχίσματα χριστιανισμού: Σχισματικές τάσεις Εκκλησίας Κορίνθου / Ρήξη Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας 9ου αιώνα / Οριστικό Σχίσμα 1054. • Κυριότερες αιρέσεις του Χριστιανισμού: Αρειανισμός / Μονοφυσιτισμός / Νεστοριανισμός / Εικονομαχία. • Σύγχρονες αιρέσεις και μέθοδοι προβολής τους.
	3.3.3 Να επισημαίνουν τις αρνητικές συνέπειες που επιφέρουν στον άνθρωπο, στο σώμα της Εκκλησίας και στην ίδια την κοινωνία τα σχίσματα και οι αιρέσεις και να προτείνουν τρόπους ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών των εκκλησιών.	<ul style="list-style-type: none"> • Αρνητικές επιπτώσεις σχισμάτων και αιρέσεων: <ul style="list-style-type: none"> - Στο σώμα της Εκκλησίας: Διαίρεση της Εκκλησίας και σύγκρουση μελών της. - Στον άνθρωπο: Απομάκρυνση από τον δρόμο του Θεού και έλλειψη επικοινωνίας με τον συνάνθρωπο. Συνεπώς, απώλεια της σωτηρίας. - Στην κοινωνία: Έχθρες, μίσση, διαχωρισμοί, φανατισμοί. • Τρόποι ειρηνικής διευθέτησης διαφορών: <ul style="list-style-type: none"> - Διορθόδοξος και διαχριστιανικός διάλογος. - Άρση αναθεμάτων. - Σεβασμός και αποδοχή της διαφορετικότητας. - Επικοινωνία και αλληλοκατανόηση. • Οι αιρετικοί και σχισματικοί ως αδέρφια που έχασαν τον ορθό δρόμο.
	3.3.4 Να κατανοήσουν πως η πίστη στην ορθή δογματική διδασκαλία της ορθόδοξης Εκκλησίας και η ενότητα των πιστών είναι απαραίτητες για τη σωτηρία του ανθρώπου.	<ul style="list-style-type: none"> • Η σωτηρία του ανθρώπου ως συνισταμένη της σχέσης του με την ορθή πίστη και της σχέσης του με τον συνάνθρωπο. • Η μόνη σίγουρη οδός σωτηρίας είναι η Εκκλησία. • Ο άνθρωπος δεν σώζεται ερήμην του συνανθρώπου του.
3.4	3.4.1 Να προσδιορίζουν τι αποτελούν οι Οικουμενικές Σύνοδοι, ποιοι είναι οι συμμετέχοντες και ποιος ο λόγος σύγκλησής τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός Οικουμενικών Συνόδων. • Συμμετέχοντες στις Οικουμενικές Συνόδους. • Λόγοι σύγκλησης Οικουμενικών Συνόδων.
	3.4.2 Να κατανοήσουν τη σημασία του θεσμού των Συνόδων για την αλήθεια και τη ζωή της Εκκλησίας, καθώς και τη σημασία του συνοδικού τρόπου λήψης των	<ul style="list-style-type: none"> • Σημασία θεσμού Οικουμενικών Συνόδων για την αλήθεια και τη ζωή της Εκκλησίας: <ul style="list-style-type: none"> - Αντιμετωπίζουν σοβαρά δογματικά ζητήματα. - Διασαφηνίζουν την πίστη. - Διατηρούν την ενότητα του σώματος της Εκκλησίας. • Οι αποφάσεις των Οικουμενικών Συνόδων λαμβάνονται με τον φωτισμό του Αγίου

	αποφάσεων της ορθόδοξης Εκκλησίας.	Πνεύματος και έχουν το χαρακτηριστικό της δημοκρατικότητας και όχι της εξουσιαστικής επιβολής.
3.5	3.5.1 Να κατονομάζουν μέσα από το Σύμβολο της Πίστεως ορισμένες βασικές αλήθειες της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης.	<ul style="list-style-type: none"> • Το Σύμβολο της Πίστεως. • Βασικές δογματικές αλήθειες γύρω: <ul style="list-style-type: none"> - Από το πρόσωπο του Πατέρα Θεού. - Από τον Χριστό. - Από το Άγιο Πνεύμα. - Από την Εκκλησία.
	3.5.2 Να κατανοήσουν τη σημασία του Συμβόλου της Πίστεως στη ζωή της Εκκλησίας και των πιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Σημασία του Συμβόλου της Πίστεως: <ul style="list-style-type: none"> - Στη ζωή της Εκκλησίας: Περιέχει τις βασικότερες αλήθειες της Εκκλησίας και συνδέεται με τη λειτουργική της ζωή. - Στη ζωή των πιστών: Εκφράζει την κοινή πίστη των πιστών και χαράζει για αυτούς το όριο μεταξύ της αλήθειας και της πλάνης.

Θεματική Ενότητα 4: Επίκαιρα θέματα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
4.1	4.1.1 Να αφηγούνται τα κυριότερα γεγονότα από τη ζωή του Αγίου Δημητρίου, με αναφορά στη σχέση του με τη Θεσσαλονίκη και να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του ως «μεγαλομάρτυρα».	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά γεγονότα του βίου του Αγίου Δημητρίου. • Η σχέση του Αγίου Δημητρίου με τη Θεσσαλονίκη. • Η ενίσχυση της πίστης άλλων χριστιανών μέσα από τη φυλακή, για να αντέξουν τα μαρτύριά τους. • Τα μαρτύρια του Αγίου Δημητρίου. • Ο ορισμός της έννοιας «μεγαλομάρτυρας».
	4.1.2 Να διακρίνουν το μέγεθος της αγάπης των πιστών σήμερα απέναντι στον Άγιο Δημήτριο και να παρουσιάζουν πτυχές της εορτής «Δημήτρια», που πραγματοποιείται στη Θεσσαλονίκη.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι εκδήλωσης της αγάπης των πιστών απέναντι στον Άγιο Δημήτριο: <ul style="list-style-type: none"> - Ονοματοδοσία ανθρώπων, χωριών, ομίλων. - Ανέγερση ναών αφιερωμένων στο πρόσωπό του. - Εκδηλώσεις προς τιμήν του. • Πολιτιστικό φεστιβάλ «Τα Δημήτρια» στη Θεσσαλονίκη.

4.2	4.2.1 Να αποδεικνύουν με ποιο τρόπο όλη η κτίση συμμετείχε στο κοσμοσωτήριο γεγονός της γέννησης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Το σκηνικό της γέννησης του Χριστού, όπως αυτό αναπαρίσταται στη βυζαντινή αιογραφία. • Ο ύμνος από τον εσπερινό των Χριστουγέννων «Τί σοι προσενέγκωμεν Χριστέ, ...». • Διάκριση όλων εκείνων των στοιχείων της φύσης, που συμμετείχαν κατά τη γέννηση του Χριστού.
	4.2.2 Να τεκμηριώνουν με ποιο τρόπο σήμερα όλη η κτίση συμβάλλει στην παράταση του μηνύματος της γέννησης του Χριστού εις τους αιώνες.	<ul style="list-style-type: none"> • Το μήνυμα ειρήνης και χαράς που έφερε στον κόσμο με τη γέννησή του ο Χριστός. • Τρόποι εκδήλωσης της έμπρακτης και ανιδιοτελούς αγάπης του ανθρώπου προς τον πάσχοντα συνάνθρωπό του. • Η καλλιέργεια της ειρήνης και της αγάπης μεταξύ των ανθρώπων.

Θεματική Ενότητα 5: Η Εκκλησία σήμερα		
ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
5.1	5.1.1 Να υποδεικνύουν ποια είναι η αποστολή της Εκκλησίας στο πέρασμα του χρόνου και πώς αγωνίζεται να την επιτύχει.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποστολή της Εκκλησίας για δημιουργία μια παγκόσμιας αδελφικής κοινωνίας μέσω της μετάδοσης της Αλήθειας στις καρδιές των ανθρώπων. • Προαγωγή της αποστολικότητας της Εκκλησίας: <ul style="list-style-type: none"> - Με τη λειτουργική της ζωή (ιερές ακολουθίες και Μυστήρια). - Με το πνευματικό της έργο (έργα Πατέρων της Εκκλησίας, κήρυγμα κ.ά.). - Με την ιεραποστολή. - Με το κοινωνικό και φιλανθρωπικό της έργο.
	5.1.2 Να επισημαίνουν τον καθολικό και οικουμενικό χαρακτήρα της Ορθόδοξης Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η Ορθόδοξη Εκκλησία αγκαλιάζει τον κάθε άνθρωπο, χωρίς να κάνει διακρίσεις χρώματος, φυλής, γένους, εθνικότητας ή όποιες άλλες διακρίσεις. • Η Ορθοδοξία είναι εδραιωμένη σε όλο τον κόσμο. Παραδείγματα Ορθόδοξων Εκκλησιών σε διάφορα μέρη της γης. • Παραδείγματα αγίων από διάφορες χώρες.
	5.1.3 Να παραθέτουν τα βασικά χαρακτηριστικά της εκκλησιαστικής οργάνωσης, που ακολουθεί την αρχαία παράδοση της Εκκλησίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Προσήλωση Εκκλησίας στην πίστη των Αποστόλων και στην αγιοπατερική και συνοδική Παράδοση. • Διατήρηση της ανόθευτης πίστης και των βασικών διαστάσεων της εκκλησιαστικής οργάνωσης των πρώτων χριστιανικών χρόνων. • Η οργάνωση της Εκκλησίας: <ul style="list-style-type: none"> - Ενορία-τοπική Εκκλησία - Μητρόπολη

		- Πατριαρχείο ή Αυτοκέφαλη Εκκλησία
5.2	5.2.1 Να προσδιορίζουν τι είναι η «ιεραποστολή», ποια είναι η χωροχρονική της αρχή και ποιοι καλούνται ως «ιεραπόστολοι».	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός των εννοιών «ιεραποστολή» και «ιεραπόστολος». • Πρώτοι οι Απόστολοι ξεκίνησαν από την Ιερουσαλήμ, την ημέρα της Πεντηκοστής, το ιεραποστολικό τους έργο.
	5.2.2 Να τεκμηριώνουν πώς το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας απευθύνεται σε όλους τους ανθρώπους, χωρίς να γίνονται διακρίσεις και χωρίς να καταπιέζεται η ελευθερία τους και η πολιτιστική και εθνική τους ταυτότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η παρακαταθήκη του Χριστού προς τους πρώτους Αποστόλους: «Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη ...» (Ματθ. 28,19). • Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας στην Αφρική, την Ασία και την Αμερική. • Η ελευθερία και ο σεβασμός ως χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ιεραποστολικής δράσης. • Παραδείγματα διατήρησης ή και προαγωγής της πολιτισμικής ταυτότητας των χωρών που δέχτηκαν το ιεραποστολικό έργο της ορθόδοξης Εκκλησίας μέσω της ναοδομίας και της τέχνης.
	5.2.3 Να καταγράφουν τις διαφορετικές διαστάσεις, που μπορεί να λάβει το ιεραποστολικό έργο, και τα εμπόδια που αναφύονται και ορθώνονται μπροστά σε αυτό το έργο.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι διαστάσεις που μπορεί να λάβει το ιεραποστολικό έργο: <ul style="list-style-type: none"> - Πνευματική καθοδήγηση και ένταξη πιστών στο σώμα της Εκκλησίας. - Ανέγερση ναών και χώρων κατήχησης. - Κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο (ανέγερση νοσοκομείων, σχολείων, γηροκομείων, ορφανοτροφείων κα.). • Η αντιμετώπιση που έτυχαν οι Απόστολοι, στον αγώνα τους για διάδοση του χριστιανισμού. • Εμπόδια, φυσικά και ανθρώπινα, που αντιμετωπίζουν οι ιεραπόστολοι στο έργο τους.
5.3	5.3.1 Να παρουσιάζουν τον τρόπο με τον οποίο μεταδόθηκε ο χριστιανισμός στην Κύπρο.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι αποστολικές περιοδείες του Αποστόλου Παύλου και του Αποστόλου Βαρνάβα στο νησί της Κύπρου. • Η χειροτονία των πρώτων Επισκόπων και η εγκαθίδρυση των πρώτων χριστιανικών Εκκλησιών στο νησί. • Οι διωγμοί και τα εμπόδια στη διάδοση του χριστιανισμού στην Κύπρο.
	5.3.2 Να σχεδιάζουν την πορεία των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα στο νησί της Κύπρου, κατά τις δύο αποστολικές περιοδείες, και να κατονομάζουν σημαντικά μνημεία, που φανερώνουν το πέρασμά τους	<ul style="list-style-type: none"> • Η πορεία των Αποστόλων κατά την πρώτη και δεύτερη αποστολική περιοδεία. • Σημαντικά μνημεία, που δηλώνουν την παρουσία των Αποστόλων στο νησί, και καταμαρτυρούν την αποστολική διαδοχή της Εκκλησίας της Κύπρου. • Επεξεργασία δεδομένων ιστορικού γεωγραφικού χάρτη.

	από το νησί.	
	5.3.3 Να τεκμηριώνουν, γιατί ο Απόστολος Βαρνάβας τιμάται ως ιδρυτής και προστάτης της Εκκλησίας της Κύπρου.	<ul style="list-style-type: none"> • Το ιεραποστολικό έργο του Αποστόλου Βαρνάβα στην Κύπρο και η εγκαθίδρυση του χριστιανισμού στο νησί.
5.4	5.4.1 Να παρουσιάζουν τα σημαντικότερα γεγονότα του βίου του Αγίου Θεοδότου και του Αγίου Δημητριανού και να εντοπίζουν τα κοινά τους σημεία.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής του Αγίου Θεοδότου και του Αγίου Δημητριανού. Δομικά στοιχεία αφήγησης του βίου των Αγίων. • Η αγάπη προς τον Θεό και τον συνάνθρωπο είναι στοιχεία κοινά στους βίους των δύο Αγίων. • Οι δύο Άγιοι αξιώθηκαν να ανέλθουν στον ύψιστο βαθμό της ιεροσύνης και να υπηρετήσουν το ποίμνιο του νησιού ως Επίσκοποι και διάδοχοι των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα, που μετέφεραν τον χριστιανισμό στο νησί της Κύπρου.
	5.4.2 Να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του Αγίου Θεοδότου ως πολιούχου αγίου της Κερύνειας και τον χαρακτηρισμό του Αγίου Δημητριανού ως προστάτη του Επισκοπικού θρόνου των Χύτρων.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός την έννοιας «πολιούχος» άγιος. • Ο προσδιορισμός του χαρακτηρισμού «προστάτης άγιος». • Η σχέση του Αγίου Θεοδότου με την πόλη της Κερύνειας και του Αγίου Δημητριανού με την Επισκοπή των Χύτρων.
	5.4.3 Να αξιολογούν τον ρόλο ενός Επισκόπου στη διατήρηση της ενότητας και της ορθής πίστης του ποιμνίου τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Η σχέση των Αγίων Θεοδότου και Δημητριανού με το ποίμνιό τους. Σχέση πνευματική, πατρική και θυσιαστική. • Ο Επίσκοπος στην Ορθόδοξη Εκκλησία εγγυάται την ενότητα των πιστών.
5.5	5.5.1 Να κατονομάζουν τις μεγάλες και σταυροπηγιακές μονές της Κύπρου, καθώς και άλλα μεγάλα μοναστήρια της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου.	<ul style="list-style-type: none"> • Σταυροπηγιακές Μονές Κύπρου. • Ιερές Μονές της ελεύθερης και κατεχόμενης Κύπρου. • Ανδρικά και γυναικεία μοναστήρια της Κύπρου και η έννοια του άβατου στην Ιερά Μονή του Τιμίου Σταυρού (Σταυροβουνιού).
	5.5.2 Να αξιολογούν τον ρόλο των Μοναστηριών της Κύπρου στη διατήρηση της ορθής πίστης στο νησί και τη σημασία τους ως κέντρων πνευματικής και πολιτιστικής ακτινοβολίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο πνευματικός, κοινωνικός και εθνικός ρόλος των μοναστηριών της Κύπρου στο πέρασμα του χρόνου. • Ο ρόλος των Μοναστηριών στη σύγχρονη εποχή. • Η συνδρομή των μοναστηριών της Κύπρου ως φορέων μιας τεράστιας πνευματικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην προαγωγή του πολιτισμού του νησιού.

5.6	5.6.1 Να καταγράψουν τις σημαντικότερες στιγμές της ιστορίας της Εκκλησίας της Κύπρου στο πέρασμα του χρόνου.	<ul style="list-style-type: none"> • Σταθμοί στην ιστορική πορεία της Εκκλησίας της Κύπρου. • Οι τρικυμώδεις περίοδοι στην ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου. • Το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου. • Ο χαρακτηρισμός της Κύπρου ως νήσου των Αγίων.
	5.6.2 Να παρουσιάζουν τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης της Εκκλησίας της Κύπρου σήμερα, την αποστολή της και το πολυποίκιλο έργο της.	<ul style="list-style-type: none"> • Η διοικητική οργάνωση της Εκκλησίας της Κύπρου σήμερα. • Η αποστολή της Εκκλησίας της Κύπρου στον σύγχρονο κόσμο. • Το πνευματικό, θρησκευτικό, κοινωνικό και εθνικό έργο της Εκκλησίας της Κύπρου σήμερα.

Θεματική Ενότητα 6: Τραύματα και θεραπεία

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
6.1	6.1.1 Να κατανοήσουν ότι η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος από τον άνθρωπο έχει πνευματικές ρίζες και οφείλεται στο πάθος της πλεονεξίας, επηρεάζοντας την ποιότητα ζωής πάνω στον πλανήτη.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός της έννοιας «πλεονεξία». • Τα αίτια της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος και η σύνδεσή τους με τις ανθρώπινες δραστηριότητες. • Οι συνέπειες της καταστροφής του περιβάλλοντος σε όλη την κτίση.
	6.1.2 Να παρουσιάζουν την πρόταση της Εκκλησίας για απάμβλυνση του προβλήματος της οικολογικής κρίσης.	<ul style="list-style-type: none"> • Η πρόταση της Εκκλησίας για μείωση του προβλήματος της οικολογικής κρίσης: <ul style="list-style-type: none"> - Συνειδητοποίηση εκ μέρους του ανθρώπου της θέσης και του ρόλου του μέσα στη δημιουργία. - Κατανόηση πως η συνετή χρήση των υλικών αγαθών βοηθά και στην εξάλειψη της φτώχειας. - Νηστεία: η οδός της εγκράτειας και της συνετής χρήσης των αγαθών. - Μίμηση παραδειγμάτων αγίων μορφών της Εκκλησίας και της σχέσης τους με το φυσικό περιβάλλον.
	6.1.3 Να προτείνουν τρόπους, μέσα από τους οποίους τα ίδια τα παιδιά θα μπορούσαν να	<ul style="list-style-type: none"> • Η επιβάρυνση του περιβάλλοντος μέσα από ανθρώπινες ενέργειες και συμπεριφορές στο σχολείο και στο σπίτι. • Τρόποι προστασίας του περιβάλλοντος στο σχολείο και στο σπίτι.

	συνεισφέρουν στην προστασία του περιβάλλοντος, τόσο στο σχολείο όσο και στο σπίτι.	
6.2	6.2.1 Να εντοπίσουν τα αίτια και τις διαστάσεις που έχει λάβει το πρόβλημα της πείνας παγκοσμίως και τις επιπτώσεις του στο μέλλον της ανθρωπότητας.	<ul style="list-style-type: none"> • Αίτια που οδηγούν στη δημιουργία του προβλήματος της πείνας στον πλανήτη. • Διαστάσεις του προβλήματος της πείνας ανά το παγκόσμιο (διαπιστώσεις, αριθμητικές αναφορές και στατιστικές αναλύσεις). • Οι επιπτώσεις του προβλήματος της πείνας, της έλλειψης αγαθών και της εξαθλίωσης στον άνθρωπο, την κοινωνία και τη φύση.
	6.2.2 Να κατανοήσουν πως τα υλικά αγαθά που μας εμπιστεύθηκε ο Θεός πρέπει να τα διαχειριστούμε σωστά, οικοδομώντας έργα αγάπης για όλους τους ανθρώπους, ώστε να καλυτερεύσει η ζωή στον πλανήτη και να νιώσουν όλοι τη χαρά της Βασιλείας του Θεού.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι σωστής διαχείρισης και εξοικονόμησης υλικών αγαθών για προσφορά στους συνανθρώπους που δεν έχουν πρόσβαση σε αυτά. • Εισηγήσεις για απάμβλυνση του προβλήματος της πείνας στον πλανήτη. • Πρόταση Εκκλησίας για εξασθένηση του προβλήματος: <ul style="list-style-type: none"> - Έργα αγάπης εκ μέρους του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπό του όπως προσφορά τροφίμων, συσσίτια, φιλανθρωπικές εκδηλώσεις κ.ά. - Η νηστεία. - Παράδειγμα πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων αγάπης. - Παραδείγματα αγίων μορφών ως προς στον τρόπο που διαχειρίζονταν τα υλικά αγαθά.
6.3	6.3.1 Να υποδεικνύουν τη σχέση που είχε ο Χριστός με τα παιδιά και την πρότασή του για ομοίωση με αυτά.	<ul style="list-style-type: none"> • Αφήγηση της βιβλικής αναφοράς στη συνάντηση του Χριστού με τα παιδιά. • Η πρόταση του Χριστού στους μεγάλους για ομοίωση με τα παιδιά, ώστε να εισέλθουν στη Βασιλεία των ουρανών. • Βαϊοφόρος: Η αναγνώριση της αλήθειας στο πρόσωπο του Χριστού από τα παιδιά, κατά την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα. • Η θέση των παιδιών μέσα στην Εκκλησία.
	6.3.2 Να κατανοήσουν πως το φαινόμενο της παιδικής εργασίας σε διάφορες χώρες του πλανήτη μας αποτελεί προσβολή της ανθρώπινης φύσης των παιδιών, που είναι εικόνες του Θεού, και καταπάτηση των δικαιωμάτων τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Το φαινόμενο της παιδικής εργασίας μέσα από διαπιστώσεις και αριθμητικές αναφορές. • Οι κοινωνικές παράμετροι που σχετίζονται με την παιδική εργασία. • Τα δικαιώματα που έχουν τα παιδιά και η καταπάτησή τους.
	6.3.3 Να παρουσιάζουν τις συνέπειες της παιδικής εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> • Οι αρνητικές συνέπειες της παιδικής εργασίας πάνω στα ίδια τα παιδιά. • Μέτρα για καταπολέμηση του φαινομένου της παιδικής εργασίας.

	πάνω στα ίδια τα παιδιά και να εισηγούνται τρόπους απάλειψης αυτού του φαινομένου.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι ορθής ανάδειξης των παιδιών και ανάπτυξης των δυνατοτήτων τους. Παιδιά άγιοι της Εκκλησίας.
6.4	6.4.1 Να προσδιορίζουν ποια άτομα χαρακτηρίζονται ως ΑΜΕΑ και να παρουσιάζουν τις δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη συμμετοχή τους στη δημόσια ζωή και στην εξεύρεση εργασίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ορισμός των Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες. • Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΑΜΕΑ σε όλα τα επίπεδα και τις σφαίρες της δημόσιας ζωής. • Η στάση των υπόλοιπων ανθρώπων απέναντι στα ΑΜΕΑ.
	6.4.2 Να αναλύουν τη στάση που είχε ο Χριστός απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες και τη θέση της Εκκλησίας απέναντι σε αυτά τα άτομα.	<ul style="list-style-type: none"> • Η στάση του Χριστού απέναντι στα άτομα που αντιμετώπιζαν προβλήματα, όπως τους παραλυτικούς, τη συγκύπτουσα, τους τυφλούς κ.ά. • Η θέση της Εκκλησίας απέναντι στα ΑΜΕΑ: <ul style="list-style-type: none"> - Όλοι οι άνθρωποι είναι πρόσωπα και εικόνες του Θεού. - Σεβασμός της διαφορετικότητας. • Στάση αγάπης και αλληλεγγύης.
	6.4.3 Να εξηγούν τρόπους προσωπικής προσφοράς προς τα ΑΜΕΑ, που να συμπληρώνουν την προσπάθεια του κράτους και να δημιουργούν σχέσεις αλληλεγγύης και αγάπης μεταξύ των ανθρώπων.	<ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι προσωπικής προσφοράς προς τα ΑΜΕΑ. • Δικαιώματα ΑΜΕΑ. • Δράσεις που αναλαμβάνει η Κυπριακή Δημοκρατία για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑΜΕΑ. • Δράσεις που αναλαμβάνουν τα κράτη της Ευρωπαϊκής ένωσης για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑΜΕΑ.

Θεματική Ενότητα 7: Γιορτάζουμε το Πάσχα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
7.1	7.1.1 Να προβάλλουν το μέγεθος της αγάπης που εξέφρασε ο Χριστός πάνω στον Σταυρό για τους ανθρώπους.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομή αφήγησης του γεγονότος της σταύρωσης του Χριστού. • Το μεγαλείο της συγχώρεσης των σταυρωτών του. • Η συγχώρεση της αμαρτωλότητας του ληστή και η αποδοχή του στη Βασιλεία του Θεού.

	7.1.2 Να αποδεικνύουν την αγάπη του Χριστού για την οικογένειά του, ακόμη και την πιο επώδυνη στιγμή της ζωής του.	<ul style="list-style-type: none"> • Αφήγηση του περιστατικού της αναφοράς του Χριστού προς την μητέρα του και τον αγαπημένο του μαθητή Ιωάννη, πάνω στον σταυρό. • Η αποκατάσταση της αγαπητικής σχέσης μητέρας παιδιού.
7.2	7.2.1 Να διακρίνουν τη στάση των Μυροφόρων από τη στάση του Θωμά, όταν αναγγέλθηκε σε αυτούς το γεγονός της ανάστασης του Χριστού.	<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία αφήγησης του γεγονότος της ανάστασης του Χριστού από τον άγγελο στις Μυροφόρες (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της συμπεριφοράς των Μυροφόρων: <ul style="list-style-type: none"> - Έκπληξη. - Φόβος. - Ταπείνωση. - Πίστη. • Δομικά στοιχεία αφήγησης του γεγονότος της ανάστασης του Χριστού από τους υπόλοιπους μαθητές στον Θωμά (ποια πρόσωπα, πού, πότε, πώς). • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της συμπεριφοράς του Θωμά: <ul style="list-style-type: none"> - Αναστολές. - Επιφυλάξεις. - Δυσπιστία. - Αναζήτηση απτών αποδείξεων.
	7.2.2 Να ερμηνεύουν το γεγονός της αναγγελίας της ανάστασης του Χριστού πρώτα στις γυναίκες, των οποίων η μαρτυρία εκείνη την εποχή δεν γινόταν αποδεκτή.	<ul style="list-style-type: none"> • Η αγάπη των Μυροφόρων τις αξίωσε να δουν πρώτες τον αναστημένο Θεό. Συνεπώς, τον Θεό τον συναντούν όσοι και όσες αγαπούν. • Το Ευαγγέλιο δεν έχει κανένα ενδιασμό να συγκρουστεί με εσφαλμένες αντιλήψεις μιας αλλοτριωμένης κοινωνίας, φτάνει να προβάλλει το μέγιστο μήνυμα της αλήθειας.
	7.2.3 Να κατανοούν τα μηνύματα που στέλνει το περιστατικό της δυσπιστίας του Θωμά στους πιστούς χριστιανούς της κάθε εποχής.	<ul style="list-style-type: none"> • Η στείρα λογική και ο ορθολογισμός πολλές φορές εγκλωβίζουν τον άνθρωπο από το να δει και να αισθανθεί την αλήθεια. Η λογική ενάντια στην πίστη. • Ο Χριστός έρχεται στον ιδιαίτερο χώρο της ψυχής του ανθρώπου, στις νοοτροπίες και τις αντιλήψεις του, ακόμη και στις αμφιβολίες και τους δισταγμούς του. • Ο Θεός δεν καταδικάζει τον άνθρωπο, αλλά του δίνει ευκαιρίες να κοινωνήσει και πάλι μαζί του.

Θεματική Ενότητα 8: Γνωριμία με όλους και όλες

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
8.1	8.1.1 Να προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας της ινδουιστικής θρησκείας και των ινδουιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομασίες (Ινδουισμός, Βραχμανισμός) και ιστορικογεωγραφικός προσδιορισμός της γένεσης του Ινδουισμού. • Συνεχώς εξελισσόμενη κι ευπροσάρμοστη πολυθεϊστική θρησκεία με σημαντικότερους Θεούς τον Μπράχμαν, τον Βισνού και τον Σίβα. • Ο κόσμος διέπεται από κάποιο καθολικό νόμο ντάρμα, που εκφράζεται με το σύστημα των καστών, καθώς και την ιδέα ότι ο κόσμος συνεχώς φτάνει σε ένα τέλος και ξεκινάει από την αρχή. • Βέδες: το ιερό βιβλίο που περιλαμβάνει ύμνους και λατρευτικές διατάξεις. • Βασικό δόγμα η μετενσάρκωση.
	8.1.2 Να παρουσιάζουν τις σημαντικότερες πτυχές της λατρευτικής ζωής και θρησκευτικής παράδοσης των Ινδουιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο ινδουιστικός ναός ως παλάτι του Θεού και όχι ως χώρος σύναξης των πιστών. • Σάμσκαρα: ιερές τελετές μνησέως. • Επιδίωξη περισυλλογής του νου και αυτοσυγκέντρωσης (διαλογισμός), με τη χρήση διάφορων σωματικοπνευματικών τεχνικών, όπως γιόγκα. • Ιερές αποδημίες σε ιερούς τόπους για τέλεση του τελετουργικού λουτρού και παρακολούθηση των κηρυγμάτων των γκουρού.
	8.1.3 Να προσδιορίζουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας της βουδιστικής θρησκείας και των βουδιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομασία και ιστορικογεωγραφικός προσδιορισμός της γένεσης του Βουδισμού. • Ο Βούδας ως ιστορικό πρόσωπο (Σιντάρτα Γκοτάμα). • Πίστη στην αναγέννηση μετά τον θάνατο. • Βέδες: το ιερό βιβλίο που περιλαμβάνει ύμνους και λατρευτικές διατάξεις. • Το θεμέλιο της βουδιστικής παράδοσης και πρακτικής είναι οι Τρεις Θησαυροί: ο Βούδας, το Ντάρμα (η Διδασκαλία) και η Σάνγκα (η Μοναστική Κοινότητα).
	8.1.4 Να παρουσιάζουν τις σημαντικότερες πτυχές της λατρευτικής ζωής και θρησκευτικής παράδοσης των Ινδουιστών.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι δύο σχολές που οδηγούν στη φώτιση: Μαχαγιάνα / Τεραβάντα. • Παρακολούθηση κηρύγματος με τις τέσσερις ευγενικές αλήθειες. • Επιδίωξη κατάστασης Νιρβάνας, δηλαδή της αληθινής πνευματικής ηρεμίας, που ελευθερώνει από τον φυσικό πόνο, μέσω της περισυλλογής του νου και αυτοσυγκέντρωσης (διαλογισμός).
	8.1.5 Να καθορίζουν τις σχέσεις που θα πρέπει να επικρατούν ανάμεσα στους Χριστιανούς και τους Ινδουιστές ή Βουδιστές.	<ul style="list-style-type: none"> • Κάθε πρόσωπο είναι μοναδικό, ανεπανάληπτο και εικόνα του Θεού. • Οι αιρετικοί και οι ετερόδοξοι είναι άνθρωποι για τους οποίους οι χριστιανοί θα πρέπει να προσεύχονται. • Στάση σεβασμού και αποδοχής τη διαφορετικότητα.

- Επιδίωξη κατανόησης, διαλόγου, επικοινωνίας, πνεύματος συνεννόησης και συνεργασίας.

Θεματική Ενότητα 9: Επίκαιρα Θέματα

ΜΑΔΕ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
9.1	9.1.1 Να δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού ως «ιεραποστόλου», «δασκάλου του γένους» και «ιερομάρτυρα» και να αιτιολογούν τη μεγάλη αγάπη των πιστών προς το πρόσωπό του.	<ul style="list-style-type: none"> • Τα βασικά γεγονότα του βίου του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού. • Ο ορισμός της έννοιας «ιεραπόστολος». • Ο ορισμός της έννοιας «ιερομάρτυρας». • Το ιεραποστολικό του έργο. • Η ταπείνωση, η απλότητα και προ πάντων η αγάπη προς τον συνάνθρωπο είναι δρόμοι που οδήγησαν τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό κοντά στον Χριστό και οδηγούν τον κάθε άνθρωπο στην αγιότητα.
	9.1.2 Να τεκμηριώνουν το μέγεθος της αγάπης και προσφοράς του Αγίου Κοσμά προς τον συνάνθρωπό του, καταφεύγοντας στο κοινωνικό, πνευματικό, εκκλησιαστικό και εθνικό του έργο.	<ul style="list-style-type: none"> • Η προσφορά και το έργο του Αγίου: <ul style="list-style-type: none"> - στον πνευματικό τομέα: ιερέας της Εκκλησίας και πνευματικός πατέρας πολλών πονεμένων Ελλήνων, των οποίων στήριξε την πίστη στην πολύ δύσκολη περίοδο της τουρκοκρατίας. Στήριξε την παιδεία και την εκπαίδευση των Ελλήνων. - στον κοινωνικό τομέα: στηλίτευσε την κοινωνική αδικία, τις φυλετικές διακρίσεις και την κατάχρηση εξουσίας. - στον τομέα της εκπαίδευσης: ίδρυσε διακόσια δημοτικά σχολεία και δέκα γυμνάσια. - στον εθνικό τομέα: προστάτευσε τους συμπατριώτες του από τους εξισλαμισμούς και αγωνίστηκε για απαλλαγή τους από την αμάθεια. Αγωνίστηκε για διάσωση της ελληνικής γλώσσας και της χριστιανικής και εθνικής ταυτότητας.
9.2	9.2.1 Να παρουσιάζουν τα σημαντικότερα γεγονότα του βίου του Αγίου Σεραφείμ του Σαρώφ και να αποδεικνύουν μέσα από παραδείγματα τη μεγάλη του αγάπη για τον Θεό.	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σημαντικότερες στιγμές της ζωής του Αγίου Σεραφείμ του Σαρώφ. Δομικά στοιχεία αφήγησης του βίου του Αγίου. • Επιλογές και συμπεριφορές του Αγίου, που καταδεικνύουν την αγάπη του και την αφοσίωσή του στο θέλημα του Θεού. • Η αφοσίωση του Αγίου στη μοναχική ζωή, με χαρακτηριστικά γνωρίσματα την προσευχή, τη νηστεία, την εγκράτεια και τη σιωπή.
	9.2.2 Να εξετάζουν τη σχέση του Αγίου με το φυσικό περιβάλλον.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο σεβασμός και η αγάπη του Αγίου προς τα ζώα και τη φύση, ως κομμάτι της δημιουργίας του Θεού.

9.2.3 Να κατανοήσουν πως ο ορθόδοξος χριστιανισμός είναι οικουμενικός και απλώνεται σε όλο τον κόσμο.

- Η καταγωγή του Αγίου Σεραφείμ του Σαρώφ και η Ορθοδοξία στη Ρωσία.
- Παραδείγματα άλλων αγίων με καταγωγή από χώρες εκτός της Κύπρου και της Ελλάδας.